

PIRKANMAAN KOULUTUSKONSERNI-KUNTAYHTYMÄ

**OPETUSSUUNNITELMAN
TUTKINTOKOHTAINEN OSA**

KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO

Vahvistettu 30.5.2011

Rehtorin päätös § 138, 2011

SISÄLLYSLUETTELO

1 Johdanto käsi- ja taideteollisuusalan perustutkintoon.....	6
2 Käsi- ja taideteollisuusalan koulutuksen toteutustavat ja järjestelyt.....	9
3 Tutkinnon rakenne ja opintojen eteneminen.....	13
4 Tutkinnon osien kuvaukset	16
4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Huonekalupuuseppä.....	17
4.1.1 Huonekalupuuseppä, Asiakaslähtöinen valmistaminen.....	17
4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	18
4.1.2 Huonekalupuuseppä, Kulttuurilähtöinen valmistaminen.....	19
4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	20
4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, Huonekalupuuseppä	21
4.2.1 Huonekalupuuseppä, Tuotteen suunnittelu	21
4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	22
4.2.2 Huonekalupuuseppä, Tuotteen valmistaminen	23
4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	24
4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Huonekalupuuseppä.....	25
4.3.1 Huonekalupuuseppä, Asiakaspalvelu ja myyntityö	25
4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	26
4.3.2 Huonekalupuuseppä, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön	27
4.3.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	28
4.3.3 Huonekalupuuseppä, Ohjaustoiminta	29
4.3.3.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	30
4.3.8 Huonekalupuuseppä, Tilaustyön valmistaminen	31
4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	32
4.3.9 Huonekalupuuseppä, Tuotekehitys	33
4.3.9.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	34
4.3.10 Huonekalupuuseppä, Tuotteen valmistaminen käsityönä.....	35
4.3.10.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	36
4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Koru- ja metallituotevalmistus.....	37
4.1.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Asiakaslähtöinen valmistaminen.....	37
4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	38
4.1.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen.....	39
4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	40
4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, Koru- ja metallituotevalmistus	41
4.2.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen suunnittelu.....	41

4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	42
4.2.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen valmistaminen	43
4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	44
4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Koru- ja metallituotevalmistus.....	45
4.3.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Asiakaspalvelu ja myyntityö.....	45
4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	46
4.3.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön	47
4.3.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	48
4.3.3 Koru- ja metallituotevalmistus, Ohjaustoiminta	49
4.3.3.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	50
4.3.8 Koru- ja metallituotevalmistus, Tilaustyön valmistaminen	51
4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	52
4.3.9 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotekehitys.....	53
4.3.9.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	54
4.3.10 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen valmistaminen käsityönä.....	55
4.3.10.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	56
4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Vaatetus.....	57
4.1.1 Vaatetus, Asiakaslähtöinen valmistaminen.....	57
4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	58
4.1.2 Vaatetus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen.....	59
4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	60
4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, Vaatetus	61
4.2.1 Vaatetus, Tuotteen suunnittelu.....	61
4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	62
4.2.2 Vaatetus, Tuotteen valmistaminen	63
4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	64
4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Vaatetus.....	65
4.3.1 Vaatetus, Asiakaspalvelu ja myyntityö.....	65
4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	66
4.3.2 Vaatetus, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön	67
4.3.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	68
4.3.8 Vaatetus, Tilaustyön valmistaminen	69
4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	70
4.3.9 Vaatetus, Tuotekehitys.....	71
4.3.9.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	72

4.3.10	Vaatetus, Tuotteen valmistaminen käsityönä.....	73
4.3.10.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	74
4.1	Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Sisustuspuuseppä	75
4.1.1	Sisustuspuuseppä, Asiakaslähtöinen valmistaminen	75
4.1.1.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	76
4.1.2	Sisustuspuuseppä, Kulttuurilähtöinen valmistaminen	77
4.1.2.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	78
4.2	Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, Sisustuspuuseppä.....	79
4.2.1	Sisustuspuuseppä, Toteuttamisen suunnittelu.....	79
4.2.1.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	80
4.2.2	Sisustuspuuseppä, Palvelun toteuttaminen	81
4.2.2.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	82
4.3	Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Sisustuspuuseppä	83
4.3.1	Sisustuspuuseppä, Asiakaspalvelu ja myyntityö.....	83
4.3.1.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	84
4.3.2	Sisustuspuuseppä, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön.....	85
4.3.2.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	86
4.3.5	Sisustuspuuseppä, Sisustustyö	87
4.3.5.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	88
4.3.8	Sisustuspuuseppä, Tilaustyön valmistaminen.....	89
4.3.8.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	90
4.3.9	Sisustuspuuseppä, Tuotekehitys.....	91
4.3.9.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	92
4.1	Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Tilasomistus	93
4.1.1	Tilasomistus, Asiakaslähtöinen valmistaminen	93
4.1.1.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	94
4.1.2	Tilasomistus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen	95
4.1.2.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	96
4.2	Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, Tilasomistus.....	97
4.2.1	Tilasomistus, Toteuttamisen suunnittelu.....	97
4.2.1.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	98
4.2.2	Tilasomistus, Palvelun toteuttaminen	99
4.2.2.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	100
4.3	Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Tilasomistus	101
4.3.1	Tilasomistus, Asiakaspalvelu ja myyntityö	101
4.3.1.1	Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	102

4.3.3 Tilasomistus, Palvelun tuotteistaminen.....	103
4.3.3.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	104
4.3.5 Tilasomistus, Sisustustyö.....	105
4.3.5.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	106
4.3.6 Tilasomistus, Stailaus.....	107
4.3.6.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	108
4.3.8 Tilasomistus, Tilaustyön valmistaminen.....	109
4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen.....	110
5 Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit.....	111
6 Tutkintoalan opinto-ohjaus.....	143
6.1 Opintojen alkuvaiheen opinto-ohjaus.....	143
6.2 Opinto-ohjaus opintojen aikana.....	143
6.3 Opintojen päättövaiheen opinto-ohjaus.....	144
7 Tutkintoalan erityisopetus.....	144
7.1 Erityisen tuen tarpeen kartoitus.....	144
7.2 Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelma (HOJKS).....	144
7.3 Erityisopetus.....	145
8 Opinnäyte.....	146

1 Johdanto käsi- ja taideteollisuusalan perustutkintoon

Tämä Pirkanmaan ammattiopiston opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa pohjautuu Opetushallituksen määräykseen 25/011/2009, Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, artesaani 2009, ammatillisen perustutkinnon perusteet. *Tutkinnon osa* -käsite vastaa aiempaa opetussuunnitelmaperusteisen koulutuksen käsitettä *opintokokonaisuus*. Tutkinto muodostuu *ammattillisista tutkinnon osista*, *ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista* (yhteiset opinnot) sekä *vapaasti valittavista tutkinnon osista*. Lisäksi tutkintoon tulee voida yksilöllisesti sisällyttää enemmän tutkinnon osia silloin kun se on työelämän alakohtaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista (*ammattitaitoa syventävät ja laajentavat tutkinnon osat*).

1.1 Käsi- ja taideteollisuusalan arvoperusta

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto kuuluu kulttuurialan tutkintoihin. Sen suorittaneella artesaanilla on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet ammattialansa eri tehtäviin sekä jatko-opintoihin. Lisäksi hänellä on erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito yhdellä tutkinnon osa-alueella siten, että tutkinnon suorittanut voi sijoittua työelämään, suorittaa ammattialansa tehtävistä myös muuttuvissa oloissa sekä kehittää ammattitaitoaan. Perustutkinto sisältää työ-, elinkeino- ja kulttuurielämästä lähtöisin olevia ammattialoja, jotka eroavat toisistaan materiaalin ja/tai erityisosaamisen perusteella.

Käsi- ja taideteollisuusalan mahdollisuuksia ja vahvuuksia ovat luovuuden, esteettisyyden, tekemisen taidon ja ympäristömyönteisyyden arvostus. Teknologian kehitystä hyödynnetään alalla mm. suunnittelussa ja valmistuksessa sekä sähköisenä kaupankäyntinä.

Käsi- ja taideteollisuusosalalla toimitaan suomalaisen kulttuurin ylläpitämiseksi ja edelleen kehittämiseksi kansainvälistyvässä maailmassa. Tavoitteena on luoda viihtyisä, esteettinen, toimiva ja terveellinen tuotemaailma ja ympäristö. Tuotteiden ja palveluiden korkea laatu, toimivuus, taloudellisuus, kestävyys, kauneus sekä sopusointu valmistajan, käyttäjän ja ympäristön välillä tukevat kulttuurista, sosiaalista, ekonomista ja ekologista kestävästä kehitystä. Ympäristömyönteinen ja asiakaslähtöinen tuotteen suunnittelu, tuotteiden elinkaaren huomioiminen ja kestävä raaka-aineiden valinnat sekä valmistus ovat käsi- ja taideteollisuusosalalla sekä arvoja että kilpailuvaltteja. Toiminnan lähtökohtana on asiakaslähtöinen palveluhenkisyys ja tuloksellinen yhteistoiminta.

Käsi- ja taideteollisuusosalalla arvostetaan ihmisen kokonaisvaltaista kehitystä, vastuullisuutta, aloitteellisuutta, omatoimisuutta, luovuutta, yksilöllisyyttä ja yhteistyökykyisyyttä. Alalla korostuu käsillä tekemisen taito sekä perinteisten työmenetelmien ja työtapojen kehittäminen ja ylläpitäminen. Kansainvälistyvässä ympäristössä tarvittavia ominaisuuksia alan toimijoilla ovat viestintä ja mediaosaaminen sekä kieli- ja kulttuuriosaaminen. Yrittäjämäinen toiminta edellyttää kustannustietoisuutta ja taloudellisuutta, markkinointiosaamista, liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamista ja asiakaslähtöistä vuorovaikutteista palveluosaamista. Alalle tyypillinen verkostoituminen edellyttää mm. vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, verkostoitumisen mahdollisuuksien tunnistamista sekä kykyä toimia verkostoissa avoimesti ja luottamusta lisäten. Alan ammattilaisen tulee osata tehdä ja lukea erilaisia suunnitelmia ja työselityksiä. Toiminta edellyttää myös laadunhallinnan, kuluttajansuojan sekä malli- ja tekijänoikeuden tuntemista.

Käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaiset toimivat useilla palvelun ja valmistuksen toimialoilla eri ammateissa joko toisen palveluksessa, yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Alan yritystoiminta perustuu osaamiseen, laatuun ja yksilöllisiin tuotteisiin tai palveluihin. Yritykset ovat tyypillisesti pieniä, ja verkostoituminen mukaan lukien alihankinta on toiminnalle luon-

teenomainen ja tärkeä tapa kasvattaa toimintavolyymia ja tehokkuutta. Käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaiset voivat toimia tuotantoprosessin eri vaiheissa.

Yritysten pienuus, osaamiseen painottuminen ja toimintatapojen joustavuus auttavat niitä toimimaan joustavasti talouselämän suhdanteissa. Raja käsityön, taideteollisuuden ja taidekäsityön välillä ei ole selkeä, joten alan tuotteet ulottuvat käyttöesineistä ja erilaisista palveluista taideteoksiin.

1.2 Käsi- ja taideteollisuusalan ammattitaitovaatimukset

Artesaanilla on monipuolinen ammattitaito, ja hän osaa soveltaa oppimiaan taitoja ja tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa sekä nähdä työnsä osana ympäristöä ja suurempia tehtäväkokonaisuuksia. Hän osaa ottaa työssään huomioon lähialojen ammattilaisten tehtävät. Artesaani on luotettava, laatatietoinen, esteettisyyttä ymmärtävä, oma-aloitteinen sekä asiakaspalvelu- ja yhteistyöhenkinen. Hän tekee työnsä ammattialaa koskevan lainsäädännön ja määräysten mukaisesti. Artesaanilla on yrittämisen perusvalmiudet ja hän työskentelee kestävän ja terveen yritystoiminnan periaatteita noudattaen. Hän ottaa työssään huomioon kulttuurisen, sosiaalisen, ekonomisen ja ekologisen kestävän kehityksen tavoitteet.

Artesaani osaa suunnitella työnsä sekä lukea ja tehdä ammattialaansa liittyviä suunnitelmia. Hän osaa tehdä ammattialansa materiaali-, työmenekki- ja kustannuslaskelmia sekä esitellä ja arvioida omaa työtään. Artesaani noudattaa ja ylläpitää turvallisia työmenetelmiä ja työtapoja sekä oikeaa asennetta arvostavaa työturvallisuuskulttuuria, joka sisältää työturvallisuutta sekä terveyttä ja työkykyä edistävän toiminnan. Artesaani osaa käyttää työssään tarvittavaa tietotekniikkaa.

Artesaani osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja tuloksellisesti sekä ilmaista itseään selkeästi. Kansainvälisesti toimivan artesaanin taitoja ovat kielitaito, kohdemaan kulttuurin ymmärtäminen, palvelualltius ja erilaisiin oloihin mukautuminen. Artesaani toimii suomalaisen kulttuurin ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kansainvälistyvässä maailmassa.

Alan tyypillisiä työtehtäviä ovat laadukkaiden käsityötuotteiden valmistus, suunnittelu ja muotoilu, korjaaminen ja restaurointi, ohjaus- ja palvelutehtävät sekä erikoistuneet myyntitehtävät. Käsi- ja taideteollisuusalan ammattilainen hallitsee ammattialansa materiaalit, työvälineet ja työmenetelmät laaja-alaisesti. Työssä ja työskentelyssä korostuvat asiakaslähtöisyys ja yksilöllisyys, esteettinen ja luova osaaminen, tyyli- ja laatatietoisuus, korkeatasoinen suunnittelu ja valmistus, yhteistyökyky, yrittäjämäinen asenne työhön sekä valmius jatkuvasti kehittää ja jakaa omaa osaamista. Työ edellyttää usein verkostoitunutta yhteistyötä suunnittelijoiden, asiantuntijoiden ja toisten alan ammattilaisten kanssa.

Käsityön tekeminen ja taidon kehittyminen voi olla artesaanin asiakkaalle kuntoutusta, elämys tai uutta sisältöä elämään antava taito, joten kasvava harrastustoiminta sekä matkailu- ja hyvinvointipalveluiden huomioiminen lisäävät alan ammattilaisten ohjaustehtäviä. Muutosherkkyys sekä tuotteiden ja palveluiden huolellinen tuotteistaminen lisäävät alan ammattilaisten kykyä tunnistaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

1.3 Kuvaus käsi- ja taideteollisuusalan työ- ja elinkeinoelämästä ja Pirkanmaan alueellisesta tilanteesta toimialalla

Pirkanmaalla on ollut perinteisesti paljon erilaista käsityöosaamista. Osaamisen säilymiseksi ja kehittymiseksi tarvitaan käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisia.

Pirkanmaalla käsi- ja taideteollisuusalan yritysten määrä on ollut selvässä kasvussa viimeisten

vuosien aikana. Suurteollisuus on alueella vähentynyt huomattavasti. Tilalle on tullut korvaavaa pienteollisuutta ja yksittäisiä ammatinharjoittajia. Yhteiskuntarakenteiden muuttuessa ohjaus- ja palvelutoiminnan tarve on lisääntynyt. Tähän tarpeeseen vastaamaan on syntynyt erilaisia työpajoja sekä harrastuspiirejä, joissa tarvitaan monipuolisia alan osaajia. Erikoiskaupat ovat lisääntyneet runsaasti ja ne tarvitsevat osaavaa henkilökuntaa, joka myynnin lisäksi hallitsee mm. tuotteen valmistuksen perusteet ja materiaalit sekä osaa neuvoa asiakasta tuotteen hoidossa. Lisäksi näissä liikkeissä annetaan asiakkaalle opastusta käsityötuotteiden valmistuksessa esim. järjestämällä kursseja. Ympäristörakentamisen arvostus on kasvanut sekä julkisella sektorilla että kotitalouksissa. Se on tuonut alueelle lisää alan yritystoimintaa.

Pirkanmaan ammattiopiston käsi- ja taideteollisuusalan opetussuunnitelmien kehittämisessä otetaan huomioon alueen työelämän tarpeet.

1.4 Yhteistyön toteuttaminen Pirkanmaan alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa

Pirkanmaan ammattiopiston käsi- ja taideteollisuuden tutkintoalalla on monipuolista yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt ovat lisänneet aktiivista yhteistyötä. Työssäoppimispaikkoja on hyvin saatavilla ja opiskelijat voivat pääsääntöisesti valita sen oman suuntautumisensa mukaan. Tämä yhteistyön tuloksena yritykset voivat hyödyntää tutkintoalan osaamista, työtiloja ja laitteita. Tämä yhteistyö myös luo työmahdollisuuksia valmistuville opiskelijoille.

Maksullinen palvelutoiminta on myös tyypillinen yhteistyömuoto. Esimerkiksi ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelmassa lähes kaikki harjoitustyöt tehdään yhteistyössä työelämän kanssa. Tämä yhteistyö tulee lisääntymään ja kehittymään osuuskuntatoiminnan kehittämisen myötä.

Yritysvierailut ovat tärkeä osa opiskelua. Niitä tehdään mm. raaka-ainevalmistajille, materiaalin toimittajille ja tuotteita valmistaviin yrityksiin. Alan yrittäjät käyvät mielellään tutkintoalalla esittelemässä toimintaansa, jolloin opiskelijat pääsevät tutustumaan yrittäjiin henkilökohtaisesti. Muita yhteistyön muotoja ovat mm. opettajien työelämäjaksot alan yrityksissä sekä erilaiset henkilökohtaiset yhteydet alan yrityksiin.

1.5 Ammattiosaamisen näyttöjen toimielin

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([601/2005 25a§](#)) ja asetuksen (603/2005) mukaan toimielimen tehtävänä on hyväksyä koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman osana olevat suunnitelmat näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista, valvoa näyttötoimintaa ja ammattiosaamisen näyttöjen periaatteiden toteutumista, määrätä ammattiosaamisen näyttöjen arvioijat ja käsitellä opiskelijan arviointia koskevat oikaisuvaatimukset. Lisäksi toimielimen puheenjohtaja allekirjoittaa tutkintotodistuksen osana olevan näyttötodistuksen.

Pirkanmaan ammattiopiston rehtori on asettanut nykyisen toimielimen vuoden 2011 loppuun asti. Toimielimessä ovat edustettuina koulutuksen järjestäjä, työelämä, opettajat ja opiskelijat. Sen toimintaa tukee neljä jaosta: Tekniikan, Teollisuuden, Palvelujen sekä Kulttuurin ja hyvinvoinnin jaos. Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkintoa koskevat asiat valmistellaan Kulttuurin ja hyvinvoinnin jaoksessa.

Toimielin kokoontuu pääsääntöisesti kolme kertaa vuodessa; tammi-helmikuussa teemana on työelämälähtöisyys, toukokuussa ja elo-syyskuussa näyttöjen toteutuminen ja suunnitelmat. Jaokset kokoontuvat kuukautta ennen toimielimen kokouksia valmistelemaan kokoukseen tulevat asiat. Jaokset käsittelevät ajankohtaisia tutkintoaloja ja työelämälähtöisyyttä koskevia aiheita sekä alustavasti ammattiosaamisen näyttöjen suunnitelmat ja raportit.

1.6 Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset

Opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:ssä. Opiskelijaksi ei voida ottaa sellaista henkilöä, jonka sairaus tai vamma ilmeisesti on esteenä koulutukseen osallistumiselle. Opiskelijaksi pyrkivän tulee antaa koulutuksen järjestäjälle opiskelijaksi ottamisen edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.

Käsi- ja taideteollisuusosalalla ja alan koulutuksessa eri ammattialoilla tehtävät työt kuormittavat fyysisesti eri tavoin, mikä alalle aikovan tai alalla toimivan tulee ottaa huomioon. Henkilöllä ei saa olla sellaisia sairauksia, jotka vaarantaisivat hänen oman tai muiden lähellä työskentelevien terveyden tai turvallisuuden.

2 Käsi- ja taideteollisuusalan koulutuksen toteutustavat ja järjestelyt

2.1 Tutkinnon muodostuminen

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnossa on kaksi koulutusohjelmaa: tuotteen suunnittelu ja valmistus sekä ympäristön suunnittelu ja rakentaminen. Koulutuksen järjestäjä päättää ammattialoista.

Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelman suorittanut artesaani osaa toimia useilla palvelun ja valmistuksen toimialoilla eri ammateissa joko toisen palveluksessa, yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Hän voi toimia alan valmistus-, tuotanto-, suunnittelu-, muotoilu-, korjaus-, restaurointi-, ohjaus-, palvelu- ja/tai myyntitehtävissä. Hän tuntee ammattialansa materiaaleja ja työtapoja laajasti ja erikoistuu valitsemiinsä ammattialan työtehtäviin. Hän osaa toimia vuorovaikutteisesti, asiakaslähtöisesti, tyyli- ja laatutietoisesti, luovasti ja yhteistyökykyisesti. Hän toimii kustannustietoisesti ja taloudellisesti. Hänellä on yrittäjämäinen asenne työhön toisen palveluksessa toimiessaankin sekä valmius kehittää ja jakaa omaa osaamistaan. Hän pystyy toimimaan aloitteellisesti, avoimesti ja luottamusta lisäten yhteistyössä suunnittelijoiden, asiantuntijoiden ja toisten alan ammattilaisten kanssa. Hän osaa tuotteistamista ja markkinointia sekä tunnistaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia muuttuvassa yhteiskunnassa. Hän huomioi työssään laadunhallinnan, kuluttajansuojan sekä malli- ja tekijänoikeuden. Hänellä on myös edellytykset kehittää itseään ja suorittaa ammattitutkinto työkokemuksta saatuaan.

Pirkanmaan ammattiopiston Lempäälän toimipisteessä voi opiskella tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelmassa puualan-, hopeasepänalan ja vaatetusalan artesaaniksi.

Artesaani, puuala (huonekalupuuseppä)

Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, huonekalupuuseppä antaa perustiedot tuotteiden suunnittelusta, valmistuksesta ja materiaalien tuntemuksesta sekä markkinoinnista ja yrittäjyyteen orientoitumisesta. Tutkinnon suorittanut osaa suunnitella ja valmistaa erilaisia pienesineitä ja huonekaluja sekä muita puusepänalan tuotteita kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Tutkinnon ammattiaineita ovat mm. materiaalioppi, ammattitekniikka, entisöinti ja pintakäsittely sekä joitakin erikoistekniikoita. Puusepänalan tutkinnon suorittaneella on ammatilliset perustiedot ja valmiudet työskennellä esim. puuseppänä, lavastepuuseppänä tai yksityisenä yrittäjänä. Opinnot antavat vahvan pohjan myös jatko-opinnoille.

Artesaani, hopeasepäнала (koru- ja metallituotevalmistus)

Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, koru- ja metallituotevalmistus antaa tietoa metallin käsittelystä eri menetelmillä. Tutkinnossa opitaan valmistamaan kestävä kehityksen periaatteita noudattaen pien- ja käyttöesineitä, koruja erilaisista metalleista sekä korjaamaan metallituotteita. Opintojen ammattiaineita ovat mm. tuotevalmistus, suunnittelu, materiaalioppi sekä korunvalmistustekniikat. Esimerkkeinä opiskeltavista työtekniikoista ovat alipainevalu- ja hiekkavalutekniikka, metallin pakotus eri tekniikoin, levytyötekniikat, alan liitostekniikat, lastuavan työstön ja taonnan perusteet sekä erityistekniikoina mm. mokumegane, lasityötekniikat sekä emalointi. Opintolinjalla saa ammatilliset perustiedot ja -taidot, vahvan pohjan jatko-opinnoille sekä yrittäjyyteen.

Artesaani, vaatetusala

Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, vaatetus antaa vahvat tiedot ja taidot vaatteiden suunnittelusta, kaavoituksesta ja valmistuksesta. Vaatteita valmistetaan sekä ommellen että neuloen. Opinnoissa käytetään luovasti ja monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja yhdistellään erilaisia tekniikoita persoonallisten tuotteiden aikaansaamiseksi. Muodin ja trendien seuraaminen ja soveltaminen ovat oleellinen osa opiskelua. Asiakaspalveluun sekä yrittäjyyteen perehdytään mm. erilaisten projektien ja työssäoppimisen kautta. Vaatetusalan artesaanit sijoittuvat erilaisiin valmistus-, korjaus- ja myyntitehtäviin. Opiskelu antaa myös valmiuksia ryhtyä yrittäjäksi. Tutkinnon suorittamisella saa hyvät valmiudet jatko-opintoihin.

Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelman suorittanut artesaani osaa toimia useissa palvelun ja tekemisen työtehtävissä toisen palveluksessa, yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Hän toimii alan suunnittelu-, tuotanto-, restaurointi-, ohjaus-, palvelu- tai myyntitehtävissä. Hän tuntee ammattialansa sekä perinteisiä että nykyaikaisia materiaaleja, tuotteita ja työtapoja ja erikoistuu valitsemiinsa työtehtäviin. Hän toimii vuorovaikutteisesti, asiakaslähtöisesti, tyyli- ja laatu-tietoisesti rakennettua ympäristöä parantaen. Hän osaa toimia kustannustietoisesti ja taloudellisesti. Hänellä on yrittäjämäinen asenne työhön toisen palveluksessa toimiessaankin sekä valmius kehittää ja jakaa omaa osaamistaan. Hän tekee ja käyttää erilaisia ammattialansa käytäntöihin perustuvia selvityksiä ja suunnitelmia ja tietää, milloin on tehtävä yhteistyötä suunnittelijan tai toisen ammattilaisen kanssa. Hän käyttää erilaisia tarvittavia dokumentointimenetelmiä työssään. Hän osaa tuotteistaa palvelunsa ja markkinoida niitä yhteistyössä markkinoinnin ammattilaisten kanssa. Hänellä on myös edellytykset kehittää itseään ja suorittaa ammattitutkinto työkokemuksta saatuaan.

Pirkanmaan ammattiopiston Lempäälän toimipisteessä voi opiskella ympäristön suunnittelun ja -valmistuksen koulutusohjelmassa sisustusalan ja sisustusrakentamisen artesaaniksi.

Artesaani, sisustusrakentaminen (sisustuspuuseppä)

Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, sisustuspuuseppä antaa perustiedot ja -taidot sisustusrakentamisesta sekä sisustuselementtien suunnittelusta, valmistuksesta ja asennuksesta. Opinnot sisältävät mm. huonekalujen valmistusta, tilojen ja tuotteiden pintakäsittelyjä, laatoitusta ja tapetointia. Opiskelusta osa tapahtuu asiakastyökohteissa, messuilla ja alan yrityksissä. Ammattiaineita ovat mm. toteuttamisen suunnittelu, palvelun toteuttaminen ja sisustustyö. Sisustuspuuseppäalan artesaani voi toimia itsenäisenä yrittäjänä tai yrityksen palveluksessa monenlaisissa työtehtävissä, jotka vaati-

vat suunnittelu- ja valmistustaitoja. Opinnot antavat vahvan pohjan jatko-opinnoille mm. ammattikorkeakouluihin.

Artesaani, sisustusala (tilasomistus)

Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, tilasomistus antaa perusvalmiudet mm. sisustustekstiilien ompeluun, puun ja muovin työstöön, keramiikan muotoiluun jne. Opetuksen perustana on esteettinen, luova suunnittelu ja toteutus, jotka opiskellaan yhteistoiminnallisten oppimisen menetelmillä. Asiakaslähtöiset projektityöt kuten esim. stailaus, sisustaminen, messu- ja näyttelyrakentaminen antavat mahdollisuuden harjoitella yrittäjyyttä. Tilasomistusartesaanit työllistyvät mm. kaupan palvelukseen markkinoinnin alalle sekä erilaisten palveluiden suunnittelijaksi ja toteuttajaksi.

2.2 Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt

Työssäoppiminen sijoittuu lukusuunnitelmassa toiseen ja kolmanteen opintovuoteen. Työssäoppiminen on tavoitteiltaan sellaista, että se voidaan suorittaa myös kansainvälisenä vaihto-opiskeluna, joka kuitenkin edellyttää, että opiskelija on täysi-ikäinen ja hänen opintonsa ovat edenneet suunnitellulla tavalla.

Käsi- ja taideteollisuusosalalla on tunnusomaista, että työssäoppimispaikat ovat pieniä yrityksiä ja pääsääntöisesti opiskelijat hankkivat ne itse. Suurin osa työssäoppimispaikoista sijoittuu Pirkanmaalle, mutta perustelluista syistä opiskelija voi hankkia sen myös muualta Suomesta. Työssäoppimispaikkoina voivat toimia ne yritykset, julkisyhteisöt ja kansalaisjärjestöt, joiden kanssa ammattiopisto on tehnyt puitesopimuksen. Poikkeustapauksissa työssäoppimista voidaan toteuttaa myös muissa tarkoitukseen sopivissa paikoissa, joissa opiskelijan työturvallisuus ja sen valvonta on varmistettu. Työturvallisuuden varmistamiseksi uutta työssäoppimispaikkaa ei ole mahdollista sopia puhelimitse, vaan opettajan on pääsääntöisesti käytävä työpaikalla etukäteen tutustumassa sen oloihin ja turvallisuuteen.

Ennen työssäoppimisjaksojen alkua opiskelijoille annetaan aiheeseen liittyvää valmennusta. Valmennuksessa hyödynnetään sekä ammattiopiston yhteistä ohjeistusta että tutkintoalakohtaista ohjeistusta.

Opiskelija, ohjaava opettaja sekä työpaikkaohjaaja suunnittelevat yhdessä työssäoppimisjakson oppimistavoitteita tukevat työtehtävät ja mahdolliset näytöt. Työpaikkaohjaaja antaa opiskelijalle säännöllisesti palautetta ja osallistuu jakson arviointiin. Ohjaava opettaja tekee jakson aikana ohjauskäyntejä työssäoppimispaikkaan. Työssäoppimisjakson ohjauksessa hyödynnetään verkko-opetusta mm. opiskelija ja ohjaavan opettajan sekä koko opiskelijaryhmän välisessä yhteistyössä.

Ammattiosaamisen näyttöjä on vähintään kolme kunkin ammattialan lukusuunnitelman mukaisesti. Ammattiosaamisen näytössä näytetään joko yksi tai useampi tutkinnon osa. Ensimmäinen näyttö on oppilaitosnäyttö ja muut tehdään joko työssäoppimispaikassa, oppilaitoksessa tai opinnäytetyön yhteydessä.

Tarkempi kuvaus työssäoppimisesta ja ammattiosaamisen näytöistä löytyy opetussuunnitelman yhteisestä osasta sekä työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen ohjeistuksesta.

2.3 Henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat ja opintopolut

Opiskelija opintopolut käyvät selville tutkintokohtaisen osan tarjonnasta ja ammattiopiston yhteisestä tarjonnasta. Tästä löytyy lisätietoa myös kohdasta 4 Tutkinnon osien kuvaukset.

Jokaisen opiskelijan kanssa laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), joka koostuu pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista perustutkinnon perusteiden määrittämien linjausten mukaisesti. Ryhmänohjaaja päivittää HOPSia vuosittain yhdessä opiskelijan kanssa.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tarkoituksena on antaa opiskelijalle mahdollisuus suunnitella sekä opiskeluaikansa että opiskelunsa sisältöä henkilökohtaisten tarpeidensa mukaisesti. Opiskelija, jolla on osaamisen tunnustaminen ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista (atto -aineista) voivat nopeuttaa valmistumistaan olemalla työssäoppimassa atto-aineiden aikana. Samoin hän voi opiskella lukusuunnitelmassa kolmannelle vuodelle merkittyjä valinnaisia tutkinnon osia ensimmäisenä ja toisena opiskeluvuotenaan toisen ryhmän mukana, silloin kun se on lukujärjestysteknisesti mahdollista.

2.4 Kestävän kehityksen oppimispolku

Kestävän kehityksen näkökulma on olennainen osa kulttuurialoille kouluttautumista, aloilla toimimista sekä ammatti-ideologiaa ja -identiteettiä. Ympäristömyötäinen tuotesuunnittelu, tuotteiden elinkaaren huomioiminen ja oikeiden raaka-aineiden valinta ovat sekä alan arvoja ja samalla myös kilpailuvaltteja. Alalla arvostetaan ihmisen kokonaisvaltaista kehitystä, yksilöllisyyttä, vastuullista omatoimisuutta, aloitteellisuutta ja luovuutta. Tuotteiden korkea laatu, käytökelpoisuus, taloudellisuus, kestävyys, kauneus sekä sopusointu tuotteiden valmistajan, käyttäjän ja ympäristön välillä tukevat kulttuurista, sosiaalista, taloudellista ja ekologista kestävää kehitystä. Materiaalien ekologisuus, ekonominen käyttö ja kierrätettävyys ovat olleet käsi- ja taideteollisuusalan perusasioita kautta aikojen.

Käsi- ja taideteollisuusalan haasteena on tuottaa sopusoinnussa ympäristön kanssa olevia ja aikaa kestäviä tuotteita. Yksi alan haasteista on suomalaisen kulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen kansainvälistyvässä maailmassa. Teknistyvässä tietoyhteiskunnassa käsi- ja taideteollisuusosalalle syntyy haasteita käsityön merkityksen muuttuessa ja välineellistyessä. Tuote- ja tuotannosuunnittelussa tavoitteena on materiaalihukan minimointi ja tuotteen koko elinkaaren huomioiminen.

Käsi- ja taideteollisuusalaa säätelee yleinen ympäristö- ja kuluttajansuojaa koskeva lainsäädäntö. Käsi- ja taideteollisuusalan tuotteissa käytetään erilaisia ekomerkkejä kertomaan tuotteiden raaka-aineiden ja valmistuksen ympäristömyötäisyydestä sekä tuotteiden laadusta. Ne ohjaavat kuluttajia valitsemaan ympäristön kannalta parhaita vaihtoehtoja. Hopeasepänalaa ohjataan ja valvotaan lisäksi jalometallituotteiden lainsäädännöllä, jossa määritellään mm. pitoisuudet, metalliseokset, leimaukset, maahantuonti ja myyntioikeudet. Alan ammateissa käytetään monenlaisia materiaaleja ja työmenetelmiä, joten alaa koskevat ammatista riippuen mm. rakennusalan, puualan, kone- ja metallialan tai pintakäsittelyalan ympäristölainsäädäntö ja työturvallisuuslainsäädäntö.

Pirkanmaan ammattiopiston käsi- ja taideteollisuuden tutkintoalalla on laadittu kestävä kehityksen oppimispolku. Polulla mahdollistetaan kestävä kehityksen keskeisten sisältöjen opiskelu integroituna eri tutkinnon osiin. Polulla on määritelty eri opiskeluvuosin opiskeltavat asiat:

1. vuosi
  - ammattiin sisältyvä eettisyys ja esteettisyys
  - työympäristön siisteyden ja viihtyisyyden arvostaminen ja ylläpitäminen, tarkoituksenmukaisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti toimiminen työympäristössä, mm. henkilökohtaisten suojainten käyttö, koneiden ja laitteiden asianmukaiset suoja- ja turvavälineet ja niiden kunnan säännöllinen tarkistaminen sekä onnettomuustilanteissa toimiminen
  - jätteiden lajitteluohjeistukset, kierrätys ja ongelmajätteiden käsittely
2. vuosi
  - laadunhallinnan periaatteet sekä työtapojen ja työnjäljen laadukkuus
  - ammattialansa historiaa, kulttuuria ja perinteitä
  - käytettävien materiaalien ympäristövaikutusten arviointi koko elinkaaren aikana: tuotanto, raaka-aineiden tuotanto, valmistusprosessit, käyttö, huolto ja käytöstä poistaminen (uudelleenkäyttö, kierrätys, käsittely jätteenä)
  - kuluttajakasvatus ja tuotteen tai palvelun tuottajan vastuun ymmärtäminen
3. vuosi
  - kuluttajansuoja-, mallisuoja- ja tekijänoikeusasiat
  - alaan liittyvä ympäristö- ja työturvallisuuslainsäädäntö
  - käytettävien aineiden turvallinen varastointi, käyttö ja käsittely jätteenä

3 Tutkinnon rakenne ja opintojen eteneminen

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto sisältää opintoja 120 opintoviikkoa (ov), josta opinto-ohjausta vähintään 1,5 ov. Tutkinto sisältää ammatillisia opintoja 90 ov, mukaan lukien työssäoppimista vähintään 20 ov, yrittäjyyttä vähintään 5 ov ja opinnäyte 2-10 ov. Lisäksi tutkinto sisältää ammattitaitoa täydentäviä opintoja 20 ov (valinnaisia 4 ov) sekä vapaasti valittavia opintoja 10 ov. Ammatilliset opinnot koostuvat kaikille pakollisista tutkinnon osista, koulutusohjelmittain eriytyvistä tutkinnon osista sekä valinnaisista tutkinnon osista.

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon muodostuminen

Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma			Ympäristön suunnittelun ja rakentami- sen koulutusohjelma	
Puuala Huonekalu- puuseppä	Hopeasepäнала Koru- ja metalli- tuotevalmistus	Vaatetusala	Sisustusrakentaminen Sisustuspuuseppä	Sisustusala Tilasomistus
A. Kaikille pakolliset tutkinnon osat 20 ov Asiakaslähtöinen valmistaminen 10 ov Kulttuurilähtöinen valmistaminen 10 ov				
B. Koulutusohjelmittain eriytyvät tutkinnon osat 30 ov Tuotteen suunnittelu 10 ov Tuotteen valmistaminen 20 ov			B. Koulutusohjelmittain eriytyvät tutkinnon osat 30 ov Toteuttamisen suunnittelu 10 ov Palvelun toteuttaminen 20 ov	
Kaikille valinnaiset tutkinnon osat 40 ov				
Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov	Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov	Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov	Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov	Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov
Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov	Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov	Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov	Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov	
Ohjaustoiminta 10 ov	Ohjaustoiminta 10 ov			
				Palvelun tuotteistaminen 10 ov
			Sisustustyö 10 ov	Sisustustyö 10 ov
				Stailaus 10 ov
Tilaustyön valmistaminen 10 ov	Tilaustyön valmistaminen 10 ov	Tilaustyön valmistaminen 10 ov	Tilaustyön valmistaminen 10 ov	Tilaustyön valmistaminen 10 ov
Tuotekehitys 10 ov	Tuotekehitys 10 ov	Tuotekehitys 10 ov	Tuotekehitys 10 ov	
Tuotteen valmistaminen käsityönä 10 ov	Tuotteen valmistaminen käsityönä 10 ov	Tuotteen valmistaminen käsityönä 10 ov		

C. Muut valinnaiset tutkinnon osat ammatillisessa peruskoulutuksessa, 0-10 ov

1. Yrittäjyys, 10 ov
2. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 2 ov
3. Ammattitaitoa syventävät ja laajentavat tutkinnon osat, 0-10 ov
4. Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat, 0-10 ov
5. Lukio-opinnot, 0-10 ov

Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat (yhteiset opinnot), 20 ov

D. Pakolliset tutkinnon osat, 16 ov

1. Äidinkieli, 4 ov
2. Toinen kotimainen kieli, 1 ov
3. Vieras kieli, 2 ov
4. Matematiikka, 3 ov
5. Fysiikka ja kemia, 2 ov
6. Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, 1 ov
7. Liikunta, 1 ov
8. Terveystieto, 1 ov
9. Taide- ja kulttuuri, 1 ov

E. Valinnaiset tutkinnon osat, 4 ov

1. Pakollisten tutkinnon osien täydentävät lisäosat, 0-4 ov
2. Ympäristötieto, 0-4 ov
3. Tieto- ja viestintätekniikka, 0-4 ov
4. Etiikka, 0-4 ov

5. Kulttuurien tuntemus, 0-4 ov

6. Psykologia, 0-4 ov

7. Yritystoiminta, 0-4 ov

F. Vapaasti valittavat opinnot, 10 ov

Lukusuunnitelmat, opintojen ajoittuminen eri opintovuosille ja Pirkanmaan ammattiopiston opintotarjotin ovat tutustuttavissa [tutkintoalan kotisivulla](#).

4 Tutkinnon osien kuvaukset

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto rakentuu niin, että koko tutkinto opiskellaan opiskelijan valitseman ammattialan tavoitteiden mukaisesti. Ammattialoittain tehdyissä tutkinnon osien kuvauksissa on määritelty ammattitaitovaatimukset, keskeiset sisällöt eli arvioinnin kohteet, suoritustavat, mahdollinen suoritusjärjestys sekä arvioinnin vahvistamisajankohta. Ammattialakohtaiset arviointikriteereiden tarkennukset sekä muun arvioinnin ajankohdat aukikirjoitetaan opiskelijoille tehtävänannoissa.

Lukusuunnitelmaan opiskelijoille on rakennettu opiskelupolku, joka koostuu kaikille pakollisista tutkinnon osista (20 ov), koulutusohjelmakohtaista tutkinnon osista (30 ov) sekä valinnaisista tutkinnon osista (40 ov). Pakollisten ja koulutusohjelmakohtaisten tutkinnon osien opiskelujärjestys on valittu kullekin ammattialalle parhaiten alan ominaispiirteitä tukevaksi. Valinnaiset tutkinnon osat sijoittuvat opintojen toiseen ja kolmanteen vuoteen.

Perustutkinnon perusteista on valittu kullekin ammattialalle ne valinnaiset tutkinnon osat, joita opiskelemalla opiskelija parhaiten saavuttaa työelämässä tarvitsemansa ammattiosaamisen.. Valinnaisia tutkinnon osia suoritetaan yhteensä neljä eli 40 opintoviikkoa. Valinnaisuus toteutuu pääasiassa työssäoppimalla suoritettavissa tutkinnon osissa.

Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan opiskelija voi tehdä opintopolusta poikkeavia valintoja. Näitä valintoja ovat mm. Yrittäjyys (10ov), Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (2ov), ammattitaitoa syventävät ja laajentavat tutkinnon osat sekä ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen järjestetään siten, että opetusta tarjotaan myös työpaikkaohjaajille. Myös näiden valintojen toteutumisessa hyödynnetään työssäoppimisen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävän tutkinnon osan Yritystoiminta opiskelija voi suorittaa opiskelemalla tutkintoalan yrityshautomossa.

Tutkinnon osat opiskellaan moduuleina. Moduloinnin tarkoituksena on helpottaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ohjausta sekä eheyttää opetussuunnitelmaa. Moduuli on 5 tai 10 opintoviikon laajuinen opintojen järjestämiskokonaisuus, jonka muodostaa joko tutkinnon osa kokonaan tai osittain tai se on koostettu kahdesta eri tutkinnon osasta. Moduulit on nimetty työelämälähtöisesti ja merkitty tutkinnon osien kuvauksiin sekä lukusuunnitelmaan saraketietona.

Opiskelijan osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain osien kuvausten mukaisesti. Opiskelijan oppimisen eteneminen arvioidaan MultiPrimukseen lukuvuosijaksoittain / moduuleittain S tai K – merkinnällä (suoritettu / kesken) sekä täydennetään K:n perustelulla lisätietoja -kohdassa. Moduulien arviointi on oppimisen arviointia.

Ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien ja lukio-opintojen tarkennettu toteutussuunnitelma tutkintoalalla ja tutkintokohtaisten tavoitteiden sisältyminen ammattitaitoa täydentäviin tutkinnon osiin kuvataan tarkemmin ammattitaitoa täydentävien ja vapaasti valittavien tutkinnon osien opetussuunnitelmassa.

Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa, luku 6 Opiskelijan arviointi.

PUUALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Huonekalupuuseppä

4.1.1 Huonekalupuuseppä, Asiakaslähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyön perusteet 5 ov KÄHUMD5 - Asiakastyövalmistus 5 ov KÄHUMD6 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan valmistamaan asiakaslähtöisesti huonekaluja (esim. tuoli). Lisäksi opitaan toimimaan asiakkaan kanssa sekä työskentelemään suunnitelmallisesti ja laatutietoisesti.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen tai palvelun - arvioida ja kehittää omaa toimintaansa - työskennellessään ottaa huomioon asetetut laatutavoitteet - valita materiaalit - laskea materiaalien kulutuksen - tehdä hinta-arvion ja tarjouksen - neuvotella asiakkaan kanssa <ul style="list-style-type: none"> o esitellä toteutusvaihtoehtoja o esitellä valintojen vaikutusta toteutukseen o havainnollistaa tuotetta tai palvelua o sopia asiakastapaamisista - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu - hinnoittelu - itsearviointi - työmenetelmien ja välineiden valinta - havainnollistaminen - oppiminen ja ongelmanratkaisu - vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <p>- Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla</p>	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotteen tai palvelun valmistamisen asiakkaalle. - Näytön kesto 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammatillan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoitusta, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.1 Huonekalupuuseppä, Asiakaslähtöinen valmistaminen

4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä):

- Työprosessin hallinta: asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu, *tuotteen tai palvelun valmistus*, hinnoittelu ja itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja välineiden valinta, *materiaalien valinta ja käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: havainnollistaminen, *estetiikan huomioonottaminen valmistuksessa*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Huonekalupuuseppä, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurilähtöinen valmistaminen 10 ov KÄHUMD7 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan puualan kulttuurihistoriaa ja hyödynnetään kulttuurin tuntemusta tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun valita ja käyttää kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä - hankkia asiantuntijan apua ratkaista ongelmatilanteita - toimia ja tehdä ammattityötä eri kulttuuritaustaisten kanssa <ul style="list-style-type: none"> o ilmaista asiansa ja tuoda esille erilaisia näkökantoja o noudattaa tehtyjä sopimuksia - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kestävän kehityksen huomioon ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa - oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurilähtöisen tuotteen tai sen osan suunnittelu ja valmistus - Näytön kesto 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Huonekalupuuseppä, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla kulttuurilähtöisen valmistuksen työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet *(kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä)*

- Työprosessin hallinta: *kulttuurilähtöinen suunnittelu ja valmistus sekä itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *kulttuurilähtöisten työmenetelmien ja -välineiden käyttö, materiaalien käyttö, kestävän kehityksen huomiointi*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *kulttuuritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja valmistuksessa*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönten menettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, Huonekalupuuseppä

4.2.1 Huonekalupuuseppä, Tuotteen suunnittelu

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotteen suunnittelu 10 ov <p>KÄHUMDI</p> <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan huonekalusuunnitteluprosessin vaiheita, valmistuksen suunnittelua ja dokumentointia. Lisäksi opitaan käyttämään kuvallisen ilmaisun välineitä, tekniikoita ja materiaaleja.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa ammattialan tavanmukaisia suunnitelmia - dokumentoida suunnitteluprosessin - käyttää suunnittelun ja dokumentoinnin työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - valita valmistusmenetelmän, materiaalit ja tarvikkeet suunniteltuun tuotteeseen - käyttää suunnitelmia vuorovaikutustilanteissa - ratkaista suunnitelmien ongelmatilanteita - noudattaa aikatauluja ja tehtyjä sopimuksia 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa - tiedonhankinta - oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija tekee valmistettavasta tuotteesta erilaisia luonnoksia ja työpiirustuksen - opiskelija suunnittelee tuotteen valmistuksen ja dokumentoi toteutuneen tuotteen - näytön kesto 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma

4.2.1 Huonekalupuuseppä, Tuotteen suunnittelu

4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla tuotteen suunnittelun työtehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä):

- Työprosessin hallinta: *suunnitteluprosessin toteuttaminen, (tai) dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö*, kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö, visuaalisen ilmaisun menetelmien käyttö, dokumentoinnin työmenetelmien ja -välineiden käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *tiedonhankinta, valmistusmenetelmien, materiaalien ja tarvikkeiden valinta, estetiikan hyödyntäminen materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuihin*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma

4.2.2 Huonekalupuuseppä, Tuotteen valmistaminen

- laajuus: 20 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Puusepänanalan perusteet 10 ov KÄHUMD2 - Puusepänanalan sovellukset 5 ov KÄHUMD3 - Valmistus ja kädentaidot 5 ov KÄHUMD4 <p>Tässä tutkinnon osassa orientoidutaan huonekalupuusepänanalan opintoihin, opitaan perustiedot alan koneista, työvälineistä, työtavoista ja materiaaleista. Samalla perehdytään alan työturvallisuusohjeisiin. Valmistetaan erilaisia huonekalupuuseppän tuotteita ja opitaan toteuttamaan työsuunnitelmia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen - valita työhön sopivat työmenetelmät ja työtteet - valmistaa tuotteen käyttäen työohjeita ja -piirustuksia - valita ja hankkia tuotteeseen materiaalit - huoltaa työvälineitä - tehdä työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta - viimeistellä tuotteen luovutuskuntoon - käyttää turvallisia työmenetelmiä - noudattaa työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valmistuksen suunnittelu - Työvälineiden huolto - Materiaalien valinta <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija valmistaa annetun ohjeen mukaisen puuesineen - näytön kesto 1- 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat ja mahdollisuuksien mukaan työelämän edustaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma

4.2.2 Huonekalupuuseppä, Tuotteen valmistaminen

4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: valmistuksen suunnittelu, *tuotteen valmistus, työpiirustusten ja -ohjeiden käyttö valmistuksessa, itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *ammattialan työmenetelmien ja työotteiden käyttö, työvälineiden valinta ja käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien taloudellinen käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: materiaalien valinta, *estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa ja viimeistelyssä*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus ja toimintakyky,*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Huonekalupuuseppä

4.3.1 Huonekalupuuseppä, Asiakaspalvelu ja myyntityö

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov KÄHUMD10 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan asiakaspalvelutoimintaa, kuten myyntityötä, myyntitilan somistusta ja tuotteiden esille laittoa yhteistyössä muun työyhteisön kanssa. Asiakaspalvelutoiminnassa opiskelija hyödyntää puualan osaamistaan mm. opastaessaan tuotteiden valintaa, tuotteiden käyttöä, huoltoa ja säilytystä asiakkaille.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - palvella asiakkaita erilaisissa myynnin asiakaspalvelutilanteissa <ul style="list-style-type: none"> - selvittää asiakkaan tarpeet ja odotukset - käyttää tietoa myyntituotteista ja palveluista asiakastilanteessa - käyttää ammattialan osaamista asiakastilanteessa - suunnitella myyntitapahtumaa - pitää myyntipaikan viihtyisänä ja houkuttelevana - toimia työyhteisön jäsenenä - noudattaa työaikoja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutkinnon osa arvioidaan kokonaan ammattiosaamisen näytöllä 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija toimii puualan myyntitehtävissä neuvon ja palvelen asiakasta ja osallistuen työyhteisön jäsenenä myyntitilan järjestyksenpitoon - näytön kesto 1 – 2 viikkoa, jonka aikana opiskelija näyttää monipuolisesti osaamistaan <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.1 Huonekalupuuseppä, Asiakaspalvelu ja myyntityö

4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialansa myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: *myynnin edistäminen, asiakaspalvelu ja myyntityö, palautteen vastaanotto*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *asiakaspalvelun ja myyntityön menetelmien käyttö, oheistehtävien tekeminen*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *tuote-, palvelu- ja ammattitiedon hankinta*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisuapuyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Huonekalupuuseppä, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov KÄHUMD12 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan perinteisin työmenetelmin tapahtuvaa kulttuurilähtöistä valmistusta tekemällä asiakas- ja harjoitustöitä</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa tuotteen valmistuksen töitä - noudattaa kestävän kehityksen toimintatapoja - käyttää perinteisiä työmenetelmiä - valita työmenetelmät, -välineet ja materiaalit toteutukseen - käyttää kulttuurista tietoa toteutukseen - noudattaa voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä - toimia yhteistyötä tehden - ottaa huomioon ammatin arvoperustan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyönä toteutettu tuote tai tuotekokonaisuus, jossa on huomioitu kestävä kehitys ja hyödynnetty kulttuurista tietoa - kesto noin 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Huonekalupuuseppä, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

4.3.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: *kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö toteutuksessa, tuotteen tai palvelun valmistus, itsearviointi*
- Työmenetelmien ja -välineiden hallinta: *työmenetelmien ja -välineiden käyttö ja soveltaminen, kestävän kehityksen huomioon ottaminen, materiaalien käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö, estetiikan hyödyntäminen*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.3 Huonekalupuuseppä, Ohjaustoiminta

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohjaustoiminta 10 ov KÄHUMD11 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan huonekalupuuseppäanalalle tyypillisiä ohjaustehtäviä., kuten kansalais- ja työväenopistojen sekä erilaisten harrastuspiirien ohjaustehtäviä. Opiskelija oppii laatimaan kirjallisia työselostuksia ja antamaan ohjattavalle neuvoa ja opastusta työtehtävissä. Hän osaa ottaa vastaan ja antaa palautetta ohjaustilanteessa ja osaa laskea ohjaustoiminnasta syntyviä kustannuksia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella ja laatia tavoitteet ohjaukselle - ohjata ja neuvoa ammattityön tekemistä - arvioida ohjattavia - laatia työ- ja käyttöohjeita - laskea ohjauksesta muodostuvia kustannuksia - vastaanottaa palautetta toiminnastaan - kehittää toimintaansa palautteen mukaan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaa :</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutkinnon osa arvioidaan kokonaan ammattiosaamisen näytöllä 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee työpaikkaohjaajan kanssa yhteistyössä jonkin alalle sopivan ohjaustilanteen ja toteuttaa sen sekä laatii sille kustannusarvion ja arvioi työnsä onnistumista - näytön kesto 1-2 viikkoa <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikka-ohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.3 Huonekalupuuseppä, Ohjaustoiminta

4.3.3.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ohjaustehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: *ohjauksen suunnittelu, ohjaus ja neuvonta, palautteen vastaanotto ja arviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *ohjausmenetelmien käyttö, materiaalien käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *ammattialan keskeisen sisällön käyttö ohjaustilanteessa, dokumentointi*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.4.8 Huonekalupuuseppä, Tilaustyön valmistaminen

- laajuus: 10 ov
- ajoitus: 3. opintovuosi

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön valmistaminen 10 ov KÄHUMD9 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii tekemään puualalle tyypillisiä tilaustöitä, kuten suunnittelemaan ja valmistamaan asiakkaan toivomuksen mukaisia tuotteita, tekemään tuotteisiin korjauksia, ja toimimaan asiakkaan kanssa yhteistyössä. Hän oppii tekemään työnsä suunnitelmallisesti aikataulun mukaan ja laskemaan työ- ja materiaalikustannuksia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • neuvotella toimeksiantajan / tilaajan kanssa tilaustyön toteuttamisesta • suunnitella ammattialan tilaustyövalmistusta • organisoida ammattialan tilaustyövalmistusta • hinnoitella tilaustyön • aikatauluttaa tilaustyön • valmistaa ammattialan tilaustyön asiakkaalle • viimeistellä tilaustyön • noudattaa kestävän kehityksen periaatteita ammattityössä • noudattaa työn tekemisestä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön suunnittelu - Hinnoittelu - Valmistusmenetelmän valinta - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä - Oppiminen ja ongelmanratkaisu - Vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - näyttö suoritetaan työssäoppimispaikalla <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyönä asiakkaalle tehty tuote tai tuotekokonaisuus - näytön kesto 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija ja opettajat - arvosanasta päättävät opettajat 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Huonekalupuuseppä, Tilaustyön valmistaminen

4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä tilaustöitä ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa tilaustyötehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: tilaustyön suunnittelu, *tilaustyön valmistaminen*, hinnoittelu
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *työmenetelmien ja -välineiden valinta, materiaalien valinta*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö*, valmistusmenetelmän valinta, kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisuapuyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Huonekalupuuseppä, Tuotekehitys

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotekehitys 10 ov KÄHUMDI <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan tuotekehitysmenetelmiä tekemällä pieno- ja hahmomalleja sekä kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja välineitä harjoitteisiin/asiakastöihin toimien yhteistyössä alan asiantuntijoiden, asiakkaiden ja eri ammattialojen kanssa. Opinnäytetyö eli artesaanityö sisältyy tähän tutkinnon osaan.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimia tuotekehitysprojektissa - suunnitella ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin suunnitelmia <ul style="list-style-type: none"> - käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - tehdä luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan - ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset toteuttaessaan suunnitelmiaan - ratkaista suunnitelmien/dokumenttien tekemisen ongelmatilanteita - luoda kontakteja eri alojen ammattilaisiin <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa suunnitelmia yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa - tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kanssa - käyttää suunnitelmiaan/tekemiään dokumentteja keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa - arvioida omaa työtään ja työskentelyään - noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita ja sopimuksia. 	<p>T1 – K</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö, - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen - Tiedonhankinta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1-K</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakastyönä tehty tuotekehitysprojekti, jonka tuloksena syntyy tuotteen osa tai palvelu - näytön kesto 1 - 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.4 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Huonekalupuuseppä, Tuotekehitys

4.3.9.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisissa tuotekehityksen tehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä)

- Työprosessin hallinta: *Tuotekehitysprosessin toteutus, verkostoituminen, itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *tuotekehittelyn työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käyttö, verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö, kestävän kehityksen huomioon ottaminen*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *Tiedonhankinta, estetiikan hyödyntäminen*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *Oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö sekä ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan XX arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

PUUALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.10 Huonekalupuuseppä, Tuotteen valmistaminen käsityönä

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotteen valmistaminen käsityönä 10 ov KÄHUMD8 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan puualan uniikki- tai sarjatuotteiden käsityövaltaista valmistusta. Opiskelija oppii ottamaan tuotantotavan ja materiaalivalinnan kustannusvaikutukset huomioon työskentelyssään sekä kehittämään työmenetelmiä ja työvaiheita kulloiseenkin työhön sopivaksi. Hän oppii kehittämään työskentelyään saamansa palautteen pohjalta.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella uniikki- tai piensarjatuotteen tuoteidea tai tuotetta - valita tuotteen toteuttamistavan ja tuoteominaisuudet <ul style="list-style-type: none"> o käyttää toteuttamiseen soveltuvia työmenetelmiä, -välineitä ja työvaiheita o valita tuoteideaan soveltuvia materiaaleja o hankkia tietoa valmistusmenetelmistä ja materiaaleista - kehittää kädentaitoaan ja työskentelyään <ul style="list-style-type: none"> o kehittää toteuttamisen työmenetelmiä ja -vaiheita o kehittää valmistuksen työvälineitä - huoltaa työvälineitä - laskea kustannuksia - valmistaa tuotteen <ul style="list-style-type: none"> o viimeistellä tuotteen - ottaa vastaan palautetta - käyttää työssään toimintakykyä ylläpitäviä työtapoja - noudattaa työssä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan = työssäoppimisen arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuoteidean tai tuotteen suunnittelu - Työvälineiden huolto - Materiaalien valinta - Tiedon hankinta ja käyttö - Kustannuslaskenta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Huonekalupuuseppäalan valmistuksen suunnittelu ja tuotteiden valmistaminen / korjaaminen - näytön kesto 1 – 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.10 Huonekalupuuseppä, Tuotteen valmistaminen käsityönä

4.3.10.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: Tuoteidean tai tuotteen suunnittelu, *tuotteen valmistus, työsuorituksen toteutus, itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *työmenetelmien ja -välineiden käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien valinta*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Tiedon hankinta ja käyttö, kustannuslaskenta, *estetiikan huomioon ottaminen*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: Oppiminen ja ongelmanratkaisu, *terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönten menettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Koru- ja metallituotevalmistus

4.1.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Asiakaslähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyön perusteet 5 ov KÄKOMD17 - Asiakastyövalmistus 5ov KÄKOMD18 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan koru- ja pienesineen valmistamisen suunnittelua ja valmistusta asiakkaan tai kohderyhmän tarpeet ja toiveet huomioiden. Opiskelija oppii esittelemään asiakkaalle erilaisia toteutusvaihtoehtoja materiaalitietoineen ja niiden vaikutusta hintaan ja tuotteen laatuun. Opitaan työskentelemään työaikoja noudattaen, laadukkaasti ja työturvallisesti, joko yksin tai ryhmässä.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen tai palvelun - arvioida ja kehittää omaa toimintaansa - työskennellessään ottaa huomioon asetetut laatutavoitteet - valita materiaalit - laskea materiaalien kulutuksen - tehdä hinta-arvion ja tarjouksen - neuvotella asiakkaan kanssa <ul style="list-style-type: none"> o esitellä toteutusvaihtoehtoja o esitellä valintojen vaikutusta toteutukseen o havainnollistaa tuotetta tai palvelua o sopia asiakastapaamisista - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu - hinnoittelu - itsearviointi - työmenetelmien ja välineiden valinta - havainnollistaminen - oppiminen ja ongelmanratkaisu - vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakastyö suunnitelmiseen <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammatin alan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Asiakaslähtöinen valmistaminen

4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*):

- Työprosessin hallinta: asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu, *tuotteen tai palvelun valmistus*, hinnoittelu ja itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja välineiden valinta, *materiaalien valinta ja käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: havainnollistaminen, *estetiikan huomioonottaminen valmistuksessa*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<ul style="list-style-type: none"> - Moduulit: - Kulttuurilähtöinen valmistaminen 10 ov KÄKOMD15 - - Tässä tutkinnon osassa opitaan korun tai pienesineen suunnittelu ja valmistus kulttuuriset tyylipiirteet huomioiden. Työskentelyssä hyödynnetään asiantuntijatietoa ja haetaan eri näkökantoja kulttuurien tunnuspiirteiden toteuttamiseen. Opitaan valitsemaan suunniteltuun työhön sopivat työtekniikat ja materiaalit. - Opiskelija osaa suunnitella ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun valita ja käyttää kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä hankkia asiantuntijan apua ratkaista ongelmatilanteita toimia ja tehdä ammattityötä eri kulttuuritaustaisten kanssa ilmaista asiansa ja tuoda esille erilaisia näkökantoja noudattaa tehtyjä sopimuksia noudattaa työaikoja ja aikatauluja noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan (myös työssäoppiminen):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kulttuurilähtöisen tuotteen tai osan suunnittelu ja valmistus asiantuntijatietoa apuna käyttäen - näytön kesto n. -5 päivää <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammatin alan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla kulttuurilähtöisen valmistuksen työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*):

- Työprosessin hallinta: *kulttuurilähtöinen suunnittelu ja valmistus sekä itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *kulttuurilähtöisten työmenetelmien ja -välineiden käyttö, materiaalien käyttö*, kestävän kehityksen huomiointi ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *kulttuuritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja valmistuksessa*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, Koru- ja metallituotevalmistus

4.2.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen suunnittelu

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotesuunnittelun perusteet 5 ov KÄKOMD18 - Tuotteen esitleminen 5 ov KÄKOMD5 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan suunnittelun ja valmistuksen suunnittelun perusteet sekä tekemään valmistetusta tuotteesta dokumentteja, jotka sisältävät kuvia ja tietoa valmistetusta tuotteesta, kuten esineen muodosta, koosta, käyttöympäristöstä, materiaaleista ja muodoista. Opintokokonaisuudessa perehdytään erilaisiin valmistusmenetelmiin, materiaaleihin ja tarvikkeisiin sekä niiden taloudelliseen käyttöön.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa ammattialan tavanmukaisia suunnitelmia - dokumentoida suunnitteluprosessin - käyttää suunnittelun ja dokumentoinnin työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja valita valmistusmenetelmän, materiaalit ja tarvikkeet suunniteltuun tuotteeseen - käyttää suunnitelmia vuorovaikutustilanteissa - ratkaista suunnitelmien ongelmatilanteita - noudattaa aikatauluja ja tehtyjä sopimuksia 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa - Tiedonhankinta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee tuotteen tai sen osan ja tekee työsuunnitelman sekä esityskuvapiirroksen ja valitsee työhönsä sopivat materiaalit sekä aikatauluttaa työnsä - kesto 2- päivää <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat ja mahdollisuuksien mukaan työelämän edustaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opinto-käyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen suunnittelu

4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla tuotteen suunnittelun työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä):

- Työprosessin hallinta: *suunnitteluprosessin toteuttaminen, (tai) dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö*, kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö, visuaalisen ilmaisun menetelmien käyttö, dokumentoinnin työmenetelmien ja -välineiden käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *tiedonhankinta, valmistusmenetelmien, materiaalien ja tarvikkeiden valinta, estetiikan hyödyntäminen materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuihin*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma

4.2.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen valmistaminen

- laajuus: 20 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotevalmistuksen perusteet 5 ov KÄKOMD6 - Ammattialan mukainen tuotevalmistus 10 ov KÄKOMD7 - Valmistustekniikoiden soveltaminen 5 ov KÄKOMD8 <p>Tässä tutkinnon osassa orientoidutaan koru- ja metallituotevalmistuksen opintoihin, perehdytään alan koneisiin, laitteisiin ja materiaaleihin sekä työssä käytettäviin kemikaaleihin ja perustyötapoihin käyttäen näitä työturvallisuusmääräykset huomioon ottaen. Pääasiallisimmat työmenetelmät, joita opetellaan, ovat sahaaminen, viilaaminen, hiominen, erilaiset liitosmenetelmät kuten juottaminen, hitsaaminen ja niittaaminen. Yleisimpiä käytettäviä materiaaleja ovat erilaiset kuparimetallit ja hopea sekä teräs. Opiskelija suunnittelee työnsä ja tekee työohjeet tai pitää oppimispäiväkirjaa annettujen ohjeiden mukaisesti.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen - valita työhön sopivat työmenetelmät ja työotteet - valmistaa tuotteen käyttäen työohjeita ja -piirustuksia - valita ja hankkia tuotteeseen materiaalit - huoltaa työvälineitä • tehdä työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta • viimeistellä tuotteen luovutuskuntoon • käyttää turvallisia työmenetelmiä • noudattaa työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valmistuksen suunnittelu - työvälineiden huolto - materiaalien valinta <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija valmistaa tuotteen joko valmiin piirustuksen tai itse laatimansa piirustuksen mukaan ja/tai työohjeiden mukaisesti sekä suunnittelee siihen osia ja tekee työselostuksen ja mittapiirroksen tuotteesta - kesto -5 päivää <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat ja mahdollisuuksien mukaan työelämän edustaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.2 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen valmistaminen

4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*):

- Työprosessin hallinta: valmistuksen suunnittelu, *tuotteen valmistus, työpiirustusten ja -ohjeiden käyttö valmistuksessa, itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *ammattialan työmenetelmien ja työotteiden käyttö, työvälineiden valinta ja käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien taloudellinen käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: materiaalien valinta, *estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa ja viimeistelyssä*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus ja toimintakyky,*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Koru- ja metallituotevalmistus

4.3.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Asiakaspalvelu ja myyntityö

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov KÄKOMD12 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan asiakaspalvelutoimintaa, kuten myyntityötä, myyntitilan somistusta ja tuotteiden esille laittoa yhteistyössä muun työyhteisön kanssa. Asiakaspalvelutoiminnassa opiskelija käyttää ammattialansa tietoa hyväkseen opastaessaan tuotteiden käyttöä, huoltoa ja säilytystä asiakkaille</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - palvella asiakkaita erilaisissa myynnin asiakaspalvelutilanteissa <ul style="list-style-type: none"> o selvittää asiakkaan tarpeet ja odotukset - käyttää tietoa myyntituotteista ja palveluista asiakastilanteessa - käyttää ammattialan osaamista asiakastilanteessa - suunnitella myyntitapahtumaa - pitää myyntipaikan viihtyisänä ja houkuttelevana - toimia työyhteisön jäsenenä - noudattaa työaikoja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <p>Koko tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä</p>	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija toimii alan myyntitehtävissä neuvon ja palvelen asiakasta ja osallistuen työyhteisön jäsenenä myyntitilan järjestyksenpitoon - näytön kesto yksi viikko, jonka aikana opiskelija näyttää monipuolisesti osaamistaan - näyttö toteutetaan työssäoppimajakson lopussa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.1 Koru- ja metallituotevalmistus, Asiakaspalvelu ja myyntityö

4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialansa myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: myynnin edistäminen, asiakaspalvelu ja myyntityö, palautteen vastaanotto
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: asiakaspalvelun ja myyntityön menetelmien käyttö, oheistehtävien tekeminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: tuote-, palvelu- ja ammattitiedon hankinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov KÄKOMD1 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan kulttuurilähtöistä koru- ja metallituotevalmistusta tekemällä asiakas- ja harjoitustöitä (tuotteita tai palvelua) perinteisillä työmenetelmillä kuten esimerkiksi pakottamalla, valamalla, takomalla ja emaloimalla. Jaksossa opetellaan hyödyntämään yhteistyö- ja asiantuntija-tietoa sekä käyttämään sitä omassa työssä.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa tuotteen valmistuksen ja/tai rakentamisen töitä - noudattaa kestävän kehityksen toimintatapoja - käyttää perinteisiä työmenetelmiä - valita työmenetelmät, -välineet ja materiaalit toteutukseen - käyttää kulttuurista tietoa toteutukseen - noudattaa voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä - toimia yhteistyötä tehden - ottaa huomioon ammatin arvoperustan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan (myös työssäoppiminen):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakasyhteistyönä suunniteltu perinteisillä työmenetelmillä valmistettu tuote tai palvelu, jonka toteutuksessa on hyödynnetty kulttuurista tietoa - 2-5 päivää <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Koru- ja metallituotevalmistus, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

4.3.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: *kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö toteutuksessa, tuotteen tai palvelun valmistus, itsearviointi*
- Työmenetelmien ja -välineiden hallinta: *työmenetelmien ja -välineiden käyttö ja soveltaminen, kestävän kehityksen huomioon ottaminen, materiaalien käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö, estetiikan hyödyntäminen*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.3 Koru- ja metallituotevalmistus, Ohjaustoiminta

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohjaustoiminta 10 ov KÄVAMD11 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan koru- ja metallituotevalmistuksen alalle tyypillisiä ohjaustehtäviä., kuten kansalais- ja työväenopistojen sekä erilaisten harrastuspiirien ohjaustehtäviä. Opiskelija oppii laatimaan kirjallisia työselostuksia ja antamaan ohjattavalle neuvoa ja opastusta työtehtävissä. Hän osaa ottaa vastaan ja antaa palautetta ohjaustilanteessa ja osaa laskea ohjaustoinnasta syntyviä kustannuksia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella ja laatia tavoitteet ohjaukselle - ohjata ja neuvoa ammattityön tekemistä - arvioida ohjattavia - laatia työ- ja käyttöohjeita - laskea ohjauksesta muodostuvia kustannuksia - vastaanottaa palautetta toiminnastaan - kehittää toimintaansa palautteen mukaan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan (myös työssäoppiminen):</p> <p>Koko tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä</p>	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee työpaikkaohjaajan kanssa yhteistyössä jonkin alalle sopivan ohjaustilanteen ja toteuttaa sen sekä laatii materiaalikustannusarvion ja arvioi työnsä onnistumista - opiskelija valmistaa kirjallisen työohjeen - näytön kesto viikosta kahteen viikkoon <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.3 Koru- ja metallituotevalmistus, Ohjaustoiminta

4.3.3.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ohjaustehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: *ohjauksen suunnittelu, ohjaus ja neuvonta, palautteen vastaanotto ja arviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *ohjausmenetelmien käyttö, materiaalien käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *ammattialan keskeisen sisällön käyttö ohjaustilanteessa, dokumentointi*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Koru- ja metallituotevalmistus, Tilaustyön valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön valmistaminen 10 ov KÄKOMD10 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii tekemään koru- ja metallituotevalmistuksen tyypillisiä tilaustöitä. Hän oppii suunnittelemaan ja valmistamaan asiakkaan toivomuksen mukaisia tuotteita, tekemään tuotteisiin korjauksia, kuten esimerkiksi ketjun korjausta, sormuksien suurentamista tai pienentämistä ja toimimaan asiakkaan kanssa yhteistyössä. Hän oppii tekemään työnsä suunnitelmallisesti aikataulun mukaan ja laskemaan työ- ja materiaalikustannuksia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - neuvotella toimeksiantajan / tilaajan kanssa tilaustyön toteuttamisesta suunnitella ammattialan tilaustyövalmistusta - organisoida ammattialan tilaustyövalmistusta - hinnoitella tilaustyön - aikatauluttaa tilaustyön - valmistaa ammattialan tilaustyön asiakkaalle - viimeistellä tilaustyön - noudattaa kestävän kehityksen periaatteita ammattityössä - noudattaa työn tekemisestä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan (myös työssäoppiminen):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön suunnittelu - Hinnoittelu - Valmistusmenetelmän valinta - kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä - oppiminen ja ongelmanratkaisu - vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyönä asiakkaalle tehty tuote tai sen osa/korjaustyö sekä työn hinnoittelu ja aikataulutus - yksi päivä-viikko <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Koru- ja metallituotevalmistus, Tilaustyön valmistaminen

4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä tilaustöitä ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa tilaustyötehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: tilaustyön suunnittelu, tilaustyön valmistaminen, hinnoittelu
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja -välineiden valinta, materiaalien valinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö, valmistusmenetelmän valinta, kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotekehitys

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotekehitys 10 ov KÄVAMD11 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan koru- ja metallituotevalmistuksessa käytettäviä tuotekehitysmenetelmiä tekemällä pienoisi- ja hahmomalleja sekä kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja välineitä harjoitteisiin/asiakastöihin toimien yhteistyössä alan asiantuntijoiden, asiakkaiden ja eri ammattialojen kanssa.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimia tuotekehitysprojektissa - suunnitella ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin suunnitelmia <ul style="list-style-type: none"> - käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - tehdä luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan - ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset toteuttaessaan suunnitelmiaan - ratkaista suunnitelmien/dokumenttien tekemisen ongelmatilanteita - luoda kontakteja eri alojen ammattilaisiin <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa suunnitelmia yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa - tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kanssa - käyttää suunnitelmiaan/tekemiään dokumentteja keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa - arvioida omaa työtään ja työskentelyään - noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita ja sopimuksia. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen - Tiedonhankinta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakasyhteistyönä tehty tuotekehitysprojekti, jonka tuloksena syntyy tuote, sen osa tai palvelu - näytön kesto n. yksi viikko <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotekehitys

4.3.9.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisissa tuotekehityksen tehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä)

- Työprosessin hallinta: *Tuotekehitysprosessin toteutus, verkostoituminen, itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *tuotekehittelyn työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käyttö, verkostoitumisen työmenetelmien ja välineiden käyttö, kestävän kehityksen huomioon ottaminen*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *Tiedonhankinta, estetiikan hyödyntäminen*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *Oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö sekä ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

HOPEASEPÄNALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.10 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen valmistaminen käsityönä

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotteen valmistaminen käsityönä 10 ov KÄKOMD9 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan koru- ja metallituotevalmistuksen uniikki- tai sarjatuotteen käsityövaltaista valmistusta. Opiskelija oppii ottamaan huomioon tuotantotavan ja materiaalivalinnan kustannusvaikutukset huomioon työskentelyssään sekä kehittämään työmenetelmiä, välineitä sekä työvaiheita kulloiseenkin työhön sopivaksi. Hän oppii työskentelemään annetun palautteen pohjalta ja kehittämään itselleen parhaita työmenetelmiä.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella uniikki- tai piensarjatuotteen tuoteidea tai tuotetta - valita tuotteen toteuttamistavan ja tuoteominaisuudet <ul style="list-style-type: none"> o käyttää toteuttamiseen soveltuvia työmenetelmiä, -välineitä ja työvaiheita o valita tuoteideaan soveltuvia materiaaleja o hankkia tietoa valmistusmenetelmistä ja materiaaleista - kehittää kädentaitoaan ja työskentelyään <ul style="list-style-type: none"> o kehittää toteuttamisen työmenetelmiä ja -vaiheita o kehittää valmistuksen työvälineitä - huoltaa työvälineitä - laskea kustannuksia - valmistaa tuotteen <ul style="list-style-type: none"> o viimeistellä tuotteen - ottaa vastaan palautetta - käyttää työssään toimintakykyä ylläpitäviä työtapoja - noudattaa työssä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan (myös työssäoppiminen):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuoteidean tai tuotteen suunnittelu - Työvälineiden huolto - Materiaalien valinta - Tiedon hankinta ja käyttö - Kustannuslaskenta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakastyönä uniikin tai piensarjatuotteen suunnittelu ja valmistus sekä siihen liittyvä kustannuslaskenta - näytön kesto noin yksi viikko <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkko-opetus, -ohjaus - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.10 Koru- ja metallituotevalmistus, Tuotteen valmistaminen käsityönä

4.3.10.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: Tuoteidean tai tuotteen suunnittelu, *tuotteen valmistus, työsuorituksen toteutus, itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *Työmenetelmien ja -välineiden käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien valinta*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Tiedon hankinta ja käyttö, kustannuslaskenta, *estetiikan huomioon ottaminen*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: Oppiminen ja ongelmanratkaisu, *terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisuapuyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Vaatetus

4.1.1 Vaatetus, Asiakaslähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Juhlava pukeutuminen 5 ov KÄVAMD5 - Muodollinen pukeutuminen 5 ov KÄVAMD6 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan valmistamaan asiakkaalle vaatteita (esim. leninki ja jakku). Lisäksi opitaan toimimaan asiakkaan kanssa sekä työskentelemään suunnitelmallisesti ja laatutietoisesti.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen tai palvelun - arvioida ja kehittää omaa toimintaansa - työskennellessään ottaa huomioon asetetut laatutavoitteet - valita materiaalit - laskea materiaalien kulutuksen - tehdä hinta-arvion ja tarjouksen - neuvotella asiakkaan kanssa <ul style="list-style-type: none"> - esitellä toteutusvaihtoehtoja - esitellä valintojen vaikutusta toteutukseen - havainnollistaa tuotetta tai palvelua - sopia asiakastapaamisista - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu - hinnoittelu - itsearviointi - työmenetelmien ja välineiden valinta - havainnollistaminen - oppiminen ja ongelmanratkaisu - vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotteen tai palvelun valmistamien asiakkaalle. - Näytön kesto noin 2 viikkoa <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.1 Vaatetus, Asiakaslähtöinen valmistaminen

4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä)

- Työprosessin hallinta: asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu, *tuotteen tai palvelun valmistus*, hinnoittelu ja itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja välineiden valinta, *materiaalien valinta ja käyttö*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: havainnollistaminen, *estetiikan huomioonottaminen valmistuksessa*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Vaatetus

4.1.2 Vaatetus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurilähtöinen valmistaminen 10 ov KÄVAMD7 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan vaatetusalan kulttuurihistoriaa ja hyödynnetään kulttuurin tuntemusta tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun - valita ja käyttää kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä - hankkia asiantuntijan apua - ratkaista ongelmatilanteita - toimia ja tehdä ammattityötä eri kulttuuritaustaisten kanssa <ul style="list-style-type: none"> o ilmaista asiansa ja tuoda esille erilaisia näkökantoja o noudattaa tehtyjä sopimuksia - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kestävän kehityksen huomioon ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa - oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurilähtöisen tuotteen suunnittelu ja valmistus - Näytön kesto noin 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Vaatetus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla kulttuurilähtöisen valmistuksen työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: *kulttuurilähtöinen suunnittelu ja valmistus sekä itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *kulttuurilähtöisten työmenetelmien ja -välineiden käyttö, materiaalien käyttö, kestävän kehityksen huomiointi*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *kulttuuritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja valmistuksessa*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, Vaatetus

4.2.1 Vaatetus, Tuotteen suunnittelu

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehtyminen vaatetusalaan ov KÄVAMD1 - Ompelun perusteet 2 ov KÄVAMD2 - Vaatteen valmistus ov KÄVAMD - Ideasta vaatteeksi 2 ov KÄVAMD4 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan käyttämään kuvallisen ilmaisun välineitä, tekniikoita ja materiaaleja. Lisäksi opitaan vaatesuunnitteluprosessin vaiheita, valmistuksen suunnittelua sekä suunnitelmien dokumentointia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa ammattialan tavanmukaisia suunnitelmia - dokumentoida suunnitteluprosessin - käyttää suunnittelun ja dokumentoinnin työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - valita valmistusmenetelmän, materiaalit ja tarvikkeet suunniteltuun tuotteeseen - käyttää suunnitelmia vuorovaikutustilanteissa - ratkaista suunnitelmien ongelmatilanteita - noudattaa aikatauluja ja tehtyjä sopimuksia 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö - kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa - tiedonhankinta - oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija tekee vaatteesta useita annetun teeman mukaisia luonnoksia ja piirtää tunnelmakuvan valmistettavasta tuotteesta - opiskelija suunnittelee vaatteen valmistuksen ja dokumentoi tuotteen ja toteutuneen valmistusjärjestyksen - tehdään viimeisen 5 ov moduulin aikana <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.2 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.1 Vaatetus, Tuotteen suunnittelu

4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla tuotteen suunnittelun työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: suunnitteluprosessin toteuttaminen, dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö, kestävän kehityksen arviointi suunnittelmissä
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö, visuaalisen ilmaisun menetelmien käyttö, dokumentoinnin työmenetelmien ja -välineiden käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: tiedonhankinta, valmistusmenetelmien, materiaalien ja tarvikkeiden valinta, estetiikan hyödyntäminen materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuissa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma, Vaatetus

4.2.2 Vaatetus, Tuotteen valmistaminen

- laajuus: 20 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehtyminen vaatetusalaan 7 ov KÄVAMD1 - Ompelun perusteet ov KÄVAMD2 - Vaatteen valmistus 7 ov KÄVAMD - Ideasta vaatteeksi ov KÄVAMD4 <p>Tässä tutkinnon osassa orientoidutaan vaatetusalan opintoihin, opitaan perustiedot alan koneista, työvälineistä, työtavoista ja materiaaleista. Valmistetaan perusvaatteita, sisustustekstiilejä ja opitaan erityistekniikoita.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen - valita työhön sopivat työmenetelmät ja työotteet - valmistaa tuotteen käyttäen työohjeita ja -piirustuksia - valita ja hankkia tuotteeseen materiaalit - huoltaa työvälineitä - tehdä työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta - viimeistellä tuotteen luovutuskuntoon - käyttää turvallisia työmenetelmiä - noudattaa työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valmistuksen suunnittelu - Työvälineiden huolto - Materiaalien valinta <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija kaavoittaa ja valmistaa annettujen vaatimusten mukaisen vaatteen, hän valitsee ja käyttää alan materiaaleja, työvälineitä ja työmenetelmiä. - Tehdään viimeisen 5 ov moduulin aikana <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.2 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.2 Vaatetus, Tuotteen valmistaminen

4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: valmistuksen suunnittelu, tuotteen valmistus, työpiirustusten ja -ohjeiden käyttö valmistuksessa, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: ammattialan työmenetelmien ja työotteiden käyttö, työvälineiden valinta ja käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien taloudellinen käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: materiaalien valinta, estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa ja viimeistelyssä
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus ja toimintakyky,*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Vaatetus

4.3.1 Vaatetus, Asiakaspalvelu ja myyntityö

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov KÄVAMD11 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan asiakaspalvelutoimintaa, kuten myyntityötä, myyntitilan somistusta ja tuotteiden esille laittoa yhteistyössä muun työyhteisön kanssa. Asiakaspalvelutoiminnassa opiskelija hyödyntää vaatetusalan osaamistaan mm. opastaessaan tuotteiden valintaa, huoltoa ja säilytystä asiakkaille sekä tekemällä tuotteeseen tarvittavia muutoksia (esim. korjausompelu).</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - palvella asiakkaita erilaisissa myynnin asiakaspalvelutilanteissa <ul style="list-style-type: none"> - selvittää asiakkaan tarpeet ja odotukset - käyttää tietoa myyntituotteista ja palveluista asiakastilanteessa - käyttää ammattialan osaamista asiakastilanteessa - suunnitella myyntitapahtumaa - pitää myyntipaikan viihtyisänä ja houkuttelevana - toimia työyhteisön jäsenenä - noudattaa työaikoja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutkinnon osa arvioidaan kokonaan ammattiosaamisen näytöllä 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija toimii vaatetusalan asiakaspalvelutehtävissä neuvoen ja palvelen asiakasta ja osallistuen työyhteisön jäsenenä myyntitilan järjestyksenpitoon - Näytön kesto noin 2 viikkoa to-jakson loppupuolella <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.1 Vaatetus, Asiakaspalvelu ja myyntityö

4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialansa myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: myynnin edistäminen, asiakaspalvelu ja myyntityö, palautteen vastaanotto
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: asiakaspalvelun ja myyntityön menetelmien käyttö, oheistehtävien tekeminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: tuote-, palvelu- ja ammattitiedon hankinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Vaatetus, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov KÄVAMD9 <p>Tässä tutkinnon osassa perehdytään kulttuurihistoriaan ja kulttuurilähtöisiin vaatetusalan valmistusmenetelmiin mm. erityistekniikat, sekä sovelletaan niitä harjoitus- ja asiakastöissä.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa tuotteen valmistuksen töitä - noudattaa kestävän kehityksen toimintatapoja - käyttää perinteisiä työmenetelmiä - valita työmenetelmät, -välineet ja materiaalit toteutukseen - käyttää kulttuurista tietoa toteutukseen - noudattaa voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä - toimia yhteistyötä tehden - ottaa huomioon ammatin arvoperustan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyönä toteutettu tuote tai tuotekokonaisuus, jossa on huomioitu estetiikka, kestävän kehityksen toimintatapoja ja hyödynnetty kulttuurista tietoa - Näytön kesto noin 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Vaatetus, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

4.3.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö toteutuksessa, tuotteen tai palvelun valmistus, itsearviointi
- Työmenetelmien ja -välineiden hallinta: työmenetelmien ja -välineiden käyttö ja soveltaminen, kestävän kehityksen huomioon ottaminen, materiaalien käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö, estetiikan hyödyntäminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu*, vuorovaikutus ja yhteistyö, *ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Vaatetus, Tilaustyön valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön valmistaminen 10 ov KÄVAMD10 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii tekemään vaatetusosalalle tyypillisiä tilaustöitä, tekemään tuotteisiin korjauksia ja toimimaan asiakkaan kanssa yhteistyössä. Hän oppii tekemään työnsä suunnitelmallisesti aikataulun mukaan ja laskemaan työ- ja materiaalikustannuksia. Opinnäytetyö eli artesaanityö sisältyy tähän tutkinnon osaan.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - neuvotella toimeksiantajan / tilaajan kanssa tilaustyön toteuttamisesta - suunnitella ammattialan tilaustyövalmistusta - organisoida ammattialan tilaustyövalmistusta - hinnoitella tilaustyön - aikatauluttaa tilaustyön - valmistaa ammattialan tilaustyön asiakkaalle - viimeistellä tilaustyön - noudattaa kestävän kehityksen periaatteita ammattityössä - noudattaa työn tekemisestä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön suunnittelu - Hinnoittelu - Valmistusmenetelmän valinta - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä - Oppiminen ja ongelmanratkaisu - Vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyönä asiakkaalle tehty tuote tai tuotekokonaisuus - Näytön kesto noin 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Vaatetus, Tilaustyön valmistaminen

4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä tilaustöitä ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa tilaustyötehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: tilaustyön suunnittelu, tilaustyön valmistaminen, hinnoittelu
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja -välineiden valinta, materiaalien valinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö, valmistusmenetelmän valinta, kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Vaatetus, Tuotekehitys

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotekehitys 10 ov KÄVAMD12 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan toimimaan työntekijänä työssäoppimispaikassa sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa, valmistamaan työssäoppimispaikan laatuvaatimusten mukaisia tuotteita sekä kehittämään omaa työskentelyään.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimia tuotekehitysprojektissa - suunnitella ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin suunnitelmia <ul style="list-style-type: none"> - käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - tehdä luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan - ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset toteuttaessaan suunnitelmiaan - ratkaista suunnitelmien/dokumenttien tekemisen ongelmatilanteita - luoda kontakteja eri alojen ammattilaisiin <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa suunnitelmia yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa - tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kanssa - käyttää suunnitelmiaan/tekemiään dokumentteja keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa - arvioida omaa työtään ja työskentelyään - noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita ja sopimuksia. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan = työssäoppimisen arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen - Tiedonhankinta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p>	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakastyönä tehty tuotekehitysprojekti, jonka tuloksena syntyy tuotteen osa tai palvelu - Näytön kesto noin 2 viikkoa toimintajaksos loppupuolella <p>Näytön arviointipaikat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Vaatetus, Tuotekehitys

4.3.9.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisissa tuotekehityksen tehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet *(kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä)*

- Työprosessin hallinta: Tuotekehitysprosessin toteutus, verkostoituminen, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: tuotekehittelyn työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käyttö, verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö, kestävä kehityksen huomioon ottaminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Tiedonhankinta, estetiikan hyödyntäminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: Oppiminen ja ongelmanratkaisu, *vuorovaikutus ja yhteistyö sekä ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

VAATETUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.10 Vaatetus, Tuotteen valmistaminen käsityönä

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotteen valmistaminen käsityönä 10 ov KÄVAMD8 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan vaatetusalan tuotteiden valmistusta sekä vaat- teiden muokkaamista asiakkaan tarpeiden mukaiseksi (esim. korjausompelu). Opiskelija oppii ottamaan huomioon tuotantotavan ja materiaalivalinnan kustannusvaikutukset työskentelyssään sekä kehittämään työmenetelmiä ja työvaiheita kulloiseenkin työhön sopivaksi. Hän oppii kehittämään työskente- lyään saamansa palautteen pohjalta.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella uniikki- tai piensarjatuotteen tuoteidea tai tuotetta - valita tuotteen toteuttamistavan ja tuoteominaisuudet <ul style="list-style-type: none"> o käyttää toteuttamiseen soveltuvia työmenetelmiä, -välineitä ja työvaiheita o valita tuoteideaan soveltuvia materiaaleja o hankkia tietoa valmistusmenetelmistä ja materiaaleista - kehittää kädentaitoaan ja työskentelyään <ul style="list-style-type: none"> o kehittää toteuttamisen työmenetelmiä ja -vaiheita o kehittää valmistuksen työvälineitä - huoltaa työvälineitä - laskea kustannuksia - valmistaa tuotteen <ul style="list-style-type: none"> o viimeistellä tuotteen - ottaa vastaan palautetta - käyttää työssään toimintakykyä ylläpitäviä työtapoja - noudattaa työssä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan = työssäoppimisen arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuoteidean tai tuotteen suunnittelu - Työvälineiden huolto - Materiaalien valinta - Tiedon hankinta ja käyttö - Kustannuslaskenta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammatti- opistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaatetusalan valmistuksen suunnit- telu ja tuotteiden valmistaminen / korjaaminen - Näytön kesto noin 2 viikkoa to- jaksen loppupuolella <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai amat- tialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointi- keskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikka- ohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.10 Vaatetus, Tuotteen valmistaminen käsityönä

4.3.10.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: Tuoteidean tai tuotteen suunnittelu, tuotteen valmistus, työsuorituksen toteutus, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja -välineiden käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien valinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Tiedon hankinta ja käyttö, kustannuslaskenta, estetiikan huomioon ottaminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: Oppiminen ja ongelmanratkaisu, *terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Sisustuspuuseppä

4.1.1 Sisustuspuuseppä, Asiakaslähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orientoituminen 5 ov KÄPUMD1 - Messurakentaminen 5 ov KÄPUMD2 <p>Tässä tutkinnon osassa orientoidutaan sisustuspuuseppäalan opintoihin asiakaslähtöisesti huomioiden laatuvaatimukset, hinnoittelu, aikataulut ja työturvallisuus tehdyissä sisustustuotteissa. Lisäksi rakennetaan asiakaslähtöisesti neuvotellen sekä suunnitelmallisesti ja laatutietoisesti työskennellen messuosasto ryhmätyönä. Työskentelyssä täydentyy ajokortti työmenetelmien, -välineiden hallintaan eri materiaaleille</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen tai palvelun - arvioida ja kehittää omaa toimintaansa - työskennellessään ottaa huomioon asetetut laatutavoitteet - valita materiaalit - laskea materiaalien kulutuksen - tehdä hinta-arvion ja tarjouksen - neuvotella asiakkaan kanssa <ul style="list-style-type: none"> o esitellä toteutusvaihtoehtoja o esitellä valintojen vaikutusta toteutukseen o havainnollistaa tuotetta tai palvelua o sopia asiakastapaamisista - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: Linkki arviointiin</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu - hinnoittelu - itsearviointi - työmenetelmien ja välineiden valinta - havainnollistaminen - oppiminen ja ongelmanratkaisu - vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee ja valmistaa sopivin työmenetelmin ja sopivia materiaaleja käyttäen eettisesti turvallisen ja toimivani tuotteen ja/tai tilamuutoksen - Näytön kesto noin 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - asiakkaan tilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - messurakentamista - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.1 Sisustuspuuseppä, Asiakaslähtöinen valmistaminen

4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*):

- Työprosessin hallinta: asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu, tuotteen tai palvelun valmistus, hinnoittelu ja itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja välineiden valinta, materiaalien valinta ja käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: havainnollistaminen, estetiikan huomioonottaminen valmistuksessa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Sisustuspuuseppä, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liitos ja rakenne 5 ov KÄPUMD - Asiakastyöt 5 ov KÄPUMD4 <p>Tässä tutkinnon osassa opitaan sisustuspuuseppäalan kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä sekä erilaisia liitoksia ja rakenteita. Asiakastöitä voidaan tehdä myös asiakastyökohteissa ja tehdyissä sisustustuotteissa ja -rakenteissa huomioidaan sopimukset, aikataulut ja työturvallisuus.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun - valita ja käyttää kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä - hankkia asiantuntijan apua - ratkaista ongelmatilanteita - toimia ja tehdä ammattityötä eri kulttuuritaustaisten kanssa <ul style="list-style-type: none"> o ilmaista asiansa ja tuoda esille erilaisia näkökantoja o noudattaa tehtyjä sopimuksia - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kestävän kehityksen huomioon ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa - oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee ja valmistaa kulttuurilähtöisin työmenetelmin tuotteen ja/tai tilamuutoksen - Näytön kesto noin 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat ja asiakastyökohteet <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Sisustuspuuseppä, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla kulttuurilähtöisen valmistuksen työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*):

- Työprosessin hallinta: kulttuurilähtöinen suunnittelu ja valmistus sekä itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: kulttuurilähtöisten työmenetelmien ja -välineiden käyttö, materiaalien käyttö, kestävän kehityksen huomiointi työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: kulttuuritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja valmistuksessa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönten menettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.2 Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, Sisustuspuuseppä

4.2.1 Sisustuspuuseppä, Toteuttamisen suunnittelu

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tila- ja messusuunnittelu 5 ov KÄPUMD5 - Asiakastyön suunnittelu 5 ov KÄPUMD6 <p>Tässä tutkinnon osassa toimitaan asiakaslähtöisesti suunnitteluprosessin eri vaiheissa toteuttaen ja dokumentoiden aikataulun mukaisesti tuotteita ja/tai tilojen muutostöitä huomioiden kestävä kehitys. Työskentelyssä täydentyy ajokortti työmenetelmien, - välineiden hallintaan eri materiaaleille.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa ammattialan tavan mukaisia suunnitelmia - tehdä tarvekartoituksen ja dokumentoida asiakkaan, tuotteen, tilan tai ympäristön tarpeita - dokumentoida suunnitteluprosessin - käyttää suunnitelmia vuorovaikutustilanteissa - arvioida mahdollisuutta toteuttaa suunniteltuja tuotteita tai palveluita - etsiä yhteistyökumppaneita ja toimia vuorovaikutustilanteissa - ratkaista suunnitelmien ongelmatilanteita - työskennellä aikataulun ja sopimusten mukaan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa - Tiedonhankinta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija tekee tarvelähtöisesti ja suunnitteluprosessin mukaan tuotteen ja/tai tilaratkaisun kuvan ja/tai pienoismallin - opiskelija huomioi estetiikan työskentelyssään ja dokumentoi työprosessin - Näytön kesto noin 1-2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettajat <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - asiakastyökohteet <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4. Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.1 Sisustuspuuseppä, Toteuttamisen suunnittelu

4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa suunnittelemalla ammattialansa työ tai työkokonaisuuden.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä:*)

- Työprosessin hallinta: suunnitteluprosessin toteuttaminen, tarvekartoituksen tekeminen ja dokumentointi, dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käytäntö, kestävän kehityksen huomioiminen suunnitelmien materiaaliratkaisuissa
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: ammattialan suunnitteluprosessin erivaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö, visuaalisen ilmaisun menetelmien, välineiden ja materiaalien käyttö, dokumentoinnin työmenetelmien ja välineiden käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: alan määräysten, sopimusten ja toimintatapojen noudattaminen, toteutusmenetelmien ja materiaalien käyttö, estetiikan hyödyntäminen materiaali, rakenne- ja työtaparatkaisuissa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4. Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.2 Sisustuspuuseppä, Palvelun toteuttaminen

- laajuus: 20 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuntoarvio ja sisustusrakentaminen 5 ov KÄPUMD7 - Osuuskunta- ja yritysysteistyö 5 ov KÄPUMD8 - Yrittäjyysopinnot 10 ov KÄPUMD9 <p>Tässä tutkinnon osassa erikoistutaan sisustuspuuseppäalan opintoihin tekemällä kuntoarvio sekä yrittäjämäisesti sisustusrakentamisen harjoitteita ja/tai asiakastöitä. Samalla suoritetaan ajokorttiopintoja tarpeen mukaan.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään <ul style="list-style-type: none"> o tehdä työsuunnitelmia - esitellä suunnitelman asiakkaalle sekä tehdä tarjouksen - toteuttaa palvelun <ul style="list-style-type: none"> o toteuttaa työn arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja toteutustapaa sekä viimeistellä työn o huoltaa työvälineitä - keskustella toteutuksesta käyttäen ammattiterminologiaa - ratkaista työtehtävien ongelmatilanteita - toimia yhteistyössä eri osapuolten kanssa - noudattaa työturvallisuusmääräyksiä. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Työtehtävän suunnittelu - Työvälineiden huolto - Kestävän kehityksen tukeminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käytössä ja materiaalien lajittelussa <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilaitoksessa tapahtuva oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee ja valmistaa esteettisen sisustuselementin ja/tai sisustusrakentamistyön - Näytön kesto noin 1-2 viikkoa top-jakson loppupuolella <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat ja mahdollisuuksien mukaan työelämän edustaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - asiakastyökohteet - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4. Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.2 Sisustuspuuseppä, Palvelun toteuttaminen

4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat

- Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa toteuttamalla ammattialansa työkokonaisuuden tai palvelun
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet *(kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä)*

- Työprosessin hallinta: Työtehtävän suunnittelu, työtehtävän tavoitteen mukaisen palvelun toteuttaminen, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: Työmenetelmien ja -välineiden käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien taloudellinen käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Ammattiterminologian käyttö, estetiikan hyödyntäminen toteutuksessa, kestävän kehityksen tukeminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käytössä ja materiaalien lajittelussa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *Oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Sisustuspuuseppä

4.3.1 Sisustuspuuseppä, Asiakaspalvelu ja myyntityö

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov KÄPUMD1 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan asiakaspalvelutoimintaa, kuten myyntityötä, myyntitilan somistusta ja tuotteiden esille laittoa yhteistyössä muun työyhteisön kanssa. Asiakaspalvelutoiminnassa opiskelija hyödyntää sisustuspuuseppäalan osaamistaan mm. opastaessaan tuotteiden valintaa, tuotteiden käyttöä, huoltoa ja säilytystä asiakkaille</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - palvella asiakkaita erilaisissa myynnin asiakaspalvelutilanteissa <ul style="list-style-type: none"> o selvittää asiakkaan tarpeet ja odotukset - käyttää tietoa myyntituotteista ja palveluista asiakastilanteessa - käyttää ammattialan osaamista asiakastilanteessa - suunnitella myyntitapahtumaa - pitää myyntipaikan viihtyisänä ja houkuttelevana - toimia työyhteisön jäsenenä - noudattaa työaikoja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tämä tutkinnon osa arvioidaan kokonaan ammattiosaamisen näytöllä 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija toimii alan myyntitehtävissä neuvon ja palvelen asiakasta ja osallistuen työyhteisön jäsenenä myyntitilan järjestyksenpitoon - Näytön kesto noin 1- 2 viikkoa top-jakson loppupuolella <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.1 Sisustuspuuseppä, Asiakaspalvelu ja myyntityö

4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialansa myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: myynnin edistäminen, asiakaspalvelu ja myyntityö, palautteen vastaanotto
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: asiakaspalvelun ja myyntityön menetelmien käyttö, oheistehtävien tekeminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: tuote-, palvelu- ja ammattitiedon hankinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Sisustuspuuseppä, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurin soveltaminen käsityöhön 10 ov KÄPUMD14 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan perinteisin työmenetelmin tapahtuvaa sisustuspuuseppäalan kulttuurilähtöistä valmistusta tekemällä harjoitus- ja asiakastöitä.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa tuotteen valmistuksen ja/tai rakentamisen töitä - noudattaa kestävän kehityksen toimintatapoja - käyttää perinteisiä työmenetelmiä - valita työmenetelmät, -välineet ja materiaalit toteutukseen - käyttää kulttuurista tietoa toteutukseen - noudattaa voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä - toimia yhteistyötä tehden - ottaa huomioon ammatin arvoperustan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan = työssäoppimisen arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p>	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakastyönä toteutettu työ ja/tai palvelu, jossa on hyödynnetty kulttuurista tietoa perinteisillä työta-voilla toteutettuna - Näytön kesto noin 1-2 viikkoa top-jakson loppupuolella <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat - asiakastyökohteet - oppilaitos <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.2 Sisustuspuuseppä, Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

4.3.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö toteutuksessa, tuotteen tai palvelun valmistus, itsearviointi
- Työmenetelmien ja -välineiden hallinta: työmenetelmien ja -välineiden käyttö ja soveltaminen, kestävän kehityksen huomioon ottaminen, materiaalien käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö, estetiikan hyödyntäminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu*, vuorovaikutus ja yhteistyö, *ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.5 Sisustuspuuseppä, Sisustustyö

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sisustustyö 10 ov KÄPUMD10 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii hahmottamaan/ toteuttamaan sisustustyön kuten saunan lauteet, laatoitus, panelointi, parketointi, huomioiden tyylin, kulttuurin ja käyttötarkoituksen sekä asiakkaan vaatimukset. Hän osaa dokumentoida kohteen, laatimaan työsuunnitelman ja valitsemaan kohteeseen tarvittavat työmenetelmät. Opiskelija osaa tehdä yhteistyötä suunnittelijoiden ja eri alojen ammattilaisten kanssa sekä osaa arvioida ajankäyttöä, kustannuksia ja työn aikataulutusta.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - hahmottaa sisustustyön kohteen - ottaa huomioon kohteen tyylin, kulttuurin, käyttötarkoituksen ja asiakkaan asettamat vaatimukset - dokumentoida kohteen - toteuttaa ammattialan sisustustöitä - käyttää sisustamisessa tarvittavia työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita <ul style="list-style-type: none"> o suunnitella toteutettavaa sisustustyötä käyttäen esitystekniikoita tai mallintamista o käyttää työssään tila- ja rakennuspiirustuksia sekä muita suunnitelmia o tehdä sisustustöissä tarvittavia mitoituksia ja laskelmia sekä laskea kustannukset - tehdä yhteistyötä suunnittelijoiden ja eri alojen ammattilaisten kanssa - arvioida ajankäyttöä ja noudattaa aikatauluja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hinnoittelu, - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee asiakkaan kanssa yhteistyössä jonkin sisustuspuuseppälle sopivan työn sekä laatii sille kustannusarvion ja toteuttaa sen - näytön kesto noin 1 -4 viikkoa <p>Näytön arviointisijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - asiakastyökohteet - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.5 Sisustuspuuseppä, Sisustustyöt

4.3.5.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan sisustustyön tehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

1. Työprosessin hallinta: *työn suunnittelu, työn toteuttaminen, itsearviointi*
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *Materiaalien käyttö, hinnoittelu, kestävän kehityksen huomioon ottaminen*
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta: *Sisustustyön materiaalien valinta, tilantekijöiden huomioon ottaminen, sisutusalan tiedon käyttäminen*
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *Oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisuapuyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Sisustuspuuseppä, Tilaustyön valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön valmistaminen 10 ov KÄPUMD12 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii tekemään sisustuspuuseppäalan tyypillisiä tilaustöitä, kuten suunnittelemaan ja valmistamaan asiakkaan toivomuksen mukaisia tuotteita, tekemään tuotteisiin korjauksia, kuten esimerkiksi rakenteiden korjaus, pintakäsittely asiakkaan kanssa yhteistyössä tai asiakastyökohteessa tapetointi tai parketointi. Hän oppii tekemään työnsä suunnitelmallisesti aikataulun mukaan ja laskemaan työ- ja materiaalikustannuksia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - neuvotella toimeksiantajan / tilaajan kanssa tilaustyön toteuttamisesta - suunnitella ammattialan tilaustyövalmistusta - organisoida ammattialan tilaustyövalmistusta - hinnoitella tilaustyön - aikatauluttaa tilaustyön - valmistaa ammattialan tilaustyön asiakkaalle - viimeistellä tilaustyön - noudattaa kestävän kehityksen periaatteita ammattityössä - noudattaa työn tekemisestä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön suunnittelu - Hinnoittelu - Valmistusmenetelmän valinta - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä - Oppiminen ja ongelmanratkaisu - Vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyönä asiakkaalle tehty tuote tai sen osa / korjaustyö, tapetointi, parketointi sekä työn hinnoittelu ja aikataulutus - Näytön kesto noin 1 - 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja - <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - asiakkaan tilat - työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Sisustuspuuseppä, Tilaustyön valmistaminen

4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä tilaustöitä ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa tilaustyötehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: tilaustyön suunnittelu, *tilaustyön valmistaminen*, hinnoittelu
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *työmenetelmien ja -välineiden valinta, materiaalien valinta*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö*, valmistusmenetelmän valinta, kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSRAKENTAMINEN

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Sisustuspuuseppä, Tuotekehitys

- laajuus: 10 ov

Tutkinnon osan arviointi			
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotekehitys 10 ov KÄPUMD11 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan sisustuspuuseppälällä käytettäviä tuotekehitysmenetelmiä tekemällä pienois- ja hahmomalleja sekä kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja välineitä harjoitteisiin/asiakastöihin toimien yhteistyössä alan asiantuntijoiden, asiakkaiden ja eri ammattialojen kanssa.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimia tuotekehitysprojektissa - suunnitella ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin suunnitelmia <ul style="list-style-type: none"> - käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - tehdä luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan - ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset toteuttaessaan suunnitelmiaan - ratkaista suunnitelmien/dokumenttien tekemisen ongelmatilanteita - luoda kontakteja eri alojen ammattilaisiin <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa suunnitelmia yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa - tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kanssa - käyttää suunnitelmiaan/tekemiään dokumentteja keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa - arvioida omaa työtään ja työskentelyään - noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita ja sopimuksia. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö, - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen - Tiedonhankinta - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakastyönä tehty tuotekehitysprojekti, jonka tuloksena syntyy tuote, sen osa tai palvelu - näytön kesto noin 1 - 2 viikkoa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - asiakastyökohteet - alan yritys <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali <p>Opetuksen toteuttaminen</p>
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.9 Sisustuspuuseppä, Tuotekehitys

4.3.9.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisissa tuotekehityksen tehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: Tuotekehitysprosessin toteutus, verkostoituminen, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: tuotekehittelyn työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käyttö, verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö, kestävän kehityksen huomioon ottaminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Tiedonhankinta, estetiikan hyödyntäminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: Oppiminen ja ongelmanratkaisu, *vuorovaikutus, ja yhteistyö sekä ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat, Tilasomistus

4.1.1 Tilasomistus, Asiakaslähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakaslähtöinen valmistaminen 10 ov KÄTIMD <p>Tässä tutkinnon osassa orientoidutaan tilasomistuksen opintoihin asiakaslähtöisesti huomioiden laatuvaatimukset, hinnoittelu, aikataulut ja työturvallisuus tehdyissä asiakastöissä.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään - valmistaa tuotteen tai palvelun - arvioida ja kehittää omaa toimintaansa - työskennellessään ottaa huomioon asetetut laatuvaatimukset - valita materiaalit - laskea materiaalien kulutuksen - tehdä hinta-arvion ja tarjouksen - neuvotella asiakkaan kanssa <ul style="list-style-type: none"> o esitellä toteutusvaihtoehtoja o esitellä valintojen vaikutusta toteutukseen o havainnollistaa tuotetta tai palvelua o sopia asiakastapaamisista - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu - hinnoittelu - itsearviointi - työmenetelmien ja välineiden valinta - havainnollistaminen - oppiminen ja ongelmanratkaisu - vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee ja valmistaa sopivin työmenetelmin ja asiallisia materiaaleja käyttäen eettisesti ja visuaalisesti turvallisen ja toimivan tilan - näytön kesto riippuu tehtävästä <p>Näytön arviointipaikat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettaja - asiakas <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - tai messukeskus <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.1 Tilasomistus, Asiakaslähtöinen valmistaminen

4.1.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä:)

- Työprosessin hallinta: asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu, tuotteen tai palvelun valmistus, hinnoittelu ja itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja välineiden valinta, materiaalien valinta ja käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: havainnollistaminen, estetiikan huomioonottaminen valmistuksessa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Tilasomistus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käsi- ja taideteollisuusalan perusteet 5 ov KÄTIMD1 - Kulttuurilähtöinen asiakastyö 5 ov KÄTIMD2 <p>Tässä tutkinnon osassa orientoidutaan tilasomistuksen opintoihin kulttuurilähtöisesti soveltaen vanhoja ja uusia työmenetelmiä ja -välineitä etenkin esiin tulevissa ongelmatilanteissa. Tehdyissä tuotteissa ja rakenteissa huomioidaan sopimukset, aikataulut ja työturvallisuus.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun - valita ja käyttää kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä hankkia asiantuntijan apua - ratkaista ongelmatilanteita - toimia ja tehdä ammattityötä eri kulttuuritaustaisten kanssa <ul style="list-style-type: none"> o ilmaista asiansa ja tuoda esille erilaisia näkökantoja o noudattaa tehtyjä sopimuksia - noudattaa työaikoja ja aikatauluja - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee ja valmistaa kulttuurilähtöisesti sopivin työmenetelmin vuorovaikutteisesti, eettisesti ja turvallisesti tuotteen ja/tai tilamuutoksen - näytän kesto työtehtävän mukaan <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettaja(t) <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat / näyttelytilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.1.2 Tilasomistus, Kulttuurilähtöinen valmistaminen

4.1.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla kulttuurilähtöisen valmistuksen työtehtävässä
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: *Kulttuurilähtöinen suunnittelu ja valmistus sekä itsearviointi*
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: *Kulttuurilähtöisten työmenetelmien ja -välineiden käyttö, materiaalien käyttö, kestävän kehityksen huomiointi*
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: *Kulttuuritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja valmistuksessa*
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *Oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.2 Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, Tilasomistus

4.2.1 Tilasomistus, Toteuttamisen suunnittelu

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyön suunnittelu 5 ov KÄTIMD4 - Asiakastyön toteutus 5 ov KÄTIMD5 <p>Tässä tutkinnon osassa toimitaan asiakaslähtöisesti suunnitteluprosessin eri vaiheissa toteuttaen ja dokumentoiden aikataulun mukaisesti tuotteita ja / tai tilojen muutostöitä huomioiden kestävä kehitys.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa ammattialan tavan mukaisia suunnitelmia - tehdä tarvekartoituksen ja dokumentoida asiakkaan, tuotteen, tilan tai ympäristön tarpeita - dokumentoida suunnitteluprosessin - käyttää suunnitelmia vuorovaikutustilanteissa - arvioida mahdollisuutta toteuttaa suunniteltuja tuotteita tai palveluita - etsiä yhteistyökumppaneita ja toimia vuorovaikutustilanteissa - ratkaista suunnitelmien ongelmatilanteita - työskennellä aikataulun ja sopimusten mukaan. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa - tiedonhankinta - oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija tekee tarvelähtöisesti ja suunnitteluprosessin mukaan tuotteen tai tilaratkaisun - opiskelija huomioi estetiikan työskentelyssään ja dokumentoi työprosessin ammattietiikka ja yhteistyötaitot huomioitava työskentelyssä - näytön kesto työtehtävän mukaan <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat - työelämän edustaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - tai ulkopuolinen asiakastyö <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4. Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.1 Tilasomistus, Toteuttamisen suunnittelu

4.2.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa suunnittelemalla ammattialansa työ tai työkokonaisuuden.
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä:*)

- Työprosessin hallinta: suunnitteluprosessin toteuttaminen, tarvekartoituksen tekeminen ja dokumentointi, dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käytäntö, kestävän kehityksen huomioiminen suunnitelmien materiaaliratkaisuissa
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: ammattialan suunnitteluprosessin erivaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö, visuaalisen ilmaisun menetelmien, välineiden ja materiaalien käyttö, dokumentoinnin työmenetelmien ja välineiden käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: alan määräysten, sopimusten ja toimintatapojen noudattaminen, toteutusmenetelmien ja materiaalien käyttö, estetiikan hyödyntäminen materiaali, rakenne- ja työtaparatkaisuissa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen. Lisäksi edellytetään, että esim. opiskelija noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista poikkeamista etukäteen ja tekee opintoihin kuuluvat opettajan määräämät tehtävät ja harjoitustyöt.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4. Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.2 Tilasomistus, Palvelun toteuttaminen

- laajuus: 20 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyö osuuskunnan jäsenenä 5 ov KÄTIMD6 - Palvelun kehittäminen osuuskunnan jäsenenä 5 ov KÄTIMD7 - Työelämän tarpeiden huomioiminen palvelun toteuttamisessa 10 ov KÄTIMD8 <p>Tässä tutkinnon osassa orientoidutaan tilasomistuksen opintoihin sekä osuuskunnan jäsenenä että työssäoppien koulun ulkopuolella. Työtehtäviin perehdytään ongelmalähtöisesti asiakasyhteistyön periaatteita kunniottaen.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella omaa työtään <ul style="list-style-type: none"> o tehdä työsuunnitelmia - esitellä suunnitelman asiakkaalle sekä tehdä tarjouksen - toteuttaa palvelun <ul style="list-style-type: none"> o toteuttaa työn arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja toteutustapaa sekä viimeistellä työn o huoltaa työvälineitä - keskustella toteutuksesta käyttäen ammattiterminologiaa - ratkaista työtehtävien ongelmatilanteita - toimia yhteistyössä eri osapuolten kanssa - noudattaa työturvallisuusmääräyksiä. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan (myös työssäoppiminen):</p> <ul style="list-style-type: none"> - valmistuksen suunnittelu - työvälineiden huolto - materiaalien valinta <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilaitoksessa tapahtuva oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - näyttö voi olla tuote tai palvelun mukaan, onko opiskelija työssä osuuskunnassa vai työssäoppimassa koulun ulkopuolella. - näytön kesto riippuu näytön luonteesta. <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alan opettajat ja mahdollisuuksien mukaan työelämän edustaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus - työssäoppiminen - oppimistehtävät <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4. Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

4.2.2 Tilasomistus, Palvelun toteuttaminen

4.2.2.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat

- Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa toteuttamalla ammattialansa työkokonaisuuden tai palvelun
- Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: Työtehtävän suunnittelu, työtehtävän tavoitteen mukaisen palvelun toteuttaminen, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: Työmenetelmien ja -välineiden käyttö, työvälineiden huolto, materiaalien taloudellinen käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Ammattiterminologian käyttö, estetiikan hyödyntäminen toteutuksessa, kestävän kehityksen tukeminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käytössä ja materiaalien lajittelussa
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *Oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisuapuyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, Tilasomistus

4.3.1 Tilasomistus, Asiakaspalvelu ja myyntityö

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalvelu ja myyntityö 10 ov KÄTIMD12 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan asiakaspalvelutoimintaa, kuten myyntityötä, myyntitilan somistusta ja tuotteiden esille laittoa yhteistyössä muun työyhteisön kanssa. Asiakaspalvelutoiminnassa opiskelija käyttää ammattialansa tietoa hyväkseen opastaessaan tuotteiden käyttöä, huoltoa ja säilytystä asiakkaille.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - palvella asiakkaita erilaisissa myynnin asiakaspalvelutilanteissa <ul style="list-style-type: none"> o selvittää asiakkaan tarpeet ja odotukset - käyttää tietoa myyntituotteista ja palveluista asiakastilanteessa - käyttää ammattialan osaamista asiakastilanteessa - suunnitella myyntitapahtumaa - pitää myyntipaikan viihtyisänä ja houkuttelevana - toimia työyhteisön jäsenenä - noudattaa työaikoja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tämä tutkinnon osa arvioidaan kokonaan ammattiosaamisen näytöllä 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija toimii alan myyntitehtävissä neuvoen ja palvelen asiakasta ja osallistuen työyhteisön jäsenenä myyntitilan järjestyksenpitoon - näytön kesto yksi viikko, jonka aikana opiskelija näyttää monipuolisesti osaamistaan - näyttö toteutetaan työssäoppimisjakson lopussa <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikka-ohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen 10 ov - oppimistehtävät - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.1 Tilasomistus, Asiakaspalvelu ja myyntityö

4.3.1.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialansa myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: myynnin edistäminen, asiakaspalvelu ja myyntityö, palautteen vastaanotto
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: asiakaspalvelun ja myyntityön menetelmien käyttö, oheistehtävien tekeminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: tuote-, palvelu- ja ammattitiedon hankinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.3 Tilasomistus, Palvelun tuotteistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Palvelun tuotteistaminen 10 ov KÄTIMD1 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskellaan tilasomistuksen ammattialalle tyypillisiä tehtäviä., kuten erilaisten toimintamallien ideointia, palveluiden kustannusten laskentamalleja, ongelmatilanteiden ratkomisia, palvelun markkinoimista, kestävän kehityksen edistämistä. Opiskelija oppii tekemään sopimuksia, ottamaan selvää tuotevastuista, ja kehityksen periaatteista. Opiskelija oppii ottamaan vastaan ja antamaan palautetta ohjaustilanteissa ja laskemaan syntyviä kustannuksia.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuotteistaa ammatillisesta osaamisestaan palvelun - arvioida ammatillisen osaamisen vahvuuksia - ideoida eri toimintamalleja - laskea tuotteen tai palvelun kokonaiskustannukset - kartoittaa ammattialansa palveluja tarjoavia tekijöitä - markkinoida palveluaan - ratkaista ongelmatilanteita - noudattaa tuotteistamisessa ammattialan kestävän kehityksen periaatteita - noudattaa tehtyjä sopimuksia, tuotevastuu- ja kuluttajansuojalainsäädäntöä - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tämä tutkinnon osa arvioidaan kokonaan ammattiosaamisen näyttöllä 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee opettajan ja/tai työpaikkaohjaajan kanssa yhteistyössä jonkin alalle sopivan palvelun tuotteistamisen ja toteuttaa sen sekä laatii sille kustannusarvion ja arvioi työnsä onnistumista - näytön ajankohta määräytyy tehtävän mukaan <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan työpaikat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - oppimistehtävät <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.3 Tilasomistus, Palvelun tuotteistaminen

4.3.3.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: ammatillisen osaamisen tuotteistaminen
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: tuotteistamisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: markkinatilanteen kartoitus
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.5 Tilasomistus, Sisustustyö

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sisustustyö 10 ov KÄTIMD10 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii hahmottamaan sisustustyön kohteen, tyylin, kulttuurin, ja käyttötarkoituksen sekä asiakkaan vaatimukset. Hän osaa dokumentoida kohteen esitystekniikoita ja muuta dokumentointiaineistoa hyväksikäyttään sekä valitsemaan kohteeseen tarvittavat työmenetelmät, välineet ja laitteet. Hän osaa laatia tilasta asianmukaiset suunnitelmat ja tehdä sisustustyössä tarvittavia mitoituksia ja laskelmia sekä laskea kustannukset. Opiskelija osaa tehdä yhteistyötä suunnittelijoiden ja eri alojen ammattilaisten kanssa sekä arvioida ajankäyttöä ja aikatauluttaa työnsä.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - hahmottaa sisustustyön kohteen - ottaa huomioon kohteen tyylin, kulttuurin, käyttötarkoituksen ja asiakkaan asettamat vaatimukset - dokumentoida kohteen - toteuttaa ammattialan sisustustöitä - käyttää sisustamisessa tarvittavia työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita <ul style="list-style-type: none"> o suunnitella toteutettavaa sisustustyötä käyttäen esitystekniikoita tai mallintamista o käyttää työssään tila- ja rakennuspiirustuksia sekä muita suunnitelmia o tehdä sisustustöissä tarvittavia mitoituksia ja laskelmia sekä laskea kustannukset - tehdä yhteistyötä suunnittelijoiden ja eri alojen ammattilaisten kanssa - arvioida ajankäyttöä ja noudattaa aikatauluja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hinnoittelu, - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen - Oppiminen ja ongelmanratkaisu <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee asiakkaan kanssa yhteistyössä jonkin alalle sopivan sisustuskohteen ja toteuttaa sen sekä laatii sille kustannusarvion ja arvioi työnsä onnistumista. - näytön kesto riippuu kohteen laajuudesta <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakas ja / tai ammattialan opettaja <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - tai ulkopuolinen kohde <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opinto-käyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.5 Tilasomistus, Sisustustyöt

4.3.5.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan sisustustyön tehtävissä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: työn suunnittelu, työn toteuttaminen, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: Materiaalien käyttö, hinnoittelu, kestävän kehityksen huomioon ottaminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: Sisustustyön materiaalien valinta, tilantekijöiden huomioon ottaminen, sisustusalan tiedon käyttäminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: Oppiminen ja ongelmanratkaisu, *vuorovaikutus ja yhteistyö*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.6 Tilasomistus, Stailaus

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stailaus 10 ov KÄTIMD9 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii toteuttamaan asiakaslähtöisen sisustuskohteen yhteistyössä asiakkaan, opettajan ja muiden ammattilaisten kanssa. Hän oppii tekemään aikatauluja ja toteuttamaan niitä. Opiskelija arvostaa työssään esteettisiä tekijöitä ja seuraa tehtäväänsä varten trendejä ja tunnistaa tyyliä, joita suunnittelee käyttävänsä työtehtävässään.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan tai tapahtuman stailauksen - käyttää ammattialan osaamista stailauksessa <ul style="list-style-type: none"> o seurata trendejä ja tunnistaa tyyliä o käyttää ammattialansa tuotteita ja materiaaleja stailauksessa - käyttää työssä esteettisiä tekijöitä - tehdä yhteistyötä - noudattaa aikatauluja. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koko tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija suunnittelee asiakkaan kanssa yhteistyössä jonkin alalle sopivan kohteen ja toteuttaa sen sekä laatii sille kustannusarvion ja arvioi työnsä onnistumista - näytön kesto riippuu tehtävän laajuudesta. <p>-</p> <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaohjaaja ja / tai ammattialan opettaja <p>-</p> <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikka-ohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - asiakkaan tilat <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmätöitä, opinto-käyntejä - työpajatyöskentelyä - verkko-opetus, -ohjaus <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.6 Tilasomistus, Stailaus

4.3.6.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa suunnittelemalla ja toteuttamalla stailauksen
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: työn suunnittelu, työn toteutus, itsearviointi
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta: työmenetelmien käyttö, työvälineiden käyttö, materiaalien käyttö, kestävän kehityksen huomioon ottaminen
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: tyyli- ja trenditiedon hankinta, estetiikan huomioon ottaminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: *oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyyntömenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

SISUSTUSALA

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Tilasomistus, Tilaustyön valmistaminen

- laajuus: 10 ov

Ammattitaitovaatimukset	Tutkinnon osan arviointi		Opetuksen toteuttaminen
	Muu arviointi	Ammattiosaamisen näyttö	
<p>Moduulit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön valmistaminen 10 ov KÄTIMD11 <p>Tässä tutkinnon osassa opiskelija oppii ottamaan vastaan tilaustyön ja neuvottelemaan tilaajan / toimeksiantajan kanssa työn toteuttamisesta ja käytännön rajoituksista. Opiskelija osaa organisoida työnsä valmistumista, aikatauluttaa ja hinnoitella työn. Hän osaa viimeistellä työnsä laadun asiakkaalle mieleiseksi ja noudattaa kestävän kehityksen periaatteita työtä tehdessään. Opiskelijan on työtä tehdessään noudatettava työturvallisuusohjeita.</p> <p>Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - neuvotella toimeksiantajan / tilaajan kanssa tilaustyön toteuttamisesta - suunnitella ammattialan tilaustyövalmistusta - organisoida ammattialan tilaustyövalmistusta - hinnoitella tilaustyön - aikatauluttaa tilaustyön - valmistaa ammattialan tilaustyön asiakkaalle - viimeistellä tilaustyön - noudattaa kestävän kehityksen periaatteita ammattityössä - noudattaa työn tekemisestä annettuja työturvallisuusohjeita. 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit: linkki</p> <p>Muulla arvioinnilla arvioidaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyön suunnittelu - Hinnoittelu - Valmistusmenetelmän valinta - kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä - oppiminen ja ongelmanratkaisu - vuorovaikutus ja yhteistyö <p>Muun arvioinnin ajankohdat ja arviointikohteet määritellään tehtävänannoissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko oppimisprosessi arvioidaan portfolion avulla 	<p>T1 – K3</p> <p>Arviointikohteet ja -kriteerit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkki, jossa ammattiosaamisen näytön arviointikohteet ja -kriteerit on erotettu punaisella <p>Näyttöympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ensisijaisesti työpaikalla, ammattiopistossa vain poikkeustapauksissa <p>Näytön toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilaustyönä asiakkaalle tehty tuote tai sen osa sekä työn hinnoittelu ja aikataulutus - näytön kesto riippuu työn laajuudesta <p>Näytön arvioitsijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialan opettaja - <p>Näytön arvosanan muodostuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perustuu arviointiaineistoon, jonka osana on opiskelijan itsearviointi. - aineisto käsitellään arviointikeskustelussa, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja (puheenjohtaja) - arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja 	<p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoksen työtilat - koulun ulkopuolinen asiakastyö <p>Menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teoriaa, käytännön harjoituksia, ryhmitöitä, opintokäyntejä - työpajatyöskentelyä <p>Oppimateriaali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintomonisteet - alan kirjallisuus - verkkomateriaali

4.3 Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

4.3.8 Tilasomistus, Tilaustyön valmistaminen

4.3.8.1 Tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat ja ammattiosaamisen näyttö sekä arvosanan muodostuminen

Ammattitaidon osoittamistavat:

- opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä tilaustöitä ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa tilaustyötehtävässä
- työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia
- siltä osin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla

Arvioinnin kohteet (*kursivoidulla merkityt arvioidaan näytöllä*)

- Työprosessin hallinta: tilaustyön suunnittelu, tilaustyön valmistaminen, hinnoittelu
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: työmenetelmien ja -välineiden valinta, materiaalien valinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta: ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö, valmistusmenetelmän valinta, kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, *terveys, turvallisuus ja toimintakyky*

Tutkinnon osan arvosanan muodostuminen:

- Tutkinnon osan arvosana määräytyy ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta. Näytön arvosana on tutkinnon osan arvosanan määräytymisessä määräävä.
- T1 arvosanan saaminen edellyttää, että opiskelija saavuttaa T1 tason kriteerien mukaisen osaamisen.
- Tutkinnon osan arvosana annetaan, kun opiskelija on tehnyt kaikki annetut tehtävät, saanut arvosanan muulla arvioinnilla tehtävästä arvioinnista sekä suorittanut ammattiosaamisen näytön.

Tutkinnon osan arvosana annetaan kahden viikon sisällä tutkinnon osan viimeisestä opintojaksoarvioinnista. Arvosanapäätösprosessi, arvosanoista tiedottaminen ja oikaisupyynnönmenettely on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman yhteisessä osassa (luku 6 Opiskelijan arviointi).

5 Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

5.1 Kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

5.1.1 Asiakaslähtöinen valmistaminen

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu	suunnittelee ohjattuna omaa työtään asiakkaan tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjattuna toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman asiakkaan tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman asiakkaan tarpeet huomioon ottaen sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Tuotteen tai palvelun valmistus	valmistaa ohjattuna tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun sekä työskentelee suunnitelmallisesti
	työskentelee ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti, noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja ja neuvottelee niiden poikkeamisista
Hinnoittelu	ratkaisee ohjattuna työhön liittyviä laskutoimituksia	ratkaisee ohjattuna ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset	ratkaisee ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset
	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee ohjattuna hinta-arvion materiaalikustannuksista	laskee materiaalien kulutuksen, tekee hinta-arvion materiaalikustannuksista ja arvioi ohjattuna työhön käytettävän ajan	laskee materiaalien kulutuksen, tekee hinta-arvion kokonaiskustannuksista ja tekee tarjouksen, joka sisältää materiaalikustannukset ja työhön käytettävän ajan
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	neuvottelee ohjattuna asiakkaan kanssa tuotteelle asetettavista vaatimuksista ja valitsee työmenetelmät ja -välineet toteutukseen	neuvottelee asiakkaan kanssa tuotteelle asetettavista vaatimuksista ja valitsee työmenetelmät ja -välineet toteutukseen	neuvottelee asiakkaan kanssa tuotteelle asetettavista vaatimuksista, esittelee eri toteutusvaihtoehtoja ja valitsee työmenetelmät ja -välineet toteutukseen
Materiaalien valinta ja käyttö	valitsee ohjattuna ja käyttää työhön soveltuvia ammattialalla käytettäviä materiaaleja.	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvia materiaaleja keskustellen ohjattuna asiakkaan kanssa niistä ja valintojen vaikutuksesta tuotteen toimivuuteen, kestävyys- ulkonäköön, laatuun ja hintaan.	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvia materiaaleja keskustellen asiakkaan kanssa niistä ja valintojen vaikutuksesta tuotteen toimivuuteen, kestävyys- ulkonäköön, laatuun ja hintaan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Havainnollistaminen	havainnollistaa ohjattuna tuotetta tai palvelua asiakkaalle	havainnollistaa tuotetta tai palvelua asiakkaalle käyttäen ammattialalle soveltuvia visualisointimenetelmiä	havainnollistaa tuotetta tai palvelua asiakkaalle käyttäen ammattialalle soveltuvia visualisointimenetelmiä, jotka herättävät asiakkaan kiinnostuksen tuotetta tai palvelua kohtaan
Estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa	valmistaa ohjattuna asiakkaalle tuotteita, jotka ovat muodoltaan, mittasuhteiltaan ja väriykseltään tasapainoisia kokonaisuuksia.	valmistaa asiakkaalle tuotteita, jotka ovat muodoltaan, mittasuhteiltaan ja väriykseltään tasapainoisia kokonaisuuksia.	valmistaa asiakkaalle tuotteita, jotka ovat viimeistelyjä ja muodoltaan, mittasuhteiltaan sekä väriykseltään tasapainoisia kokonaisuuksia.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee ohjattuna valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden avulla päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	huolehtii ohjattuna asiakastapaamisista luontevasti	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista luontevasti ja joustavasti	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista luontevasti, joustavasti ja rakentavasti
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja etsii tietoa tekijänoikeuksista ja kuluttajansuojalaista
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.

5.1.2 Kulttuurilähtöinen valmistaminen

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Kulttuurilähtöinen suunnittelu ja valmistus	valmistaa ohjattuna kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun	suunnittelee ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun	suunnittelee ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun sekä työskentelee suunnitelmallisesti
	työskentelee ohjattuna asetettujen laatuavoitteiden saavuttamiseksi sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee asetettujen laatuavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen laatuavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja ja neuvottelee niiden poikkeamisista
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa laatuavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Kulttuurilähtöisten työmenetelmien ja -välineiden käyttö	käyttää ohjattuna ammattialansa kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	valitsee ohjattuna ja käyttää ammattialansa kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	valitsee ja käyttää, tarvittaessa yhteistyössä muiden alojen toimijoiden kanssa kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä ammattialojen sopimuskäytänteiden mukaisesti
	noudattaa asiantuntijan ohjeita	ottaa tarvittaessa vastaan asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan	hankkii tarvittaessa asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan
Materiaalien käyttö	käyttää ohjattuna ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia materiaaleja	käyttää ja valitsee ohjattuna ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia materiaaleja	käyttää ja valitsee ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia materiaaleja
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa	käyttää ohjattuna elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja ja kehittää ohjattuna toimintaansa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Kulttuuritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja valmistuksessa	hankkii ohjattuna ammattialan kulttuuritietoa	hankkii ammattialan kulttuuritietoa ja ottaa ohjattuna huomioon kohderyhmän	hankkii ammattialan kulttuuritietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän
	tunnistaa eri aikakausien tuotteita tai ympäristöjä ja niiden tyylipiirteitä käyttäen lähdeaineistoja	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien tuotteita tai ympäristöjä sekä niiden materiaaleja, rakenteita tai tyylipiirteitä	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien tuotteita tai ympäristöjä sekä niiden materiaaleja, rakenteita ja tyylipiirteitä
	käyttää ohjattuna hankkimaansa tietoa toteuttamisessa.	käyttää hankkimaansa tietoa toteuttamisessa ja ohjattuna suunnittelussa.	käyttää hankkimaansa tietoa suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee ohjattuna valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden avulla päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä erilaisissa tilanteissa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa	toimii tilanteen vaatimalla tavalla työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa
	toimii ohjattuna eri kulttuurialueilta tulevien kanssa	toimii eri kulttuurialueilta tulevien kanssa	toimii ja tekee ammattityötä eri kulttuurialueilta tulevien kanssa
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja huomioi ohjattuna kulttuurierot sopimuksissa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.

5.2 Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma

5.2.1 Tuotteen suunnittelu

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Suunnitteluprosessin toteuttaminen	toteuttaa ohjattuna ammattialan tavankaisia suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteuttamisen keinoilla ammattialalle keskeisissä suunnitteluprosessin vaiheissa	toteuttaa ohjattuna esteettisiä ammattialan tavankaisia suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteuttamisen keinoilla ammattialalle keskeisissä suunnitteluprosessin vaiheissa	toteuttaa ammattialan tavankaisiin, ohjattuna asiakkaan tavoitteet huomioon ottavia esteettisiä suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteuttamisen keinoilla useisiin suunnitteluprosessin vaiheisiin
Dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö	dokumentoi ohjattuna suunnitteluprosessinsa ja käyttää ohjattuna suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa	dokumentoi suunnitteluprosessinsa ja käyttää ohjattuna suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa	dokumentoi suunnitteluprosessinsa ja käyttää suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa
Kestävän kehityksen arviointi suunnittelmissa	arvioi ohjattuna suunnitelmien materiaalisia ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään tai -ympäristöön.	arvioi ohjattuna suunnitelmien materiaalisia tai visuaalisia ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään tai -ympäristöön.	arvioi suunnitelmien visuaalisia, materiaalisia ja valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen, -ikään ja -ympäristöön.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö	käyttää ammattialan suunnitelmien tekemiseen liittyviä keskeisimpiä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja keskeisissä ammattialan suunnitteluprosessin vaiheissa, mutta tarvitsee muissa vaiheissa ohjausta	käyttää ja valitsee ohjattuna ammattialan suunnitelmien tekemiseen liittyviä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja keskeisissä ammattialan suunnitteluprosessin vaiheissa	käyttää ja valitsee ammattialan suunnitelmien tekemiseen sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja soveltaa niitä ohjattuna ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheissa
Visuaalisen ilmaisun menetelmien käyttö	käyttää ohjattuna tietotekniikkaa tiedonhallinnan, tallentamisen ja tuottamisen sekä tiedon siirtämisen ja vastaanottamisen välineinä	käyttää ohjattuna ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa suunnittelussa	käyttää ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa suunnittelussa
Visuaalisen ilmaisun menetelmien käyttö	käyttää ohjattuna visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavankaisista väri-, muoto- tai tila-sommittelua	käyttää visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavankaisista väri-, muoto- tai tila-sommittelua ja hyödyntää ajoittain ohjattuna omaa luovuuttaan tai persoonallista ilmaisuaan	käyttää visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavankaisista väri-, muoto- tai tila-sommittelua ja hyödyntää ajoittain ohjattuna omaa luovuuttaan ja persoonallista ilmaisuaan
Dokumentoinnin työmenetelmien ja välineiden käyttö	laatii ohjattuna käsin tai koneella ammattialan tavankaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä tai esityskuvia.	laatii käsin tai ohjattuna koneella ammattialan tavankaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä tai esityskuvia.	laatii käsin ja koneella ammattialan tavankaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä tai esityskuvia.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Tiedonhankinta	tekee ohjattuna luonnoksia ympäristöstään tai ohjattuna havainnoi muulla ammattialalle soveltuvalla tavalla ympäristöään ja käyttää lähdeaineistoja	tekee luonnoksia ja toteuttaa ohjattuna muita ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä ympäristöstään ja käyttää lähdeaineistoja	tekee luonnoksia ja toteuttaa muita ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä ympäristöstään ja käyttää lähdeaineistoja sekä tulkitsee ohjattuna kuvia ja luonnoksia
Valmistusmenetelmien, materiaalien ja tarvikkeiden valinta	etsii ohjattuna tuotteen suunnitelmaan sopivia materiaaleja ja tarvikkeita sekä ottaa huomioon tuotteen valmistusmahdollisuudet	etsii ja ohjattuna vertailee tuotteen suunnitelmaan sopivia vaihtoehtoisia materiaaleja ja tarvikkeita sekä ottaa ohjattuna huomioon tuotteen toteuttamiskelpoiset valmistusmahdollisuudet	etsii, vertailee ja valitsee tuotteen suunnitelmaan sopivia vaihtoehtoisia materiaaleja ja tarvikkeita sekä ottaa huomioon tuotteen toteuttamiskelpoiset valmistusmahdollisuudet
Estetiikan hyödyntäminen materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuissa	ottaa ohjattuna huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, tai rakenne- tai työtaparatkaisuja.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali- tai rakenne- tai työtaparatkaisuja.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuja.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna suunnitelmien ongelmatilanteita	ratkaisee suunnitelmien ongelmatilanteita ja tekee valintoja	ratkaisee suunnitelmien ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	tekee hänelle annetut tehtävät	tekee vastuullaan olevat tehtävät ja toimii yhteistyökykyisesti	toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työyhteisön ja ryhmän jäsenenä
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten ja sovitun aikataulun mukaan.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja sopii aikataulumuutoksista etukäteen.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan sekä suunnittelee ohjattuna aikatauluja ja noudattaa niitä.

5.2.2 Tuotteen valmistaminen

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
	Opiskelija		
Valmistuksen suunnittelu	suunnittelee ohjattuna omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjattuna työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee tarkoituksenmukaisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmia tarpeen vaatiessa
Tuotteen valmistus	valmistaa ohjattuna tavoitteen mukaisen tuotteen	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen valmistusaikataulua noudattaen	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen sekä työskentelee suunnitelmallisesti sovitun valmistusaikataulua noudattaen ja mahdollisista poikkeamista neuvotellen
Työohjeiden ja -piirustusten käyttö valmistuksessa	valmistaa ohjattuna ammattialan tuotteita työohjeiden ja työpiirustusten mukaan	valmistaa ammattialan tuotteita työohjeiden ja työpiirustusten mukaan ja tekee ohjattuna työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta	valmistaa ammattialan tuotteita työohjeiden ja työpiirustusten mukaan ja tekee työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
	Opiskelija		
Ammattialan työmenetelmien ja työotteiden käyttö	käyttää ammattialan työmenetelmiä ja työotteita tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee ohjeiden avulla työhön sopivat työmenetelmät ja työotteet sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee työhön sopivat työmenetelmät ja työotteet sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti erilaisissa työtilanteissa
Työvälineiden valinta ja käyttö	valitsee ohjattuna työhön sopivat työvälineet, koneet ja laitteet sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee ohjeiden avulla työhön sopivat työvälineet, koneet ja laitteet sekä käyttää, pitää kunnossa ja huoltaa niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee työhön sopivat työvälineet, koneet ja laitteet sekä käyttää, pitää kunnossa ja huoltaa niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti erilaisissa työtilanteissa
	käyttää ohjattuna tietotekniikkaa tiedonhallinnan, tallentamisen ja tuottamisen sekä tiedon siirtämisen ja vastaanottamisen välineenä	käyttää ohjattuna ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa valmistuksessa	käyttää ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa valmistuksessa
Työvälineiden huolto	huoltaa ohjattuna työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet ja kutsuu tarvittaessa paikalle ammattilaisen
Materiaalien taloudellinen käyttö	käyttää ohjeiden avulla tarkoituksenmukaisia materiaaleja taloudellisesti	käyttää tarkoituksenmukaisia materiaaleja taloudellisesti	hankkii tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti
	ratkaisee ohjattuna ammattityöhön liittyviä laskutoimituksia.	ratkaisee ohjattuna ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset.	ratkaisee ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Materiaalien valinta	valitsee ohjattuna käyttötarkoitukseen sopivia ammattialan materiaaleja ja käyttää ohjattuna niitä taloudellisesti	valitsee ohjattuna käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia ammattialan materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti	valitsee ohjattuna huollettavuudeltaan ja hinnaltaan käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia ammattialan materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti
Estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa ja viimeistelyssä	valmistaa ja viimeistelee tuotteen ohjattuna luovutuskuntoon.	valmistaa tuotteen arvioiden muotoa, mittasuhteita ja valmistustapaa sekä viimeistelee tuotteen ohjeiden avulla luovutuskuntoon.	valmistaa tuotteen arvioiden muotoa, mittasuhteita ja valmistustapaa sekä viimeistelee tuotteen luovutuskuntoon.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita tutuissa tilanteissa	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee ohjeiden avulla valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä oma-aloitteisesti ja toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työyhteisön jäsenenä ja tekee vastuullaan olevat tehtävät annettujen ohjeiden mukaisesti	toimii työyhteisön jäsenenä sekä edistää ohjeiden avulla työyhteisön toimintaa	toimii yhteistyökkyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja edistää oma-aloitteisesti työyhteisön toimintaa
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja	noudattaa työaikoja ja käyttää työajan tarkoituksenmukaisesti	noudattaa työaikoja ja käyttää työajan tarkoituksenmukaisesti sekä toimii vastuullisesti tavoitteen saavuttamiseksi sovituissa aikatauluissa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	käyttää ohjattuna turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian	käyttää ohjeiden avulla turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian	käyttää oma-aloitteisesti turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian
	noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita	noudattaa työturvallisuusohjeita	noudattaa työturvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	huolehtii työympäristön siisteydestä ja välttää riskejä työssään.	huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään ja ottaa huomioon työyhteisön muut jäsenet.	kehittää työympäristön viihtyvyyttä, välttää riskejä työssään ja ottaa huomioon työyhteisön muut jäsenet.

5. Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma

5.1 Toteuttamisen suunnittelu

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Suunnitteluprosessin toteuttaminen	toteuttaa ohjattuna ammattialan tavan mukaisia suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteutuksen keinoilla ammattialalle keskeisissä suunnitteluprosessin vaiheissa	toteuttaa ohjattuna esteettisiä ammattialan tavan mukaisia suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteutuksen keinoilla ammattialalle keskeisissä suunnitteluprosessin vaiheissa	toteuttaa ammattialan tavan mukaan, ohjattuna asiakkaan tavoitteet huomioon ottavia esteettisiä suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteutuksen keinoin useisiin suunnitteluprosessin vaiheisiin
Tarvekartoituksen tekeminen ja dokumentointi	selvittää ja dokumentoi ohjattuna ammattialan tavan mukaan asiakkaan, tuotteen, tilan tai ympäristön tarpeita	selvittää ja dokumentoi ammattialan tavan mukaan asiakkaan, tuotteen, tilan tai ympäristön tarpeita ja ideoi ohjattuna sen pohjalta ratkaisuja	selvittää ja dokumentoi ammattialan tavan mukaan asiakkaan, tuotteen, tilan tai ympäristön tarpeita ja ideoi sen pohjalta asiakaslähtöisiä ympäristöön ja kulttuuriin sopivia ratkaisuja
Dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö	dokumentoi ohjattuna suunnitteluprosessinsa ja käyttää ohjattuna suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa	dokumentoi suunnitteluprosessinsa ja käyttää ohjattuna suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa	dokumentoi suunnitteluprosessinsa ja käyttää suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa
	perustelee ohjattuna suunnitelmien visuaalisia ja teknisiä ratkaisuja käyttötarkoituksen, asiakastoiveiden tai ympäristön suhteen	perustelee suunnitelmien visuaalisia ja teknisiä ratkaisuja käyttötarkoituksen, asiakastoiveiden ja ympäristön suhteen	perustelee suunnitelmien visuaalisia ja teknisiä ratkaisuja käyttötarkoituksen, asiakastoiveiden, ympäristön sekä kulttuurin tai kestävän kehityksen suhteen
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen suunnitelmien materiaaliratkaisuissa	arvioi ohjattuna suunnitelmien materiaalisia ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään tai -ympäristöön.	arvioi ohjattuna suunnitelmien materiaalisia tai visuaalisia ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään tai -ympäristöön.	arvioi suunnitelmien visuaalisia, materiaalisia ja toteutusmenetelmällisiä ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään ja -ympäristöön.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö	käyttää ammattialan suunnitelmien tekemiseen liittyviä keskeisimpiä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja keskeisissä ammattialan suunnitteluprosessin vaiheissa, mutta tarvitsee muissa vaiheissa ohjausta	käyttää ja valitsee ohjattuna ammattialan suunnitelmien tekemiseen liittyviä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja keskeisissä ammattialan suunnitteluprosessin vaiheissa	käyttää ja valitsee ammattialan suunnitelmien tekemiseen sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja soveltaa niitä ohjattuna ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheissa
	käyttää ohjattuna tietotekniikkaa tiedonhallinnan, tallentamisen ja tuottamisen sekä tiedon siirtämisen ja vastaanottamisen välineenä	käyttää ohjattuna ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa suunnittelussa	käyttää ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa suunnittelussa

Visuaalisen ilmaisun menetelmien, välineiden ja materiaalien käyttö	käyttää ilmaisussa ammattialan keskeisiä visuaalisia menetelmiä, välineitä ja materiaaleja ja käyttää ohjattuna visuaalisessa ilmaisussa ammattialan tavan mukaista väri-, muoto- tai tilasommitelua	käyttää ilmaisussa ammattialan keskeisiä visuaalisia menetelmiä, välineitä ja materiaaleja ja käyttää visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavan mukaista väri-, muoto- tai tilasommitelua ja hyödyntää ajoittain ohjattuna omaa luovuuttaan tai persoonallista ilmaisuaan	käyttää monipuolisesti ja valitsee tarkoituksenmukaiset menetelmät, välineet ja materiaalit visuaaliseen ilmaisuun ja käyttää visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavan mukaista väri-, muoto- tai tilasommitelua ja hyödyntää ajoittain ohjattuna omaa luovuuttaan ja persoonallista ilmaisuaan
Dokumentoinnin työmenetelmien ja välineiden käyttö	laatii ohjattuna käsin tai koneella ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä, raportteja tai esityskuvia.	laatii käsin tai ohjattuna koneella ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä, raportteja tai esityskuvia.	laatii käsin ja koneella ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä, raportteja tai esityskuvia.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Alan määräysten, sopimusten ja toimintatapojen noudattaminen	etsii ohjattuna tietoa tarvitsemistaan säädöksistä, määräyksistä, ohjeista ja toimintatavoista ja käyttää sitä suunnittelussa ohjattuna	etsii tietoa tarvitsemistaan säädöksistä, määräyksistä, ohjeista ja toimintatavoista ja käyttää sitä suunnittelussa	etsii oma-aloitteisesti tietoa alalla yleisesti käytettävistä säädöksistä, määräyksistä, ohjeista ja toimintatavoista sekä käyttää tietoa suunnittelussa ja soveltaa sitä ohjattuna
Toteutusmenetelmien ja materiaalien käyttö	perustaa suunnitelmansa ammattialan työtapoihin ja materiaaleihin niin, että ohjattuna suunnitelmista tulee toteuttamiskelpoisia	perustaa suunnitelmansa ammattialan työtapoihin ja materiaaleihin niin, että suunnitelmista tulee toteuttamiskelpoisia	perustaa suunnitelmansa ammattialan kulttuuriin ja tietoon sekä työtapojen ja materiaalien soveltamiseen niin, että suunnitelmista tulee toteuttamiskelpoisia
Estetiikan hyödyntäminen materiaali-, rakenne- ja työparatkaisuisissa	ottaa ohjattuna huomioon muoto-, väri- ja tilasommitelun vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, rakenne- tai työparatkaisuja.	ottaa huomioon muoto-, väri- ja tilasommitelun sekä tyyli-suuntien vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, rakenne- tai työparatkaisuja.	ottaa huomioon muoto-, väri- ja tilasommitelun sekä tyyli-suuntien vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, rakenne- ja työparatkaisuja.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelman-ratkaisu	arvioi ohjattuna mahdollisuutta toteuttaa suunniteltuja tuotteita tai palveluja	arvioi mahdollisuutta toteuttaa suunniteltuja tuotteita tai palveluja ja tekee tarvittaessa muutoksia ohjeiden mukaan	suunnittelee toteuttamiskelpoisia tuotteita tai palveluja ja arvioi niiden kehittämismahdollisuuksia
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteissa niihin annettuja ohjeita	toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	etsii tarvittaessa yhteistyökumppaneita ja toimii itsenäisesti vuorovaikutustilanteissa
	toimii yhteistyössä toimeksiantajan/tilaajan aloitteesta	tekee tarvittaessa aloitteellista yhteistyötä toimeksiantajan/tilaajan kanssa	antaa aloitteellisesti tietoa prosessin etenemisestä, keskustelee ja tekee aloitteellisesti yhteistyötä toimeksiantajan/tilaajan kanssa

Ammattietiikka	toimii työssään ammattialan yleisiä tapoja arvostaen	toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti	sitoutuu työhönsä ammatin arvoperustan mukaisesti
	toimii ammattialan sopimusten mukaan.	noudattaa ammattialan sopimuksia ja käytäntöjä.	noudattaa vastuullisesti ammattialan sopimuksia ja käytäntöjä.

5.2 Palvelun toteuttaminen

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Työtehtävän suunnittelu	tekee ohjattuna työsuunnitelman ja suunnittelee ohjattuna omaa työtään	tekee toteuttamiskelpoisia työsuunnitelmia, suunnittelee omaa työtään ja esittelee suunnitelmansa asiakkaalle	tekee toteuttamiskelpoisia työsuunnitelmia, suunnittelee omaa työtään, esittelee suunnitelmansa asiakkaalle sekä tekee ohjattuna sovitun suunnitelman pohjalta tarjouksen
Tavoitteen mukaisen palvelun toteuttaminen	toteuttaa tavoitteen mukaisen palvelun	toteuttaa tavoitteen mukaisen palvelun ohjattuna sovitussa aikataulussa	toteuttaa tavoitteen mukaisen palvelun sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja joutuisasti sovittuja aikatauluja noudattaen sekä mahdollisista poikkeamista neuvotellen
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja palvelun toteuttamista suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja palvelun toteuttamista suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden käyttö	käyttää ohjattuna ammattialan keskeisiä työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita turvallisesti	käyttää ammattialan keskeisiä työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita turvallisesti ja luontevasti sekä palauttaa käyttämänsä välineet ja laitteet paikoilleen	valitsee ja käyttää ammattialan keskeisiä työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita turvallisesti ja luontevasti sekä huoltaa käyttämänsä välineet ja laitteet ja palauttaa ne paikoilleen
Työvälineiden huolto	huoltaa ohjattuna työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet ja kutsuu tarvittaessa paikalle ammattilaisen
Materiaalien taloudellinen käyttö	hankkii ohjattuna käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja ja käyttää ohjattuna niitä taloudellisesti	hankkii ohjattuna käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti	vertailee ja valitsee ohjattuna sekä hankkii ja käyttää huollettavuudeltaan ja hinnaltaan käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti
	ratkaisee työhön liittyviä laskutoimituksia.	ratkaisee työhön liittyviä laskutoimituksia ja ohjattuna käyttää niitä päätöksen välineinä.	ratkaisee työhön liittyviä laskutoimituksia ja käyttää niitä päätöksen välineinä.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Ammattiterminologian käyttö	keskustelee ohjattuna toteutukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa	keskustelee toteutukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa	keskustelee toteutukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa luonteavalla tavalla
Estetiikan hyödyntäminen toteutuksessa	toteuttaa työn ohjattuna luovutuskuntoon	toteuttaa työn arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja toteutustapaa sekä viimeistelee työn ohjeiden avulla luovutuskuntoon	toteuttaa työn arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja toteutustapaa sekä viimeistelee työn luovutuskuntoon
Kestävän kehityksen tukeminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käytössä ja materiaalien lajittelussa	käyttää ohjattuna työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja, jotka tukevat kestävä kehitystä ja lajittelee työssä syntyviä jätteitä.	käyttää työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja, jotka tukevat kestävä kehitystä ja lajittelee ja käsittelee työssä syntyviä jätteitä.	käyttää työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja, jotka tukevat kestävä kehitystä ja lajittelee, käsittelee ja uusiokäyttää työssä syntyviä jätteitä.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna työtehtävissä syntyviä ongelmatilanteita	ratkaisee työtehtävissä syntyviä ongelmatilanteita	ratkaisee työtehtävissä syntyviä ongelmatilanteita ja tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työssään ohjattuna yhteistyössä työyhteisön tai työmaan eri osapuolten kanssa	toimii työssään yhteistyössä työyhteisön tai työmaan eri osapuolten sekä ohjattuna asiakkaan kanssa	toimii työssään omaaloitteisesti yhteistyössä työyhteisön tai työmaan eri osapuolten sekä asiakkaan kanssa
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja	noudattaa työaikoja ja käyttää työajan tarkoituksenmukaisesti	noudattaa työaikoja ja käyttää työajan tarkoituksenmukaisesti sekä toimii vastuullisesti tavoitteen saavuttamiseksi sovitussa aikataulussa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	toimii työturvallisuusmääräysten mukaisesti	toimii työturvallisuusmääräysten mukaisesti, tuo esiin työturvallisuusriskit	toimii työturvallisuusmääräysten mukaisesti, tuo esiin työturvallisuusriskit sekä ehkäisee vaaratilanteiden syntymistä
	huolehtii pyydettyä työpäristön siisteydestä.	huolehtii työympäristön siisteydestä.	huolehtii työympäristön siisteydestä ja viihtyisyydestä.

5.4. Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

5.4.1 Asiakaspalvelu ja myyntityö

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Myynnin edistäminen	tekee ohjattuna hyllytystä ja esillepanoa	tekee hyllytystä ja esillepanoa	tekee hyllytystä, esillepanoa ja ohjattuna somistusta
Asiakaspalvelu ja myyntityö	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä kohteliaasti	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä aktiivisesti ja kohteliaasti
Palautteen vastaanotto	arvioi työskentelyään ja palvelun toteuttamista suhteessa tavoitteisiin ja ottaa vastaan palautetta.	arvioi työskentelyään ja palvelun toteuttamista suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaa saamansa palautteen mukaan.	arvioi ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä muuttaa ja kehittää toimintaa saamansa palautteen mukaan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Asiakaspalvelun ja myyntityön menetelmien käyttö	käyttää ohjattuna myynti- ja markkinointimenetelmiä	käyttää myynti- ja markkinointimenetelmiä	käyttää myynti- ja markkinointimenetelmiä sekä arvioi niiden soveltuvuutta ammattialalle
	palvelee ohjattuna asiakasta kohteliaasti	palvelee asiakasta kohteliaasti ja vuorovaikutteisesti	palvelee asiakasta kohteliaasti, vuorovaikutteisesti ja esitellen vaihtoehtoja
	ottaa vastaan palveluun tai myyntityöhön liittyvää palautetta	ottaa vastaan palveluun tai myyntityöhön liittyvää palautetta sekä arvioi asiakaspalvelutaitojaan	ottaa vastaan palveluun tai myyntityöhön liittyvää palautetta sekä arvioi ja kehittää asiakaspalvelutaitojaan
Oheistehtävien tekeminen	huolehtii ohjattuna työympäristön toimivuudesta ja siisteydestä.	huolehtii työympäristön toimivuudesta, siisteydestä ja viihtyisyydestä.	huolehtii oma-aloitteisesti työympäristön toimivuudesta, siisteydestä ja viihtyisyydestä.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Tuote-, palvelu- ja ammatitiedon hankinta	etsii ohjattuna tietoa myyntituotteista ja palveluista	etsii tietoa myyntituotteista ja palveluista	etsii tietoa myyntituotteista ja palveluista sekä käyttää sitä työssään
	käyttää ohjattuna ammattialan osaamista palvelu- ja myyntityössä.	käyttää ammattialan osaamista palvelu- ja myyntityössä.	käyttää ammattialan osaamista ja soveltaa sitä ohjattuna palvelu- ja myyntityöhön.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii ohjattuna asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa keskustelee asiakkaan kanssa	toimii asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa ja pyytää tarvittaessa apua muilta keskustelee asiakkaan kanssa, kuuntelee häntä ja ilmaisee itseään selkeästi	toimii tilanteen vaatimalla tavalla asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa keskustelee asiakkaan kanssa, kuuntelee häntä ja ilmaisee itseään selkeästi ja luottamusta herättäen
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja sekä käyttäytyy ja pukeutuu ohjeiden mukaan.	noudattaa työaikoja sekä käyttäytyy ja pukeutuu tilanteen vaatimusten mukaan.	noudattaa työaikoja sekä käyttäytyy ja pukeutuu tilanteen vaatimusten mukaan ja toimii työyhteisössään aloitteellisesti.

5.4.2 Kulttuurin soveltaminen käsityöhön

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö toteutuksessa	käyttää ohjattuna tietoa eri aikakausien tuotteista tai ympäristöistä ja niiden tyylipiirteistä sekä nykypäivän ilmiöistä kulttuuri-tietoa tuotteen valmistuk-sen ja / tai rakentamisen eri tehtävissä	käyttää tietoa eri aikakausien tuotteista tai ympäristöistä ja niiden tyylipiirteistä sekä nykypäivän ilmiöistä tuot-teen valmistuksen ja / tai rakentamisen eri tehtävissä	käyttää ja soveltaa tietoa eri aikakausien tuotteista tai ympäristöistä ja niiden tyylipiir-teistä sekä nykypäivän ilmiöis-tä tuotteen valmistuksen ja / tai rakentamisen eri tehtävissä
Tuotteen tai palvelun valmistus	valmistaa ohjattuna tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun	valmistaa tavoitteen mukai-sen tuotteen tai palvelun	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun ja työ-s-kentelee suunnitelmallisesti
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoittei-siin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoittei-siin sekä muuttaa toimin-taansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa laatutavoit-teiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja ma-teriaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden käyttö ja soveltaminen	käyttää ammattialansa perinteisiä ja nykyisiä työmenetelmiä noudattaen voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä	käyttää ja ohjattuna soveltaa ammattialansa perinteisiä ja nykyisiä työmenetelmiä sekä uusia työtapoja noudattaen voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä	valitsee ja käyttää uudella tavalla ammattialansa perin-teisiä ja nykyisiä työmenetel-miä sekä uusia työtapoja noudattaen voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen	noudattaa ohjattuna alalla vaadittavia kestävän kehi-tyksen mukaisia työ- ja toimintatapoja	noudattaa alalla vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja sekä hyödyntää ohjattuna kestävän kehityksen perinteisiä hyväksi havaittuja toimintatapoja	noudattaa alalla vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja sekä hyödyntää kestävän kehityk-sen perinteisiä hyväksi havait-tuja toimintatapoja
Materiaalien käyttö	etsii, kokeilee ja käyttää ohjattuna perinteisiä, uu-sia, uusiokäyttö- ja /tai muiden kulttuurien materi-aaleja.	etsii, kokeilee ja käyttää perin-teisiä, nykypäivän ja /tai mui-den kulttuurien materiaaleja ja yhdistelee ohjattuna niitä uudella tavalla.	etsii, kokeilee ja käyttää pe-rinteisiä, nykypäivän ja /tai muiden kulttuurien materiaa-leja ja yhdistelee niitä uudella tavalla.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
	Opiskelija		
Kulttuurihistorian ja nykykulttuurin käyttö	hankkii ohjattuna tietoa eri aikakausien tuotteista tai ympäristöistä ja niiden tyylipiirteistä sekä nykypäivän ilmiöistä tuotteen valmistuksen ja / tai rakentamisen eri tehtävissä	hankkii tietoa eri aikakausien tuotteista tai ympäristöistä ja niiden tyylipiirteistä sekä nykypäivän ilmiöistä tuotteen valmistuksen ja / tai rakentamisen eri tehtävissä	hankkii ja soveltaa tietoa eri aikakausien tuotteista tai ympäristöistä ja niiden tyylipiirteistä sekä nykypäivän ilmiöistä tuotteen valmistuksen ja / tai rakentamisen eri tehtävissä
Estetiikan hyödyntäminen	ottaa ohjattuna huomioon aikaan ja tyyliin liittyvät väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset valitessaan toteutukseen soveltuvia materiaali- tai rakenne- tai työtaparatkaisuja.	ottaa huomioon aikaan ja tyyliin liittyvät väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset valitessaan toteutukseen soveltuvia materiaali- tai rakenne- tai työtaparatkaisuja.	ottaa huomioon aikaan ja tyyliin liittyvät väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset valitessaan toteutukseen soveltuvia materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuja.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	käyttää työssään tuttuja ratkaisuja	ideoi ja tuottaa työssään toimivia ratkaisuja	ideoi ja tuottaa työssään toimivia ja innovatiivisia ratkaisuja
Vuorovaikutus ja yhteistyö	työskentelee yhteisissä projekteissa	työskentelee vastuullisena tekijänä yhteisissä projekteissa ja toimii yhteistyössä verkostokumppaneiden kanssa	työskentelee vastuunkantajana yhteisissä projekteissa ja edistää yhteistyötä verkostokumppaneiden kanssa
Ammattietiikka	toimii ohjattuna ammatin arvoperustan mukaisesti.	toimii ammatin arvoperustan mukaisesti.	sitoutuu työhönsä ammatin arvoperustan mukaisesti.

5.4. Ohjaustoiminta

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Ohjauksen suunnittelu	arvioi ohjattavien odotuksia ja asettaa tavoitteita ohjaukselle oman ohjaajan kanssa	arvioi ohjattavien odotuksia ja valmiuksia	arvioi ohjattavien odotuksia ja valmiuksia ja asettaa ohjaukselle tavoitteet
	laatii ohjaukselle kokonaisu suunnitelman oman ohjaajan avulla	laatii ohjeiden avulla ohjaustilanteelle kokonaisu suunnitelman	laatii ohjaukselle kokonaisu suunnitelman, joka sisältää ohjaukseen osallistuville aiheutuvat kustannukset
Ohjaus ja neuvonta	selviytyy ohjaustilanteesta ja käyttää ammattikieltä oman ohjaajan avustamana	selviytyy ohjaustilanteesta ja opastaa työvaiheissa neuvon sekä käyttää ohjauksessa ammattikieltä	selviytyy ohjaustilanteesta ja opastaa työvaiheissa neuvon ja malliksi tehden sekä käyttää ohjauksessa ammattikieltä ja antaa kirjallista tai muuta materiaalia tarpeen mukaan
Palautteen vastaanotto ja arviointi	arvioi ohjaustaan ja vastaanottaa palautetta ohjauksesta.	arvioi ohjaustaan ja vastaanottaa palautetta ohjaustilanteesta ja muuttaa toimintatapoja tarvittaessa.	arvioi ohjaustaan ja vastaanottaa palautetta ohjaustilanteesta ja muuttaa toimintatapoja tarvittaessa sekä kehittää ohjausprosessia.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Ohjausmenetelmien käyttö	ohjaa yksilöä tai koko ryhmää valiten ohjauksen avulla kulloinkin käytettävän ohjaustavan	ohjaa yksilöä tai koko ryhmää valiten harkintansa mukaan kulloinkin käytettävän ohjaustavan	ohjaa yksilöä tai koko ryhmää valiten harkintansa mukaan kulloinkin käytettävän ohjaustavan, kiinnittää huomiota ohjattavien erityistarpeisiin ja mukauttaa toimintaansa niiden mukaan
Materiaalien käyttö	käyttää ohjausta tukevaa ja havainnollistavaa materiaalia.	valitsee ohjattuna ja käyttää ohjausta tukevaa ja havainnollistavaa materiaalia.	valitsee ja käyttää ohjausta tukevaa ja havainnollistavaa materiaalia.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Ammattialan keskeisen sisällön käyttö ohjaustilanteessa	käyttää ohjaajan avustamana ammattialan keskeistä sisältöä ohjaustilanteessa	käyttää ammattialan keskeistä sisältöä ohjaustilanteessa	käyttää ammattialan sisältöjä sekä niihin kuuluvia erityistaitoja siten, että kohdentaa ohjaajan avustamana ohjauksen ohjattavien oppimisedellytysten mukaan
Dokumentointi	laatii ohjattuna kirjallisia työohjeita tms. havainnollistavaa materiaalia.	laatii kirjallisia työohjeita tms. havainnollistavaa materiaalia.	laatii kirjallisia työohjeita tms. havainnollistavaa materiaalia havaitsemansa tarpeen mukaan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	havainnoi ohjattavien tarpeita ja ottaa ne huomioon ohjauksessa	havainnoi ohjattavien tarpeita ja ottaa ne huomioon ohjauksessa ja arvioi ohjaajan avustamana heidän edistymistään	havainnoi ohjattavien tarpeita ja ottaa ne huomioon ohjauksessa ja arvioi heidän edistymistään
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii vuorovaikutuksessa ohjattavien kanssa	toimii vuorovaikutuksessa ohjattavien kanssa sekä havainnoi ryhmän sosiaalisia suhteita ja ottaa ne huomioon ohjaustilanteessa	toimii vuorovaikutuksessa ohjattavien kanssa sekä havainnoi ryhmän sosiaalisia suhteita ja ottaa ne huomioon ohjaustilanteessa edistäen toiminnallaan ryhmäytymistä
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	sopii ohjeiden avulla yhteisistä pelisäännöistä ryhmässä	sopii yhteisistä pelisäännöistä ryhmässä	sopii yhteisistä pelisäännöistä ryhmässä, ottaa huomioon ryhmästä tulleet toiveet ja huolehtii ryhmän turvallisuudesta
	käyttää ohjattuna työhyvinvointia ylläpitäviä toimintatapoja.	käyttää työhyvinvointia ylläpitäviä toimintatapoja.	käyttää ja edistää työhyvinvointia ylläpitäviä toimintatapoja.

5.4.4 Palvelun tuotteistaminen

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Ammatillisen osaamisen tuotteistaminen	arvioi ohjattuna ammatillisen osaamisen vahvuuksia	arvioi ammatillisen osaamisen vahvuuksia ja mahdollisuuksia toimia yrittäjänä	arvioi ammatillisen osaamisen vahvuuksia ja mahdollisuuksia toimia yrittäjänä ja asettaa ohjattuna osaamiselle kehittämistavoitteita
	tekee ammattialan työtä	tekee ammattialan laatuvaatimukset täyttävää työtä	tekee kustannustehokkaasti ammattialan laatuvaatimukset täyttävää työtä
Tuotteistamisen toteuttaminen	ideoi ohjattuna eri toimintamalleja kannattavuutta ajatellen	ideoi ja testaa ohjattuna eri toimintamalleja kannattavuutta ajatellen	ideoi ja testaa ohjattuna eri toimintamalleja kannattavuutta ajatellen ja markkinoi ohjattuna tuotteistettua palveluaan
	toteuttaa tuotteistamisen ottaen ohjattuna huomioon asiakkaan tarpeet	toteuttaa tuotteistamisen ottaen huomioon asiakkaan tarpeet	toteuttaa tuotteistamisen ennakoiden asiakkaan tarpeet
Itsearviointi	arvioi ja kehittää ohjattuna tuotteistetun palvelun toteutusta kustannustehokkaaksi.	arvioi ja kehittää ohjattuna tuotteistetun palvelun toteutusta kustannustehokkaaksi ja kohderyhmän tarpeet kohtavaksi.	arvioi ja kehittää ohjattuna tuotteistetun palvelun toteutusta ja markkinointia kustannustehokkaaksi ja kohderyhmän tarpeet kohtavaksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Tuotteistamisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö	käyttää ohjattuna ammatillisen osaamisen työmenetelmiä ja -välineitä tuotteen tai palvelun toteuttamisessa	käyttää ammatillisen osaamisen työmenetelmiä ja -välineitä tuotteen tai palvelun toteuttamisessa	käyttää ja etsii ohjattuna erilaisia työmenetelmiä ja -välineitä tuottaa tuote tai palvelu
Hinnoittelu	laskee ohjattuna oman työpanoksen osuuden tuotteen tai palvelun kustannuksista.	laskee oman työpanoksen osuuden tuotteen tai palvelun kustannuksista.	laskee tuotteen tai palvelun kokonaiskustannukset.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Tiedonhankinta	etsii ohjattuna tietoa sopimusjärjestelmistä, tuotevastuu- ja kuluttajansuojalainsäädännöstä ja immateriaalioikeuksista	etsii tietoa sopimusjärjestelmistä, tuotevastuu- ja kuluttajansuojalainsäädännöstä, immateriaalioikeuksista ja käyttää tietoa ohjattuna tuotteistamiseen	etsii tietoa sopimusjärjestelmistä, tuotevastuu- ja kuluttajansuojalainsäädännöstä, immateriaalioikeuksista, käyttää tietoa tuotteistamiseen ja soveltaa ohjattuna etsimäänsä tietoa neuvotellessaan työhön liittyvistä asioista asiakkaan kanssa
Markkinatilanteen kartoitus	kartoittaa ammattialansa palveluja tarjoavia tekijöitä	kartoittaa ammattialansa palveluja tarjoavia tekijöitä ja käyttää tietoa ohjattuna tuotteen tai palvelun tuotteistamiseen	kartoittaa ammattialansa palveluja tarjoavia tekijöitä, käyttää tietoa ohjattuna tuotteen tai palvelun tuotteistamiseen ja kehittää ohjattuna palveluaan kilpailijoitaan houkuttelevammaksi
	markkinoi palveluaan ammattialan tavan mukaisin menetelmin.	markkinoi palveluaan ohjattuna usealla eri menetelmällä.	markkinoi palveluaan usealla eri menetelmällä.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työssä syntyneitä ongelmatilanteita sekä ratkaisee ohjattuna niitä	tunnistaa työssä syntyneitä ongelmatilanteita sekä ratkaisee niitä	tunnistaa työssä syntyneitä ongelmatilanteita, ratkaisee niitä ja löytää vaihtoehtoisia toimintatapoja
Ammattietiikka	käyttää ohjattuna tuotteessa tai palvelussa ammattialan kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja	käyttää tuotteessa tai palvelussa ammattialan kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja	käyttää tuotteessa tai palvelussa ammattialan kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja ja kehittää ohjattuna niitä
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	käyttää palvelun toteutuksessa ohjeiden mukaisia suojaimia, työmenetelmiä ja -välineitä.	käyttää palvelun toteutuksessa ohjeiden mukaisia suojaimia ja -työvälineitä ja sopivasti kuormittavia työmenetelmiä.	käyttää palveluksen toteutuksessa ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä.

5.4.5 Sisustustyö

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Työn suunnittelu	selvittää ohjeiden mukaan tilaan tai ympäristöön materiaalit ja värit	selvittää tilaan tai ympäristöön käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja ja värejä	selvittää tilaan tai ympäristöön vaihtoehtoisia käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja ja värejä
	tekee ohjattuna toteutusta varten ammattialan tavan mukaisen työsuunnitelman	tekee toteutusta varten ammattialan tavan mukaisen työsuunnitelman	tekee toteutusta varten ammattialan tavan mukaisen työsuunnitelman ja esittelee sen
	käyttää ohjattuna havainnollistamiseen ammattialan tavan mukaisia esitystekniikoita ja malleja	käyttää havainnollistamiseen ammattialan tavan mukaisia esitystekniikoita ja malleja	käyttää havainnollistamiseen ammattialan tavan mukaisia esitystekniikoita ja malleja ottaen huomioon tilan tai ympäristön
Työn toteuttaminen	toteuttaa ohjeiden mukaan suunniteltuun tilaan tai ympäristöön sisustustyön	toteuttaa suunniteltuun tilaan tai ympäristöön sisustustyön	toteuttaa suunniteltuun tilaan tai ympäristöön sisustuskokonaisuuden
	valitsee ohjeiden mukaan sisustettavaan kohteeseen valmiita osia ja elementtejä	valitsee tuotteiden tarjoajilta sisustettavaan kohteeseen valmiita osia ja elementtejä	valitsee tuotteiden tarjoajilta sisustettavaan kohteeseen valmiita osia ja elementtejä asiakkaan toiveiden mukaan
	työskentelee ohjattuna ammattialan määräysten ja laatuvaatimusten mukaisesti	työskentelee ammattialan määräysten ja laatuvaatimusten mukaisesti	työskentelee ammattialan määräysten ja laatuvaatimusten mukaisesti ja kehittää osaamistaan saamansa palautteen mukaan
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa tarvittaessa toimintaansa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Materiaalien käyttö	käyttää tuttuja materiaaleja ja lisätarvikkeita työn toteuttamiseen	valitsee ja käyttää materiaaleja ja lisätarvikkeita työn toteuttamiseen ottaen huomioon tilan tai ympäristön	valitsee ja käyttää materiaaleja ja lisätarvikkeita työn toteuttamiseen monipuolisesti ja asiakkaan vaatimusten mukaan ottaen huomioon tilan tai ympäristön
Hinnoittelu	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee ohjattuna hinta-arvion materiaalikustannuksista	laskee materiaalien kulutuksen, tekee hinta-arvion materiaalikustannuksista ja arvioi ohjattuna työhön käytettävän ajan	laskee materiaalien kulutuksen, tekee hinta-arvion kokonaiskustannuksista ja tekee tarjouksen, joka sisältää materiaalikustannukset ja työhön käytettävän ajan

Kestävän kehityksen huomioon ottaminen	käyttää ohjattuna elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja ja kehittää ohjattuna toimintaansa.
--	--	--	---

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Sisustustyön materiaalien valinta	valitsee ohjattuna käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja ja käyttää ohjattuna niitä taloudellisesti	valitsee ohjattuna käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia materiaaleja käyttää niitä taloudellisesti	valitsee ohjattuna huollettavuudeltaan ja hinnaltaan käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia materiaaleja käyttää niitä taloudellisesti
Tilantekijöiden huomioon ottaminen	ottaa ohjattuna huomioon tilan ulottuvuudet, valaistuksen, akustiikan ja tilan muun sisustuksen valitessaan värejä, niiden syvyysasteita, pintakuvioita, materiaaleja sekä rakenne- ja työparatkaisuja sisustustyöhön	ottaa huomioon tilan ulottuvuudet, valaistuksen, akustiikan ja tilan muun sisustuksen valitessaan värejä, niiden syvyysasteita, pintakuvioita, materiaaleja sekä rakenne- ja työparatkaisuja sisustustyöhön	ottaa huomioon tilan ulottuvuudet, valaistuksen, akustiikan ja tilan muun sisustuksen valitessaan värejä, niiden syvyysasteita, pintakuvioita, materiaaleja sekä rakenne- ja työparatkaisuja sisustustyöhön ja perustelee ohjattuna valintansa
Sisustusalan tiedon käyttäminen	lukee ja käyttää ohjattuna ammattialan perustietoa, piirustuksia, työohjeita ja standardeja toteutukseen ohjattuna.	lukee ja käyttää ammattialan perustietoa, piirustuksia, työohjeita ja standardeja toteutukseen ja suunnitteluun ohjattuna.	lukee ja käyttää ammattialan perustietoa, piirustuksia, työohjeita ja standardeja toteutukseen ja suunnitteluun.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	kokeilee erilaisia ratkaisuja	ideoi ja tuottaa työssään erilaisia ratkaisuja	soveltaa osaamistaan työtilanteissa joustavasti ja toimii uusien ratkaisujen etsien
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa aikatauluja	työskentelee sovitun aikataulun mukaan	sopii ja laatii aikataulun sekä toimii sen mukaan
	sopii annettujen ohjeiden mukaan tilaajan kanssa toteutettavasta työsuorituksesta ja sen vaiheista	sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työsuorituksesta ja tavoitteista	neuvottelee ja sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työsuorituksesta ja sen vaiheista ja tavoitteista
	työskentelee toteuttajana suunnittelijoiden, arkkitehtien, taiteilijoiden tai muun työnjohdon ohjaamana.	työskentelee toteuttajana suunnittelijoiden, arkkitehtien, taiteilijoiden tai muun työnjohdon kanssa yhteistyössä.	työskentelee aktiivisesti ja vastuullisesti ammattialansa toteuttajana suunnittelijoiden, arkkitehtien, taiteilijoiden tai muun työnjohdon kanssa yhteistyössä.

5.4.6 Stailaus

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Työn suunnittelu	ideoi ja suunnittelee ohjattuna asiakkaan ulkoasua, kohdetta, tilaa tai tapahtumaa	ideoi ja suunnittelee ohjattuna asiakkaan ulkoasua, kohdetta, tilaa tai tapahtumaa asiakaslähtöisesti	ideoi ja suunnittelee ohjattuna asiakkaan ulkoasua, kohdetta, tilaa tai tapahtumaa vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti
	laatii suunnitelmalle aikataulun ja noudattaa sitä	laatii suunnitelmalle kustannusarvion ja aikataulun sekä noudattaa niitä	laatii vaihtoehtoisille suunnitelmille kustannusarvioita ja aikatauluja sekä noudattaa valittua
Työn toteutus	toteuttaa ohjattuna stailauksen tilaajalle	toteuttaa ohjattuna stailauksen tilaajalle hänen toiveidensa mukaan	toteuttaa stailauksen tilaajalle hänen toiveidensa mukaan
Itsearviointi	arvioi stailausta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi stailausta suhteessa tavoitteisiin ja muuttaa sitä ohjeiden mukaisesti.	arvioi stailausta suhteessa tavoitteisiin ja kehittää stailausosaamistaan saamansa palautteen mukaisesti.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien käyttö	muokkaa, täydentää tai uusii ohjattuna asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan tai tapahtuman tyyliä	muokkaa, täydentää tai uusii asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan tai tapahtuman tyyliä	muokkaa, täydentää tai uusii asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan tai tapahtuman tyyliä asiakaslähtöisesti
Työvälineiden käyttö	käyttää ohjattuna ammattialan työvälineitä	käyttää ammattialan työvälineitä	käyttää alan työvälineitä monipuolisesti
Materiaalien käyttö	käyttää ohjattuna eri tavoin hankittuja materiaaleja ottaen huomioon käyttötilanteen ja sen turvallisuuden	käyttää eri tavoin hankittuja materiaaleja ottaen huomioon käyttötilanteen ja sen turvallisuuden	valitsee ja käyttää eri tavoin hankittuja materiaaleja ottaen huomioon asiakaslähtöisyyden sekä käyttötilanteen ja sen turvallisuuden
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen	käyttää ohjattuna toteutukseen elinkaareltaan sopivia materiaaleja.	käyttää toteutukseen elinkaareltaan sopivia materiaaleja.	käyttää toteutukseen elinkaareltaan sopivia materiaaleja ja tuo esille uusia ideoita.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Tyyli- ja trenditiedon hankinta	etsii ohjattuna käyttötilanteeseen sopivia tyytlejä	etsii käyttötilanteeseen sopivia tyytlejä ja seuraa ohjattuna trendejä	etsii käyttötilanteeseen sopivia tyytlejä ja seuraa trendejä
Estetiikan huomioon ottaminen	käyttää ohjattuna esteettistä tietoa muodoista, väreistä, suhteista, tasapainoista ja kokonaisuuksista.	käyttää esteettistä tietoa muodoista, väreistä, suhteista, tasapainoista ja kokonaisuuksista.	käyttää monipuolisesti esteettistä tietoa muodoista, väreistä, suhteista, tasapainoista ja kokonaisuuksista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	kokeilee ohjattuna erilaisia ratkaisuja	kokeilee erilaisia ratkaisuja	kokeilee erilaisia ratkaisuja ja kehittää ohjattuna uusia ideoita
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa aikatauluja	sopii ja laatii aikataulun ja keskustelee aikataulun muutoksista	sopii ja laatii aikataulun sekä toimii sen mukaan
	sopii annettujen ohjeiden mukaan tilaajan kanssa toteutettavasta työstä ja sen vaiheista.	sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työstä sekä sen vaiheista ja tavoitteista.	neuvottelee ja sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työstä sekä sen vaiheista ja tavoitteista.

5.4.7 Taidekäsityö

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Yksilöllisen tuotteen tai piensarjan suunnittelu	suunnittelee ohjattuna tai yhteistyössä taidekäsityöntekijän kanssa yksilöllisen tuotteen	suunnittelee yksin tai yhteistyössä taidekäsityöntekijän kanssa yksilöllisen tuotteen tai piensarjan	suunnittelee yksin tai yhteistyössä taidekäsityöntekijän kanssa yksilöllisen tuotteen tai piensarjan sekä kehittää ohjattuna ilmaisutapoja ilmentämään valittua kulttuuria tai taidesuuntaa
Yksilöllisen tuotteen tai piensarjan valmistus	valmistaa ohjattuna yksin tai yhteistyössä taidekäsityöntekijän kanssa yksilöllisen tuotteen	valmistaa yksin tai yhteistyössä taidekäsityöntekijän kanssa yksilöllisen tuotteen tai piensarjan ja kokeilee eri valmistustapoja	valmistaa yksin tai yhteistyössä taidekäsityöntekijän kanssa yksilöllisen tuotteen tai piensarjan sekä kehittää ohjattuna valmistustapoja
Taidekäsityötuotteiden esillepano	laittaa työn esille yhdessä muiden tekijöiden kanssa näyttelyyn	etsii vaihtoehtoisia näyttelytiloja ja laittaa työnsä esille niille soveltuvaan näyttelytilaan yksin tai yhteistyössä muiden tekijöiden kanssa	etsii vaihtoehtoisia näyttelytiloja ja valitsee tölleen soveltuvan esittelypaikan sekä laittaa työnsä esille yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa niin, että esillepano korostaa työn taiteellista ilmaisu
Palautteen vastaanotto ja arviointi	vastaanottaa palautetta näyttelyssä kävijöiltä.	vastaanottaa palautetta näyttelyssä kävijöiltä ja kehittää tuotteitaan.	vastaanottaa palautetta näyttelyssä kävijöiltä ja kehittää tuotteitaan ja niiden esillepanoa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Materiaalien ja työtekniikoiden valinta ja käyttö	valitsee työhön materiaalit ja työtekniikat	valitsee esteettiseen ja rakenteelliseen ilmaisuun sopivat materiaalit ja työtekniikat	kokeilee ohjattuna ja valitsee esteettiseen ja rakenteelliseen ilmaisuun sopivat materiaalit ja työtekniikat
Oman työmenetelmän valinta ja käyttö	käyttää ohjattuna omaan työskentelyyn soveltuvaa työtapaa.	käyttää omaan työskentelyyn soveltuvaa työtapaa ja kerää tietoa kehittääkseen työskentelyään.	käyttää omaan työskentelyyn soveltuvaa työtapaa ja kerää tietoa kehittääkseen työskentelyään ja omaa ilmaisutapaa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Ammatillisen osaamisen käyttö	käyttää ohjattuna omaa ammatillista osaamista	käyttää omaa ammatillista osaamista	käyttää omaa ammatillista osaamista sekä täydentää sitä erikoisosaamisella
Kulttuurin tai taiteen ilmiöiden hyödyntäminen	hyödyntää ohjattuna työhön kulttuurin tai taiteen ilmiöitä	hyödyntää työhön kulttuurin tai taiteen ilmiöitä	hyödyntää työhön kulttuurin tai taiteen ilmiöitä ja käsittelee sitä persoonallisella tavalla
Estetiikan hyödyntäminen toteutuksessa	käyttää ohjattuna tila-, muoto- ja/tai värisommitelua taidekäsityön suunnittelussa ja valmistuksessa.	käyttää tila-, muoto- ja/tai värisommitelua taidekäsityön suunnittelussa ja valmistuksessa ja yhdistää ohjattuna työhön ammatiosaamista materiaaleista, työmenetelmistä ja -välineistä sekä kulttuurista.	käyttää tila-, muoto- ja/tai värisommitelua taidekäsityön suunnittelussa ja valmistuksessa ja yhdistää työhön ammattiosaamista materiaaleista, työmenetelmistä ja -välineistä sekä kulttuurista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Ammattietiikka	noudattaa ohjattuna taide-elämään liittyviä eettisiä periaatteita sekä työhön ja sen esillepanoon liittyviä aikatauluja ja sopimuksia.	noudattaa taide-elämään liittyviä eettisiä periaatteita sekä työhön ja sen esillepanoon liittyviä aikatauluja ja sopimuksia.	noudattaa taide-elämään liittyviä eettisiä periaatteita sekä työhön ja sen esillepanoon liittyviä aikatauluja, sopimuksia ja tekijänoikeuksia.

5.4.8 Tilaustyön valmistaminen

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Tilaustyön suunnittelu	ottaa vastaan tilauksen ja suunnittelee ohjattuna työtä	ottaa vastaan tilauksen ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	ottaa vastaan tilauksen, tekee loogisesti etenevän työsuunnitelman sekä muuttaa sitä tarpeen vaatiessa
Tilaustyön valmistaminen	valmistaa ohjattuna tilaajan laatuvaatimusten mukaisen tuotteen sekä noudattaa työaikoja ja aikatauluja	valmistaa tilaajan laatuvaatimusten mukaisen tuotteen, työskentelee suunnitelmallisesti ja noudattaa työaikoja ja aikatauluja	valmistaa tilaajan laatuvaatimusten mukaisen tuotteen, työskentelee suunnitelmallisesti ja noudattaa työaikoja ja sovitutuja aikatauluja sekä neuvottelee poikkeamista
Hinnoittelu	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee ohjattuna hinta-arvion materiaalikustannuksista.	laskee materiaalien kulutuksen, tekee hinta-arvion materiaalikustannuksista ja arvioi ohjattuna työhön käytettävän ajan.	laskee materiaalien kulutuksen, tekee hinta-arvion kokonaiskustannuksista ja tekee tarjouksen, joka sisältää materiaalikustannukset ja työhön käytettävän ajan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	valitsee ohjattuna työhön sopivat työmenetelmät, -välineet, koneet ja laitteet	valitsee työhön sopivat työmenetelmät, -välineet, koneet ja laitteet sekä kehittää valmistustaitoaan	valitsee työhön sopivat työmenetelmät, -välineet, koneet ja laitteet sekä kehittää valmistustaitoaan ja valmistusnopeutta
Materiaalien valinta	valitsee ohjattuna työhön sopivat materiaalit sekä käyttää niitä taloudellisesti.	valitsee käyttötarkoitukseen sopivat materiaalit sekä käyttää niitä taloudellisesti.	valitsee huollettavuudeltaan ja hinnaltaan käyttötarkoitukseen sopivat materiaalit ja käyttää niitä taloudellisesti.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö	keskustelee ohjattuna valmistukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa	keskustelee valmistukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa ja lukee ohjeiden avulla työsuunnitelmia	keskustelee valmistukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa ja lukee sekä laatii työsuunnitelmia
Valmistusmenetelmän valinta	valitsee ohjattuna työhön soveltuvan valmistusmenetelmän	valitsee työhön soveltuvan valmistusmenetelmän ja arvioi ohjeiden avulla valinnan vaikutusta tuotteen toimivuuteen, kestävyys, ulkonäköön, laatuun tai hintaan	valitsee työhön soveltuvan valmistusmenetelmän ja arvioi ohjeiden avulla valinnan vaikutusta tuotteen toimivuuteen, kestävyys, ulkonäköön, laatuun ja hintaan
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä	käyttää ohjattuna elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja ja kehittää ohjattuna toimintaansa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
	Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Opiskelija ratkaisee ohjattuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee valintoja
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan toimeksiantajan /tilaajan kanssa	toimii tilanteen vaatimalla tavalla työskennellessään toimeksiantajan / tilaajan kanssa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja työskennellessään toimeksiantajan / tilaajan kanssa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työssään annettuja työturvallisuusohjeita, huolehtii työympäristön siisteydestä ja välttää riskejä työssään	noudattaa työssään annettuja työturvallisuusohjeita sekä huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet	noudattaa työssään työturvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä sekä huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet
	käyttää ohjattuna turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.	käyttää ohjeiden avulla turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.	käyttää oma-aloitteisesti turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.

5.4.9 Tuotekehitys

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
	Opiskelija		
Tuotekehitysprosessin toteutus	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna tuotekehitysprosessiin ammattialalle tyypillisiä suunnitelmia kuten malleja, piirustuksia, esityskuvia tai mallikappaleita	suunnittelee ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin ammattialalle tyypillisiä suunnitelmia ja neuvottelee niiden toteutuksesta suunnittelijan kanssa tai käyttää niitä ohjattuna neuvottelutilanteissa	toteuttaa tuotekehitysprosessin vaihetta tukevia ammattialan suunnitelmia ja neuvottelee niiden toteutuksesta suunnittelijan kanssa tai käyttää niitä neuvottelutilanteissa tai ohjattuna markkinoinnin välineenä
Verkostoituminen	toteuttaa ohjattuna tuotetta tai palvelua yhdessä käsi- ja taideteollisuusalan, suunnittelun ammattilaisen tai eri alojen ammattilaisten kanssa	toteuttaa tuotetta tai palvelua yhdessä käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen tai ohjattuna suunnittelun ammattilaisen tai eri alojen ammattilaisten kanssa	toteuttaa tuotetta tai palvelua yhdessä käsi- ja taideteollisuusalan ja suunnittelun ammattilaisen ja ohjattuna eri alojen ammattilaisten kanssa
Itsearviointi	arvioi ohjattuna omaa työtään ja työskentelyään.	arvioi omaa työtään ja työskentelyään.	arvioi omaa työtään ja työskentelyään ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen mukaan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
	Opiskelija		
Tuotekehityksen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käyttö	käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja	käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja sekä muuttaa työskentelytapaa tarvittaessa	käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja sekä etsii niitä ja kehittää ohjattuna työskentelytapojaan
Verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö	osallistuu käsi- ja taideteollisuusalan tapahtumiin tai luo ohjattuna kontakteja käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisiin tai eri alojen ammattilaisiin	osallistuu käsi- ja taideteollisuusalan tapahtumiin tai luo kontakteja käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisiin ja ohjattuna suunnittelun tai eri alojen ammattilaisiin	osallistuu käsi- ja taideteollisuusalan tapahtumiin tai luo kontakteja käsi- ja taideteollisuusalan ja suunnittelun ammattilaisiin sekä ohjattuna eri alojen ammattilaisiin
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen	käyttää ohjattuna suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja ja tuo esille kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Tiedonhankinta	tekee ohjattuna luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan ja käyttää niitä keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa	tekee luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan ja käyttää niitä keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa	tekee luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan, käyttää niitä keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa ja tulkitsee ohjattuna verkostokumppaneiden dokumentteja
Estetiikan hyödyntäminen	ottaa ohjattuna huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset toteuttaessaan ohjattuna tuotetta tai palvelua käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen tai eri alan ammattilaisen kanssa.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset toteuttaessaan tuotetta tai palvelua käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen ja ohjattuna suunnittelun ammattilaisen tai eri alan ammattilaisen kanssa.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasomittelun vaikutukset toteuttaessaan tuotetta tai palvelua käsi- ja taideteollisuusalan ja suunnittelun ammattilaisen kanssa ja ohjattuna eri alojen ammattilaisten kanssa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna tuotekehitysprosessin ongelmatilanteita	ratkaisee tuotekehitysprosessin ongelmatilanteita	ratkaisee tuotekehitysprosessin ongelmatilanteita ja tekee valintoja
Vuorovaikutus ja yhteistyö	osallistuu ohjattuna tuotekehitysprojektiin	osallistuu tuotekehitysprojektiin ja toimii yhteistyössä verkostokumppaneiden kanssa	osallistuu tuotekehitysprojektiin ja toimii yhteistyössä verkostokumppaneiden kanssa sekä edistää yhteistyötä
Ammattietiikka	noudattaa aikatauluja ja ohjattuna annettuja ohjeita ja sopimuksia.	noudattaa annettuja ohjeita ja sopimuksia sekä sopii aikataulumuutoksista etukäteen.	noudattaa annettuja ohjeita ja sopimuksia sekä suunnittelee ohjattuna aikatauluja ja noudattaa niitä.

5.4.10 Tuotteen valmistaminen käsityönä

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Tuoteidean tai tuotteen suunnittelu	suunnittelee ohjattuna uniikki- tai piensarjatuotteen tuoteideaa tai tuotetta	suunnittelee uniikki- tai piensarjatuotteen tuoteideaa tai tuotetta	suunnittelee uniikki- tai piensarjatuotteen tuoteideaa tai tuotetta ja valitsee tuotteen valmistustavan ja tuoteominaisuudet
Tuotteen valmistus	valmistaa ohjattuna suunnittelemansa tuotteen	valmistaa suunnittelemansa tuotteen	valmistaa suunnittelemansa tuotteen ja työskentelee suunnitelmallisesti
Työsuorituksen toteutus	toteuttaa ohjattuna teknisesti ammattialan laatutason mukaisia työsuorituksia	toteuttaa teknisesti ammattialan laatutason mukaisia työsuorituksia	toteuttaa teknisesti ammattialan laatutason mukaisia työsuorituksia ja vahvistaa teknistä kädentaidon osaamistaan
	kehittää ohjattuna valmistuksen työvaiheita ja -menetelmiä	kehittää valmistuksen työvaiheita ja -menetelmiä	kehittää valmistuksen työvaiheita ja -menetelmiä rinnakkain tuoteominaisuuksien kanssa
Itsearviointi	seuraa ja arvioi ohjattuna omaa työskentelyään prosessin eri vaiheissa	seuraa ja arvioi omaa työskentelyään ja työn laatua prosessin eri vaiheissa	seuraa ja arvioi omaa työskentelyään ja työn laatua prosessin eri vaiheissa ja kehittää kädentaitoaan ja työskentelyään saamansa palautteen pohjalta
	ottaa vastaan ulkopuolista palautetta.	ottaa vastaan ulkopuolista palautetta ja kehittää ohjattuna työtään palautteen mukaisesti.	ottaa vastaan ulkopuolista palautetta, keskustelee ammatti-termein ja perustelee valinnat.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
		Opiskelija	
Työmenetelmien ja -välineiden käyttö	käyttää ohjattuna tuotteen toteuttamiseen soveltuvia työmenetelmiä, -välineitä ja työvaiheita sekä tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työotteita	käyttää ja valitsee ohjattuna tuotteen toteuttamiseen soveltuvia työmenetelmiä, -välineitä ja työvaiheita sekä tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työotteita	käyttää ja valitsee tuotteen toteuttamiseen soveltuvia työmenetelmiä, -välineitä ja työvaiheita sekä tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työotteita
Työvälineiden huolto	huoltaa ohjattuna työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet ja kutsuu tarvittaessa paikalle ammattilaisen
Materiaalien valinta	valitsee ohjattuna tuoteideaan tai tuotteen käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja ja käyttää ohjattuna niitä taloudellisesti.	valitsee tuoteideaan tai tuotteen käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja ja käyttää ohjattuna niitä taloudellisesti.	valitsee ohjattuna huollettavuudeltaan ja hinnaltaan tuoteidean tai tuotteen käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia materiaaleja käyttää niitä taloudellisesti.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Tiedon hankinta ja käyttö	hankkii tietoa tuoteidean tai tuotteen vaihtoehtoisista valmistusmenetelmistä ja materiaaleista	hankkii tietoa tuoteidean tai tuotteen vaihtoehtoisista valmistusmenetelmistä ja materiaaleista sekä soveltaa tietoa ohjattuna toteutukseen	hankkii tietoa tuoteidean tai tuotteen vaihtoehtoisista valmistusmenetelmistä ja materiaaleista sekä soveltaa tietoa toteutukseen perustellen valintansa
	käyttää ohjattuna toteutukseen ammattialalle soveltuvaa tietoa	käyttää toteutukseen ammattialalle soveltuvaa tietoa	käyttää ja yhdistelee toteutukseen ammattialalle soveltuvaa tietoa
Kustannuslaskenta	ratkaisee tuoteidean tai tuotteen toteutukseen liittyviä laskutoimituksia, kuten materiaalin menekki- ja tuotteen hinnoittelulaskelmat	ratkaisee tuoteidean tai tuotteen toteutukseen liittyviä laskutoimituksia, kuten materiaalin menekki- ja tuotteen hinnoittelulaskelmat sekä laskee ohjattuna työn osuuden tuotteen hintaan	ratkaisee tuoteidean tai tuotteen toteutukseen liittyviä laskutoimituksia, kuten materiaalin menekki- ja tuotteen hinnoittelulaskelmat sekä laskee ohjattuna työn osuuden tuotteen hintaan sekä tekee ohjattuna materiaalien, valmistuksen ja työn osuuden vaihtoehtoja kustannuslaskelmiin
Estetiikan huomioon ottaminen	valmistaa ja viimeistelee tuotteen ohjattuna luovutuskuntoon.	valmistaa tuotteen arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja valmistustapaa sekä viimeistelee tuotteen ohjeiden avulla luovutuskuntoon.	valmistaa tuotteen arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja valmistustapaa sekä viimeistelee tuotteen luovutuskuntoon.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna työssä syntyneitä ongelmatilanteita	ratkaisee työssä syntyneitä ongelmatilanteita	ratkaisee työssä syntyneitä ongelmatilanteita sekä perustelee valintansa ja tekee päätöksiä
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	käyttää työssään toimintakykyä ja terveydentilaa ylläpitäviä työtapoja	työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti terveydestään ja toimintakyvystään huolehtien	kehittää omaa ja työympäristönsä turvallisuutta, ergonomiaa ja toimintakykyä
	noudattaa ammattialan työturvallisuusohjeita.	noudattaa ammattialan työturvallisuusohjeita ja arvioi ammattialan työturvallisuuden toimintatapoja.	noudattaa ammattialan työturvallisuusohjeita sekä arvioi ja edistää ammattialan työturvallisuuden toimintatapoja.

6 Tutkintoalan opinto-ohjaus

Tutkintoon sisältyy opinto-ohjausta vähintään 1,5 opintoviikkoa. Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa kokonaisvaltaisesti opintojen eri vaiheissa. Ohjaukseen osallistuvat kaikki ammattiopiston opettajat, ryhmänohjaajat ja oppimisen tukipalveluhenkilöstö. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta.

Opettajan tehtävinä on ohjata ja motivoida opiskelijaa tutkinnon suorittamisessa ja opintojen suunnittelussa. Hänen tehtävänsä on myös auttaa opiskelijaa löytämään vahvuuksiaan ja kehittää oppimisen valmiuksiaan. Opettajat ovat myös opiskelijoiden tukena ammatillisessa kasvussa.

Ryhmänohjaaja toimii opiskelijan lähimpänä tukena opintojen ajan. Ryhmänohjaaja laatii opiskelijan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja ohjaa opiskelijaa ammatillisiin opintoihin ja seuraa opintojen etenemistä suunnitellulla tavalla. Hän on myös opiskelijan tukena ammatillisessa kasvussa ja arjen asioissa. Ryhmänohjaaja on tärkeä yhteyshenkilö oppilaitoksen ja alaikäisen opiskelijan huoltajan välillä. Ryhmänohjaajan vastuulla on ottaa yhteyttä huoltajaan mm. silloin, kun opiskelijalla on selvittämättömiä poissaoloja, hänen opintonsa eivät etene suunnitellusti tai hänen toimintansa on muuten huolta herättävää

Opinto-ohjaaja on opiskelijoiden tukena kaikissa opintoihin liittyvissä asioissa mm. henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laadinnassa, ammatillisen kasvun tukemisessa, opintojen etenemisessä ja työelämään ja jatko-opintoihin ohjaamisessa.

6.1 Opintojen alkuvaiheen opinto-ohjaus

Opintojen alussa ns. orientaatiojaksolla koko henkilökunta ja ryhmänohjaaja osallistuvat opiskelijan perehdyttämiseen oppilaitosyhteisöön ja opiskeluun liittyviin asioihin. Ryhmänohjaaja pitää tulohaastattelun ja sen pohjalta opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS). Sen tarve korostuu etenkin, jos opiskelijan opintojen eteneminen poikkeaa oman ryhmän polusta. Tällaisia ovat esim. opiskelijat, joilla on osaamisen tunnustamista, etenemisvaikeuksia tai he suorittavat kaksoistutkintoa. Tarvittaessa opiskelijalle tehdään henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). HOPS- ja HOJKS -asiakirjat dokumentoidaan ja niitä päivitetään opiskelijahallintojärjestelmässä.

Ryhmänohjaaja pitää ensimmäisen opintovuoden aikana ryhmäohjaustunteja, joiden sisältönä ovat ammatilliset opinnot, opintojen rakenne, lukusuunnitelma, opintojen tavoitteet ja sisällöt sekä arviointiin liittyvät asiat.

Opinto-ohjaaja toteuttaa jokaiselle ryhmälle ryhmäohjaustunteja, joiden sisältönä ovat mm. osaamisen tunnustaminen, henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, arviointi, valinnaiset opinnot, koulutusohjelmavalinnat. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus saada henkilökohtaista ohjausta.

6.2 Opinto-ohjaus opintojen aikana

Opintojen aikana opiskelija saa ohjausta ja tukea opintojen suunnittelussa, koulutusohjelmavalinnoissa, ammatillisten-, yhteisten-, ja vapaasti valittavien opintojen valinnoissa. Opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa ja elämänhallinnassa opiskelija saa tukea ja ohjausta oppimisen tukipalveluhenkilöstöltä opinto-ohjaajalta, kuraattorilta, erityisopettajalta, terveydenhoitajalta ja erityisohjaajilta.

Opinto-ohjaajan toisen vuoden ryhmäohjaustuntien sisältöinä mm. kesätyön haku, Mol-sivustot, vapaasti valittavat opinnot, tutkintoalakohtaiset asiat. Lisäksi opiskelijat saavat henkilökohtaista ohjausta.

6.3 Opintojen päättövaiheen opinto-ohjaus

Päättövaiheen opinto-ohjauksella varmistetaan, että kaikki opinnot tulevat suoritetuksi ja arvioituksi. Ohjauksessa keskitytään myös jatko-opintojen suunnitteluun ja työelämään ohjaukseen.

Opiskelijaryhmille järjestetään jatko-opintoinformaatiotilaisuuksia. Opinto-ohjaajat antavat myös henkilökohtaista ohjausta niille opiskelijoille, jotka haluavat keskustella jatko-opintoihin liittyvistä asioista. Työnhakuun liittyvistä asioista annetaan ryhmäohjausta tai henkilökohtaista ohjausta.

7 Tutkintoalan erityisopetus

Koulutuksellisen tasa-arvon toteutumiseksi jokaisella opiskelijalla tulee olla erilaisista oppimisedellytyksistä riippumatta yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen. Erityisopetusta toteutetaan *kaikkien yhteinen koulu* -periaatteen (inklusion) mukaisesti. Tarkoituksena on tukea erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita suunnitelmallisesti ja monipuolisesti tavoitteena ammatillisen perustutkinnon suorittaminen ja työelämään sijoittuminen.

Erityisopetuksen periaatteet, tavoitteet, toteutus, opetus- ja ohjausmenetelmät, tuki-, erityis- ja asiantuntijapalvelut, yhteistyötahot ja vastuut on kirjattu ammattiopiston erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelmaan. Se on osa [Oppimisen tukipalveluiden toimintasuunnitelmaa](#).

7.1 Erityisen tuen tarpeen kartoitus

Opintojen alussa ryhmäohjaaja kartoittaa opiskelijoiden erityisopetuksen tarvetta laatiessaan näiden kanssa henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia (HOPS). Ryhmäohjaajan apuna toimivat erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja opiskelijahuollon muut toimijat. Ryhmäohjaajan työtä tukee erillinen ohjeistus erityisopetuksen tarpeen tunnistamiseksi.

Opiskelijoiden opintojen etenemistä seurataan suunnitelmallisesti ja opintoja vaikeuttaviin asioihin puututaan *varhaisen puuttumisen* -periaatteen mukaisesti. *Varhaiseen puuttumiseen* kuuluvat arjen havainnot, poissaolojen ja suoritusten seuranta, opintoja vaikeuttavien asioiden esiin nostaminen ja ratkaisujen etsiminen sekä tukitoimien toteuttaminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tässä avainasemassa ovat opettajat, joilla on mahdollisuus seurata opiskelijan kehitystä ja oppimista päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa. Koko henkilökunnan velvollisuus on puuttua ja esittää opiskelijan opintojen etenemistä koskeva huolensa ryhmäohjaajalle, tutkintoalan tiimin jäsenille tai oppimisen tukipalvelujen henkilöstölle.

7.2 Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelma (HOJKS)

Erityisopetuksen tarve määritellään jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti ammatillisen koulutuksesta annetun lain (20§) ja ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaan. Erityisopetusta tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan aina kirjallinen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) ([L630/1998](#), 20§). HOJKS laaditaan ryhmäohjaajan ehdotuksesta yhteistyössä opiskelijan, hänen huoltajansa, ryhmäohjaajan ja erityisopettajan kanssa. Sen laadinnasta on erillinen ohjeistus.

HOJKSn laadinnasta vastaa tutkintoalan erityisopetuksesta vastaava erityisopettaja. Se laaditaan ja tallennetaan opiskelijahallinto-ohjelmaan. Erityisopettaja seuraa ja arvioi HOJKSn toteutumista säännöllisesti koko opintojen ajan.

7.3 Erityisopetus

Erityistä tukea tarvitsevilla opiskelijalla on oikeus erityisiin opetusjärjestelyihin, jos opintojen suorittaminen niitä edellyttää. Erityiset opetus- ja ohjausjärjestelyt tarkoittavat niitä yksilöllisesti suunniteltuja tukimuotoja, joilla opiskelija tuetaan hänen opinnoissaan saavuttaakseen ammatillisen koulutuksen tavoitteet.

Yksilöllisiä opetus- ja ohjausmenetelmiä ovat tiivistetty opintojen seuranta, ohjauskeskustelut, opiskelunvalmiuksien tukeminen, toiminnan ohjaus, yksilölliset opiskelumateriaalit ja tehtävät, yksilöllinen opetus / ohjaus, lisäaika, laajennettu työssäoppiminen jne.

Ryhmätilanteisiin liittyviä opetus- ja ohjausmenetelmiä ovat ryhmäytymisen ja yhteistyön vahvistaminen, pienryhmätyöskentely, samanaikaisopetus (esim. kaksi opettajaa / opettaja ja erityisohjaaja samanaikaisesti opetusryhmässä), työvaltainen opiskelu. Työvaltaisessa mallissa teoriaopintoja voidaan siirtää, integroida ammatin käytännön tehtävien opiskeluun ja työssäoppimisen yhteyteen. Erityisopetuksen toteutukseen löytyy lisää ohjeita [Oppimisen tukipalvelujen toimintasuunnitelmasta](#).

Erityisopetuksen tukitoimilla pyritään siihen, että opiskelija saavuttaa tyydyttävän tason tavoitteet / ammattitaitovaatimukset ja saa tutkintotodistuksen. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija mahdollisimman suurena määränä saavuttaa saman pätevyyden kuin muussa ammatillisessa koulutuksessa. Arviointia voidaan tarvittaessa mukauttaa, jos opiskelija ei tukitoimista huolimatta saavuta tyydyttävän tason arviointikriteereitä. Tavoitteita voidaan mukauttaa opiskelijan edellytysten mukaan joko niin, että kaiken opetuksen tavoitteet / ammattitaitovaatimukset on mukautettu tai mukauttamalla vain yhden tai yksittäisten tutkinnon osien tavoitteet / ammattitaitovaatimukset. Ammattiopiston mukauttamisprosessin kuvaus ja arviointikriteereiden viitemateriaali tukevat ja ohjaavat mukauttamisen toteuttamista.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden oppimisen edistäminen on koko oppilaitosyhteisön tehtävä. Eri toimijoiden rooli määritellään tarvittaessa HOJKSssa. Erityisopettajan perustehtävä on vastuualueensa HOJKSn laadinta, seuranta ja arviointi sekä erityisopetus yksilöllisesti, pienryhmässä tai samanaikaisopettajana. Erityisohjaajat toimivat erityisopettajan työparina, ohjaten ja tukien erityistä tukea tarvitsevaa opiskelijaa hänen opinnoissaan yhteistyössä opettajien kanssa.

8 Opinnäyte

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkintoon sisältyy ammattitaitoa osoittava opinnäyte eli artesaanityö, jonka laajuus on tutkintoalasta ja/tai opiskelijasta riippuen 2-10 opintoviikkoa. Saman tutkintoalan sisällä opinnäytetyön laajuus voi vaihdella opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Opinnäytettä ohjaava opettaja määrittelee kunkin opiskelijan opinnäytteen laajuuden. Opinnäyteprosessin ohjeistus on määritelty tarkemmin ammattiopiston opinnäyteohjeessa.

Opinnäyte voi olla opintoja kokoava tai tutkinnon jonkin osa-alueen erityisosaamista osoittava kokonaisuus, joka auttaa saavuttamaan tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja/tai osoittamaan niiden saavuttamista. Se voi olla mm. tuote, työnnäyte, portfolio, esitys, selvitys tai projekti. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa opinnäytetyötä tehdessään keskeiset ammatilliset vahvuutensa, kehittää luovuuttaan ja innovatiivisuuttaan sekä edistää ammatillista kasvuaan. Opinnäytteen tarkoituksena on myös edistää opiskelijan työllistymistä.

Opinnäyteprosessi käynnistetään viimeistään 2. opintovuonna, jonka päättyessä opiskelija on valinnut aiheen. Jos tutkintoalalla on tehty päätös portfolioarvioinnin käyttämisestä, opinnäyteprosessi käynnistetään heti koulutuksen alkaessa. Prosessin aikataulu kirjataan ammattiopiston opinnäytetyöohjeeseen. Viimeinen äidinkielen opintojakso sisältää harjoitusopinnäytteen laadinnan. Opiskelija voi tällöin harjoitella koko prosessia opinnäytteen aiheen valinnasta raportointiin. Hän voi halutessaan myöhemmin laajentaa harjoitusopinnäytteensä varsinaiseksi opinnäytteeksi. Opinnäyte voidaan yhdistää työssäoppimiseen ja/tai ammattiosaamisen näyttöön ja toteuttaa koulutusohjelmien ja/tai tutkintoalojen välisenä yhteistyönä. Opiskelijat voivat tehdä opinnäytteen myös pareittain, tiimeinä tai koko ryhmänä.

Valmistuvat opiskelijat esittelevät opinnäytteensä kirjallisesti ja/tai suullisesti *tutkintoalakohtaisesti* päätettävällä tavalla viimeistään kuukautta ennen valmistumista. Esittely sisältää opinnäytteen ja koko prosessin arvioinnin. Tutkintoaloittain / toimipisteittäin järjestetään opinnäytteiden esittelyseminaareja, joissa nuoremmat opiskelijat voivat tutustua hyviin tuotoksiin. Opinnäyteprosessin sekä sen raportoinnin ohjeistus sisällytetään erilliseen ammattiopiston opinnäyteohjeeseen.

Opinnäyte arvioidaan osana niitä tutkinnon osia, joihin se sisältyy. Siitä merkitään päättötodistukseen vain laajuus ja nimi, mutta ei erillistä arvosanaa. Opinnäytteen, mukaan lukien pari-, tiimi- tai ryhmätyönä toteutettujen arviointi kuvataan opinnäyteohjeen arviointisuunnitelmassa.

Ohjaava opettaja säilyttää kirjalliset opinnäyteraportteja ja muuta materiaalia (esim. arviointilomakkeet) puoli vuotta opiskelijan valmistumisen jälkeen. Tutkintoalakohtaisesti voidaan päättää hyvien opinnäytteiden tietokannasta, jolloin opiskelijalta pyydetään kirjallinen lupa opinnäytteen arkistointiin ja mahdolliseen julkaisuun.